

UREDBA KOMISIJE (EU) 2018/1065

od 27. jula 2018. godine

o izmjeni i dopuni Uredbe (EU) br. 1178/2011 u pogledu automatske validacije dozvola Unije za članove letačke posade i obuke za polijetanje i slijetanje

Član 1

Uredba (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

(1) u članu 4 dodaje se sljedeći stav:

„9. Kad je riječ o dozvolama izdatim prije 19. avgusta 2018. godine, države članice moraju da ispunjavaju zahtjeve iz drugog stava tačke (a) pod ARA.FCL.200 kako je izmijenjeno i dopunjeno Uredbom Komisije (EU) 2018/1065 (*) najkasnije do 31. decembra 2022. godine.

(*) Uredba Komisije (EU) 2018/1065 od 27. jula 2018. godine o izmjeni i dopuni Uredbe (EU) br. 1178/2011 u pogledu automatske validacije dozvola Unije za članove letačke posade i obuke za polijetanje i slijetanje (SL L 192, 30.7.2018., str. 31.).”;

(2) Aneks I (Dio-FCL) mijenja se kako slijedi:

(a) u stavu FCL.045 dodaje se sljedeća tačka (e):

„(e) Pilot koji namjerava da leti van teritorije Unije vazduhoplovom registrovanim u državi članici koja nije država članica koja je izdala dozvolu člana letačke posade mora da posjeduje najnovije izdanje priloga ICAO-a u štampanom ili elektronskom obliku, koji sadrži pozivanje na registracionu oznaku ICAO-a za sporazum kojim se priznaje automatska validacija dozvola, kao i listu država koje su strane tog sporazuma.”;

(b) u Dodatku 5, tačka 11 zamjenjuje se sljedećom:

„11. Kurs obuke mora da uključi najmanje 12 polijetanja i slijetanja kako bi se obezbijedila sposobnost. Broj polijetanja i slijetanja može da se smanji na najmanje šest pod uslovom da prije održavanja obuke, ATO i operator obezbijede da je:

(a) uveden postupak za procjenu potrebnog nivoa kompetencija za učenika pilota i

(b) uveden postupak za korektivne mjere ako se ukaže potreba za tim na osnovu procjene tokom obuke.

Navedena polijetanja i slijetanja moraju da se obave pod nadzorom instruktora u avionu za koji se stiče ovlašćenje za tip.”;

(3) Aneks VI (Dio-ARA) mijenja se kako slijedi:

(a) ARA.GEN.105 mijenja se kako slijedi:

(i) dodaju se sljedeće tačke 3a i 3b:

„3a ‚ARO.RAMP‘ znači poddio RAMP Priloga II. Uredbi o letačkim operacijama;

3b. ‚Automatska validacija‘ znači prihvatanje dozvole člana letačke posade u državi ugovornici navedenoj u prilogu ICAO-a, bez formalnosti, a koja je izdata u državi u skladu sa Aneksom I Čikaške konvencije;”;

(ii) tačka 12 zamjenjuje se sljedećim:

„12. ‚Prilog ICAO-a‘ znači prilog automatski validirane dozvole člana letačke posade izdatoj u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije, navedenoj u podstavu XIII dozvole člana letačke posade;”;

(b) ARA.FCL.200 mijenja se kako slijedi:

tačka (a) u stavu ARA.FCL.200 zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Izdavanje dozvola i ovlašćenja. Nadležno tijelo će izdati dozvolu člana letačke posade i odgovarajuća ovlašćenja upotrebom obrasca određenog u Dodatku I ovog dijela.

Ako pilot namjerava da leti van teritorije Unije vazduhoplovom registrovanim u državi članici koja nije država članica koja je izdala dozvolu člana letačke posade, nadležno tijelo:

(1) u podstavu XIII dodaje sljedeću napomenu o dozvoli člana letačke posade: „Ova dozvola je automatski

validirana u skladu sa prilogom ICAO-a ove dozvole” i

(2) stavlja prilog ICAO-a na raspolaganje pilotu u štampanom ili elektronskom obliku.”;

(c) u Dodatku I, tačka (a) stav 2 podstav XIII zamjenjuje se sljedećim:

„(XIII) napomene: tj. posebna ovlašćenja o ograničenjima i o privilegijama, kao i ovlašćenja o jezičkoj sposobnosti, napomene o automatskoj validaciji dozvola i ovlašćenja za vazduhoplove iz Aneksa II kada se upotrebljavaju za komercijalni vazdušni prevoz; i”.

Član 2

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Evropske unije.

Ova Uredba je u cjelosti obavezujuća i direktno se primjenjuje u državama članicama u skladu sa Ugovorima.

Sačinjeno u Briselu 27. jula 2018. godine

Za Komisiju

Predsjednik

Jean-Claude JUNCKER

IMPLEMENTACIONA UREDBA KOMISIJE (EU) 2018/1974

od 14. decembra 2018

kojom se mijenja i dopunjava Uredba (EU) br. 1178/2011 o uspostavljanju tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura u vezi sa posadom vazduhoplova u civilnom vazduhoplovstvu u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta

Član 1

Uredba (EU) br. 1178/2011 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) poslije člana 4a, dodaje se novi član 4b koji glasi:

„Član 4b

Obuka za izbjegavanje nepravilnog položaja i vađenje iz njega

1. Obuka za izbjegavanje nepravilnog položaja i vađenje iz njega postaje obavezni dio kursa obuke za dozvolu pilota višečlane posade (MPL), integrisanog kursa obuke za transportnog pilota aviona (ATP(A)), kursa obuke za dozvolu komercijalnog pilota aviona (CPL(A)) i kurseva obuke za ovlašćenje za klasu ili tip za:

- (a) letenje na tipu aviona sa jednim pilotom u operacijama sa višečlanom pilotskom posadom;
- (b) letenje na složenim avionima ne-visokih performansi sa jednim pilotom;
- (c) letenje na složenim avionima visokih performansi sa jednim pilotom; ili
- (d) avionima sa višečlanom pilotskom posadom;

u skladu sa Aneksom I (Part-FCL).

2. Za kurseve obuke iz stava 1 koji počinju prije 20. decembra 2019. godine u odobrenoj organizaciji za obuku (ATO), obuka za izbjegavanje nepravilnog položaja i vađenje iz njega nije obavezna ukoliko:

- (a) su se CPL(A), ATP(A) ili MPL kurs obuke završili na drugi način u skladu sa Aneksom I (Dio-FCL) i praktični ispit je obavljen u saglasnosti sa tačkama FCL.320 (CPL), FCL.620 (IR) ili FCL.415.A (MPL) Aneksa I (Dio-FCL) najkasnije do 20. decembra 2021. godine; ili
- (b) je kurs obuke za ovlašćenje za klasu ili tip za avione na drugi način završen u skladu sa Aneksom I (Dio-FCL) i praktični ispit je obavljen u saglasnosti sa drugim podstavom stava (c) tačke FCL.725 Aneksa I (Dio-FCL) ove Uredbe najkasnije do 20. decembra 2021. godine.

U svrhu stava 1, nadležna vlast može po sopstvenoj procjeni i u skladu sa preporukom ATO-a da prizna bilo koju obuku za izbjegavanje nepravilnog položaja i vađenje iz njega u skladu sa nacionalnim zahtjevima za obuku.“;

(2) u članu 12, stav 4 mijenja se i glasi:

„4. Odstupajući od stava 1, države članice mogu da odluče da ne primjenjuju odredbe ove Uredbe do 20. juna 2020. godine, na pilote koji imaju dozvolu i povezano ljeakarsko uvjerenje izdate u trećoj zemlji uključene u nekomercijalne operacije vazduhoplova navedene u članu 2(1)(b), tačkama (i) ili (ii) Uredbe (EU) 2018/1139. Države članice su dužne da učine te odluke dostupnim javnosti.“;

(3) član 12, stav 8, mijenja se i glasi:

„8. Odstupajući od stava 1, tačka FCL.315.A, druga rečenica stava (a) tačke FCL.410.A i stava (c) tačke FCL.725.A Aneksa I (Dio-FCL) primjenjuje se od 20. decembra 2019. godine.“;

(4) Aneks I Uredbe (EU) br. 1178/2011 mijenja se i dopunjava u skladu sa Aneksom ove Uredbe.

Član 2

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Evropske unije.

Ipak:

(a) Član 1 stav 1 tačka 1 primjenjuje se od 20. decembra 2019. godine.

(b) Član 1 stav 1 tačka 4 primjenjuje se od 20. decembra 2019. godine.

(c) Ne dovodeći u pitanje gorenavedenu tačku (b), tačke (2), (4), (5) i (12) Aneksa ove Uredbe primjenjuju se od 31. januara 2022. godine.

Ova Uredba obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu, 14. decembra 2018. godine.

Za Komisiju

Violeta BULC

Član Komisije

ANEKS

Aneks I Uredbe (EU) br. 1178/2011 (Dio-FCL) mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) Tačka FCL.010 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) uvodna rečenica mijenja se i glasi:

„Za potrebe ovog Aneksa (Dio-FCL), primjenjuju se sljedeća značenja izraza:“;

(b) dodaje se novo značenje izraza „Dostupan“ ispred značenja izraza „Akrobatski let“ na sljedeći način:

„ „Dostupan“ znači da uređaj mogu koristiti:

- odobrena organizacija za obuku (ATO) u skladu sa čijim odobrenjem se obavlja kurs obuke za ovlašćenje za klasu ili tip; ili
- ispitivač koji obavlja procjenu kompetencija, praktični ispit ili provjeru stručnosti u svrhu procjenjivanja, ispitivanja ili provjeravanja.“;

(c) značenje izraza „Akrobatski let“ mijenja se i glasi:

„ „Akrobatski let“ označava namjerni manevar koji uključuje neku naglu promjenu položaja vazduhoplova, abnormalni položaj, ili abnormalno ubrzanje, koje nije neophodno za normalan let ili obuku za dozvolu, certifikat ili ovlašćenje, osim za ovlašćenje za akrobacije.“;

(d) Poslije značenja izraza „Avion sa više članova posade“, dodaje se novo značenje izraza „Obuka za izbjegavanje nepravilnog položaja aviona i vađenje iz njega“ na sljedeći način:

„ „Obuka za izbjegavanje nepravilnog položaja aviona i vađenje iz njega“ (*Aeroplane upset prevention and recovery training* – UPRT) predstavlja obuku koja se sastoji od:

- obuke za izbjegavanje nepravilnog položaja aviona: kombinacija teorijskog znanja i letačke obuke sa ciljem da se letačkoj posadi pruže odgovarajuće kompetencije kako bi se izbjegao nepravilan položaj aviona; i
- vađenje aviona iz nepravilnog položaja: kombinacija teorijskog znanja i letačke obuke sa ciljem da se letačkoj posadi pruže odgovarajuće kompetencije kako bi se avion izvadio iz nepravilnog položaja.“;

(e) Poslije značenja izraza „Vazdušni brod“, dodaje se novo značenje izraza „Raspoloživi FSTD“ na sljedeći način:

„Raspoloživi FSTD“ je bilo koji uređaj za simuliranje leta (FSTD) koji je slobodan za korišćenje operatora FSTD-a ili klijenta u bilo koje vrijeme.“;

(2) Tačka FCL.310 mijenja se i glasi:

„FCL.310 CPL — Ispit teorijskog znanja

Podnosioci zahtjeva za izdavanje CPL mora da demonstrira nivo znanja koji odgovara dodijeljenim pravima u sljedećim predmetima:

(a) vazduhoplovni propisi;

- (b) opšte poznavanje vazduhoplova — konstrukcija/sistemi/pogonska grupa;
- (c) opšte poznavanje vazduhoplova — instrumenti;
- (d) masa i centraža;
- (e) performanse;
- (f) planiranje i praćenje leta;
- (g) ljudske mogućnosti;
- (h) meteorologija;
- (i) opšta navigacija;
- (j) radio navigacija;
- (k) operativne procedure;
- (l) teorija leta; i
- (m) komunikacije.“;

(3) Tačka FCL.410.A mijenja se i glasi:

„FCL.410.A MPL – Kurs obuke i ispiti teorijskog znanja

(a) Kurs

Podnosioci zahtjeva za izdavanje MPL moraju da završe kurs obuke teorijskog znanja i letačku obuku u ATO-u u skladu sa Dodatkom 5 ovog Aneksa (Dio-FCL).

(b) Ispit

Podnosioci zahtjeva za izdavanje MPL moraju da demonstriraju nivo teorijskog znanja koji odgovara imaoima ATPL(A), u skladu sa FCL.515, i ovlašćenju za letenje na tipu sa višečlanom pilotskom posadom.“;

(4) Tačka FCL.515 mijenja se i glasi:

„FCL.515 ATPL — Kurs obuke i ispiti teorijskog znanja

(a) Kurs

Podnosioci zahtjeva za ATPL moraju da završe kurs obuke u ATO. Kurs mora biti integrisani kurs obuke ili modularni kurs, u skladu sa Dodatkom 3 ovog Aneksa (Dio-FCL).

(b) Ispit

Podnosioci zahtjeva za izdavanje ATPL moraju da demonstriraju nivo znanja koji odgovara dodijeljenim pravima u sljedećim predmetima:

- (1) vazduhoplovni propisi;
- (2) opšte poznavanje vazduhoplova — konstrukcija/sistemi/pogonska grupa;
- (3) opšte poznavanje vazduhoplova – instrumenti;
- (4) masa i centraža;
- (5) performanse;
- (6) planiranje i praćenje leta;
- (7) ljudske mogućnosti;
- (8) meteorologija;

- (9) opšta navigacija;
- (10) radio navigacija;
- (11) operativne procedure;
- (12) teorija leta; i
- (13) komunikacije.“;

(5) Tačka FCL.615 mijenja se i glasi:

„FCL.615 IR — Teorijsko znanje i letačka obuka

(a) Kurs

Podnosioci zahtjeva za IR moraju da završe kurs teorijskog znanja i letačku obuku u ATO. Kurs mora da bude:

- (1) integrisani kurs obuke koji uključuje obuku za IR, u skladu sa Dodatkom 3 ovog Aneksa (Dio-FCL); ili
- (2) modularni kurs u skladu sa Dodatkom 6 ovog Aneksa (Dio-FCL).

(b) Ispit

Podnosioci zahtjeva moraju da demonstriraju nivo teorijskog znanja koji je u skladu sa dodijeljenim pravima iz sljedećih predmeta:

- (1) vazduhoplovni propisi;
- (2) opšte poznavanje vazduhoplova — instrumenti;
- (3) planiranje i praćenje leta;
- (4) ljudske mogućnosti;
- (5) meteorologija;
- (6) radio navigacija; i
- (7) komunikacije.“;

(6) Tačka FCL.725 stav (d) mijenja se i glasi:

„(d) Podnosilac zahtjeva koji već posjeduje ovlaštenje za letenje na tipu vazduhoplova, sa pravom za obavljanje operacija sa jednim ili više pilota, smatra se da je već ispunio teorijske zahtjeve prilikom podnošenja zahtjeva za dodavanje prava za drugu vrstu operacija na istom tipu vazduhoplova. Taj podnosilac zahtjeva mora da završi dodatnu letačku obuku za drugu vrstu operacija u ATO-u ili imaocu AOC-a posebno ovlaštenom od strane nadležnih vlasti za takvu obuku. Vrsta operacija unosi se u dozvolu.“

(7) Tačka FCL.720.A mijenja se i glasi:

„FCL.720.A Zahtjevi koji se odnose na iskustvo i preduslovi za izdavanje ovlaštenja za letenje na klasi ili tipu – avioni

Ukoliko nije drugačije određeno u podacima o operativnoj prikladnosti utvrđene u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 (OSD), podnosioci zahtjeva za izdavanje ovlaštenja za letenje na klasi ili tipu moraju da budu usaglašeni sa sljedećim zahtjevima koji se odnose na iskustvo i preduslove za izdavanje odgovarajućeg ovlaštenja:

(a) Avioni sa jednim pilotom

Podnosioci zahtjeva za izdavanje prvog ovlašćenja za letenje na klasi ili tipu aviona sa jednim pilotom koji traže pravo da obavljaju operacije avionom sa višečlanom pilotskom posadom mora da ispuni zahtjeve iz tački (b)(4) i (b)(5).

Dodatno za:

(1) Višemotorne avione sa jednim pilotom

Podnosioci zahtjeva za izdavanje prvog ovlašćenja za letenje na klasi ili tipu višemotornog aviona sa jednim pilotom moraju da imaju najmanje 70 sati kao PIC na avionima.

(2) Ne-složeni avioni visokih performansi sa jednim pilotom

Prije početka letačke obuke, podnosioci zahtjeva za izdavanje prvog ovlašćenja za letenje na klasi ili tipu aviona sa jednim pilotom koji je klasifikovan kao avion visokih performansi moraju da:

- (i) imaju najmanje 200 sati ukupnog naleta, od čega 70 sati kao PIC na avionima; i
- (ii) budu usaglašeni sa jednim od sljedećih zahtjeva:
 - (A) da posjeduju uvjerenje o uspješnom završetku kursa za dodatno teorijsko znanje u ATO-u; ili
 - (B) da su položili ATPL(A) ispit teorijskog znanja u skladu sa ovim Aneksom (Dio-FCL); ili
 - (C) da posjeduju, pored dozvole izdate u skladu sa ovim Aneksom (Dio-FCL), ATPL(A) ili CPL(A)/IR sa priznatim teorijskim znanjem za ATPL(A), izdat u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije.

(3) Složeni avioni visokih performansi sa jednim pilotom

Podnosioci zahtjeva za izdavanje ovlašćenja za letenje složenim avionom sa jednim pilotom koji je klasifikovan kao avion visokih performansi moraju, pored ispunjavanja uslova iz tačke (2), posjeduju ili su posjedovali ovlašćenje (IR)(A) za jednomotorne ili višemotorne avione, kao što je odgovara i kao što je dato u Pod-dijelu G i da ispune uslove iz tačke (b)(5).

(b) Avioni sa više pilota

Podnosioci zahtjeva za izdavanje prvog ovlašćenja za letenje na tipu aviona sa višečlanom pilotskom posadom mogu biti piloti učenici na MPL kursu obuke ili da ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

- (1) da imaju najmanje 70 sati naleta kao PIC na avionima;
- (2) da posjeduju ili da su posjedovali ovlašćenje IR(A) za višemotorne avione;
- (3) da su položili ATPL(A) ispit teorijskog znanja u skladu sa ovim Aneksom (Dio-FCL);
- (4) osim ukoliko je kurs za ovlašćenje za letenje na tipu kombinovan sa MCC kursom da:
 - (i) posjeduju uvjerenje o uspješnom završetku MCC kursa za avione; ili

- (ii) posjeduju uvjerenje o uspješnom završetku MCC kursa za helikoptere i da imaju više od 100 sati naleta kao piloti helikoptera sa višečlanom pilotskom posadom; ili
- (iii) imaju najmanje 500 sati kao piloti na helikopterima sa višečlanom pilotskom posadom; ili
- (iv) imaju najmanje 500 sati kao piloti u operacijama sa višečlanom pilotskom posadom na višemotorim avionima sa jednim pilotom, u komercijalnom vazдушnom prevozu u skladu sa važećim zahtjevima za vazdušne operacije; i

(5) da su završili kurs obuke iz FCL.745.A.

- (c) Nezavisno od tačke (b), država članica može da izda ovlašćenje za tip sa ograničenim pravima za avione sa višečlanom pilotskom posadom koje dozvoljava imaću takvog ovlašćenja da djeluje kao kopilot za odmjenu u fazi krstarenja iznad nivoa leta 200, uz uslov da druga dva člana posade imaju ovlašćenje za tip izdato u skladu sa tačkom (b).
- (d) Kada je tako određeno u OSD-u, korišćenje prava ovlašćenja za letenje na tipu može na početku biti ograničeno na let pod nadzorom instruktora. Nalet pod nadzorom se upisuje u pilotsku knjižicu ili ekvivalentan zapis potpisan od strane instruktora. Ograničenje se uklanja kada pilot demonstrira da je nalet pod nadzorom, zahtijevan u skladu sa OSD-om, završen.“;

(8) Tačka FCL.725.A mijenja se i glasi:

„FCL.725.A Teorijsko znanje i letačka obuka za izdavanje ovlašćenja za letenje na klasi i tipu – avioni

Ukoliko nije drugačije određeno podacima o operativnoj prikladnosti utvrđenim u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012:

- (a) Za višemotorne avione sa jednim pilotom:
 - (1) kurs teorijskog znanja za ovlašćenje za letenje na višemotornoj klasi sa jednim pilotom uključuje najmanje 7 sati obuke tokom operacija višemotornih aviona; i
 - (2) letačka obuka za ovlašćenje za letenje na višemotornoj klasi ili tipu sa jednim pilotom, uključuje najmanje 2 sata i 30 minuta letačke obuke sa instruktorom, pod normalnim uslovima rada tokom operacija višemotornih aviona, i ne manje od 3 sata i 30 minuta letačke obuke sa instruktorom u postupcima otkaza motora i tehnikama tokom asimetričnog leta.
- (b) za hidroavione sa jednim pilotom:
 - (1) kurs obuke za ovlašćenja za letenje na hidroavionu sa jednim pilotom, obuhvata obuku teorijskog znanja i letačku obuku; i
 - (2) letačka obuka za ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu hidroaviona sa jednim pilotom, obuhvata najmanje 8 sati letačke obuke sa instruktorom, ukoliko kandidat posjeduje kopnenu verziju odgovarajućeg ovlašćenja za letenje na klasi ili tipu, ili 10 sati ukoliko podnosioci zahtjeva ne posjeduju takvo ovlašćenje; i
- (c) u slučaju složenih aviona ne-visokih performansi sa jednim pilotom, složenih aviona visokih performansi sa jednim pilotom i aviona sa višečlanom pilotskom posadom, kursevi obuke obuhvataju UPRT obuku teorijskog znanja i letačku obuku koje se odnose na specifičnosti odgovarajuće klase ili tipa.“;

(9) Dodaje se nova tačka FCL.745.A koja glasi:

„FCL.745.A Napredni UPRT kurs — avioni

(a) Napredni UPRT kurs se obavlja u ATO-u i mora da sadrži barem:

- (1) 5 sati kursa teorijskog znanja;
- (2) prepoletne brifinge i debriefinge nakon leta; i
- (3) 3 sata letačke obuke sa instruktorom za avione FI(A) kvalifikovanim u skladu sa tačkom FCL.915 (e) i da sadrži napredni UPRT-a u avionu za obuku.

(b) Po završetku kursa UPRT, podnosiocima zahtjeva se izdaje uvjerenje o završenoj obuci od strane ATO-a.“;

(10) Tačka (b)(1) tačke FCL.900 mijenja se i glasi:

„(1) Nadležna vlast može da izda posebno uvjerenje kojim se dodjeljuju prava za obuku u letu kada usaglašenost sa zahtjevima uspostavljenim u ovom Pod-dijelu nije moguća u slučaju uvođenja:

- (i) novog vazduhoplova u države članice ili u flotu operatora; ili
- (ii) novih kurseva obuke u ovom Aneksu (Dio-FCL).

Takvo uvjerenje mora da se ograniči na trenažne letove neophodne za uvođenje novog tipa vazduhoplova ili novog kursa obuke i njegov period važenja, u svakom slučaju, ne prelazi 1 godinu.“;

(11) Tačka FCL.915 mijenja se i glasi na sljedeći način:

„FCL.915 Opšti preduslovi i zahtjevi za instruktore

(a) Opšte

Podnosioci zahtjeva za izdavanje uvjerenja instruktora moraju imati najmanje 18 godina.

(b) Dodatni zahtjevi za instruktore koji pružaju letačku obuku u vazduhoplovu

Podnosioci zahtjeva za izdavanje ili imaoci uvjerenja instruktora sa pravima za sprovođenje letačke obuke u vazduhoplovu moraju da:

- (1) za obuku za dozvolu, imaju u najmanjoj mjeri dozvolu ili, u slučaju iz tačke FCL.900(c), ekvivalentnu dozvolu, za koju će se pružiti letačka obuka;
- (2) za obuku za ovlašćenje, imaju relevantno ovlašćenje ili, u slučaju iz tačke FCL.900(c), ekvivalentno ovlašćenje, za koje će se pružiti letačka obuka;
- (3) osim u slučaju instruktora za probne i ispitivačke letove (FTI):
 - (i) imaju završeno najmanje 15 sati naleta kao piloti na klasi ili tipu vazduhoplova na kojima se pruža letačka obuka, od kojih najviše 7 sati može da bude na FSTD-u koji predstavlja klasu ili tip vazduhoplova, ukoliko je primjenljivo; ili

(ii) su položili procjenu sposobnosti za određenu kategoriju instruktora na toj klasi ili tipu vazduhoplova; i

(4) imaju pravo da djeluju kao PIC na vazduhoplovu tokom takve letačke obuke.

(c) Priznavanje za sljedeća ovlašćenja i radi produženja važenja

(1) Podnosiocima zahtjeva za sljedeća uvjerenja instruktora, može da bude priznato iskustvo sa podučavanjem i učenjem već prikazanim za uvjerenje instruktora koje posjeduje.

(2) Nalet ostvaren u svojstvu ispitivača tokom praktičnog ispita ili provjere stručnosti, priznaje se u potpunosti za zahtjeve produženja važenja svih uvjerenja instruktora koje posjeduje.

(d) Prilikom priznavanja proširenja na sljedeće tipove moraju da se uzmu u obzir odgovarajući elementi kako je određeno u podacima o operativnoj prikladnosti u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 (OSD).

(e) Dodatni zahtjevi za pružanje obuke na kursu u skladu sa FCL.745.A:

(1) Pored zahtjeva iz (b), prije djelovanja u svojstvu instruktora za kurs obuke u skladu sa FCL.745.A, imaoći uvjerenja za instruktore moraju:

(i) da imaju najmanje 500 sati naleta u svojstvu pilota aviona, uključujući 200 sati letačke obuke;

(ii) nakon usaglašavanja sa zahtjevima koji se odnose na iskustvo iz tačke (e)(1)(i), da imaju završen kurs obuke za UPRT instruktora u ATO-u, tokom kojeg se kompetencije podnosilaca zahtjeva stalno procjenjuju; i

(iii) nakon završetka kursa, da imaju uvjerenje o završenom kursu izdato od strane ATO-a, čiji je rukovodilac obuke (*Head of Training* – HT) unio prava navedena u tački (e)(1) u knjižicu evidencije naleta podnosilaca zahtjeva.

(2) Prava iz tačke (e)(1) mogu da se koriste samo ako su instruktori, tokom protekle godine, dobili obuku osvježavanja znanja u ATO-u tokom koje je kompetencija potrebna za pružanje obuke na kursu u skladu sa tačkom FCL.745 procijenjena kao zadovoljavajuća od strane HT-a.

(3) Instruktori koji imaju prava iz tačke (e)(1) mogu da djeluju kao instruktori za kurs kako je navedeno u tački (e)(1)(ii), ukoliko oni:

(i) imaju 25 sati iskustva u letačkoj obuci tokom osposobljavanja u skladu sa FCL745.A;

(ii) imaju završenu procjenu kompetencije za ovo pravo; i

(iii) su usaglašeni sa zahtjevima koji se odnose na skorašnje iskustvo iz tačke (e)(2).

(4) Ova prava se moraju unijeti u knjižicu evidencije naleta instruktora i može ih potpisati ispitivač.“;

(12) Dodatak 1 mijenja se i glasi:

„Dodatak 1

Priznavanje teorijskog znanja

PRIZNAVANJE TEORIJSKOG ZNANJA NA ISTOJ ILI DRUGOJ KATEGORIJI VAZDUHOPLOVA – PRELAZNA OBUKA I ZAHTJEVI ISPITIVANJA

1. LAPL, PPL, BPL i SPL

1.1. Za izdavanje LAPL-a, imaocima LAPL-a u drugoj kategoriji vazduhoplova u potpunosti se priznaje teorijsko znanje iz zajedničkih predmeta kako je definisano u FCL.120(a).

1.2. Ne dovodeći u pitanje stav 1.1, za izdavanje LAPL, PPL, BPL ili SPL, imaoci dozvole u drugoj kategoriji vazduhoplova moraju da završe obuku iz teorijskog znanja i uspješno polože teorijske ispite do odgovarajućeg nivoa iz sljedećih predmeta:

- teorija leta;
- operativne procedure;
- performanse i planiranje leta;
- opšte poznavanje vazduhoplova; i
- navigacije.

1.3. Za izdavanje PPL, BPL ili SPL, imaocima LAPL-a u istoj kategoriji vazduhoplova u potpunosti se priznaju zahtjevi obuke i ispita iz teorijskog znanja.

1.4. Bez obzira na stav 1.2, za izdavanje LAPL(A), imaoci LAPL(S) sa proširenjem na TMG moraju da demonstriraju odgovarajući nivo teorijskog znanja za klasu jednomotornih klipnih aviona (kopno) u skladu sa FCL.135.A(a)(2).

2. CPL

2.1. Podnosioci zahtjeva za izdavanje CPL, koji posjeduju CPL u drugoj kategoriji vazduhoplova, moraju da završe prelaznu obuku iz teorijskog znanja u ATO-u u okviru odobrenog kursa prema utvrđenim razlikama između CPL programa za različite kategorije vazduhoplova.

2.2. Podnosioci zahtjeva moraju da polože ispite iz teorijskog znanja kako je dato u ovom Aneksu (Dio-FCL) za sljedeće predmete u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova:

021 — Opšte poznavanje vazduhoplova: Konstrukcija i sistemi, Elektrotehnika, Pogonska grupa i Oprema za slučaj nužde;

022 — Opšte poznavanje vazduhoplova: instrumenti;

032/034 — Performanse aviona ili helikoptera, ukoliko je primjenjivo;

070 — Operativne procedure; i

080 — Teorija leta.

2.3. Podnosiocima zahtjeva za CPL, koji su položili odgovarajuće teorijske ispite za IR u istoj kategoriji vazduhoplova priznaju se zahtjevi teorijskog znanja iz Ljudskih mogućnosti i Meteorologije osim ako nisu završili IR kurs obuke u skladu sa Dodatkom 6, Sekcija Aa, ovog Aneksa (Dio-FCL).

2.4. Podnosiocima zahtjeva za CPL koji su položili odgovarajuće ispite teorijskog znanja za IR ili EIR u istoj kategoriji vazduhoplova priznaju se zahtjevi teorijskog znanja u predmetu Komunikacije.

3. ATPL

3.1. Podnosioci zahtjeva za izdavanje ATPL, koji imaju ATPL u drugoj kategoriji vazduhoplova, moraju da završe prelaznu obuku iz teorijskog znanja u ATO-u u okviru odobrenog kursa u skladu sa utvrđenim razlikama između ATPL programa obuke za različite kategorije vazduhoplova.

3.2. Podnosioci zahtjeva moraju da polože ispite teorijskog znanja kao što je utvrđeno u ovom Aneksu (Dio-FCL) za sljedeće predmete u odgovarajućoj kategoriji vazduhoplova:

021 — Opšte poznavanje vazduhoplova: Konstrukcija i sistemi, Elektrotehnika, Pogonska grupa i Oprema za slučaj nužde;

022 — Opšte poznavanje vazduhoplova: Instrumenti;

032/034 — Performanse aviona ili helikoptera, ukoliko je primjenjivo;

070 — Operativne procedure; i

080 — Teorija leta.

3.3. Podnosiocima zahtjeva za izdavanje ATPL(A), koji su položili odgovarajuće teorijske ispite za CPL(A), priznaju se zahtjevi za teorijsko znanje iz predmeta „Komunikacije“.

3.4. Podnosiocima zahtjeva za izdavanje ATPL(H), koji su uspješno položili teorijske ispite za CPL(H), priznaju se zahtjevi teorijskog znanja iz sljedećih predmeta:

— vazduhoplovni propisi;

— teorija leta (helikopter); i

— komunikacije.

3.5. Podnosiocima zahtjeva za izdavanje ATPL(A), koji su položili odgovarajuće teorijske ispite za IR(A), priznaju se zahtjevi za teorijsko znanje iz predmeta „Komunikacije“.

3.6. Podnosiocima zahtjeva za ATPL(H) koji imaju IR(H), a koji su položili odgovarajuće teorijske ispite za CPL(H), priznaju se zahtjevi za teorijsko znanje iz sljedećih predmeta:

— teorija leta (helikopter); i

— komunikacije.

4. IR

4.1. Podnosiocima zahtjeva za izdavanje IR ili EIR koji su položili odgovarajuće ispite teorijskog znanja za CPL u istoj kategoriji vazduhoplova priznaju se zahtjevi za teorijsko znanje iz sljedećih predmeta:

- Ljudske mogućnosti;
- Meteorologija; i
- Komunikacije.

4.2. Podnosioci zahtjeva za izdavanje IR(H) koji su položili odgovarajuće teorijske ispite za ATPL(H) VFR moraju da polože ispite iz sljedećih predmeta:

- vazduhoplovni propisi;
- planiranje i praćenje leta; i
- radio navigacija.“;

(13) Dodatak 3, Sekcija A mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka (4) mijenja se i glasi:

„4. Kurs sadrži:

- (a) obuku teorijskog znanja do nivoa znanja za ATPL(A);
- (b) letačku obuku za vizuelno i instrumentalno letenje;
- (c) MCC obuku za operacije na avionima sa višečlanom pilotskom posadom; i
- (d) UPRT u skladu sa FCL.745.A osim ako podnosioci zahtjeva već nisu završili ovaj kurs obuke prije početka ATP integrisanog kursa.“;

(b) tačka (5) mijenja se i glasi:

„5. Podnosiocima zahtjeva koji nisu uspješno završili ili nisu u mogućnosti da završe cjelokupni ATP(A) kurs, mogu da zatraže od nadležnog tijela polaganje teorijskih ispita i praktičnog ispita za dozvolu sa manjim pravima i IR ukoliko su ispunili primjenjive zahtjeve.“;

(c) tačka 7 postaje „7.1.“ i dodaje se nova tačka (7.2.) koja glasi:

„7.2. Obuka iz teorijskog znanja iz UPRT-a obavlja se u skladu sa FCL.745.A.“;

(d) tačka (9) mijenja se i glasi:

„9. Letačka obuka, ne uključujući kurs obuke za ovlašćenje za letenje na tipu, sadrži ukupno najmanje 195 sati, uključujući sve provjere napretka, od čega najviše do 55 sati za cjelokupni kurs može biti instrumentalni nalet na uređaju na zemlji. Od ukupnih 195 sati, podnosioci zahtjeva moraju da ostvare najmanje:

- (a) 95 sati obuke sa instruktorom, od čega do 55 sati može biti instrumentalni nalet na uređaju na zemlji;
- (b) 70 sati kao PIC, uključujući VFR nalet i instrumentalni nalet kao učenik zapovjednik (SPIC). Instrumentalni nalet kao SPIC se smatra kao PIC nalet, samo do najviše 20 sati;

(c) 50 sati maršrutnog letenja kao PIC, uključujući VFR maršrutni let od najmanje 540 km (300 NM), sa slijetanjima sa potpunim zaustavljenjem na dva aerodroma različita od aerodroma polijetanja; i

(d) 5 sati noćnog letenja, obuhvatajući 3 sata obuke sa instruktorom, koje uključuje najmanje:

(1) 1 sat maršrutne navigacije;

(2) 5 samostalnih polijetanja; i

(3) 5 samostalnih slijetanja sa potpunim zaustavljanjem;

(e) UPRT letačku obuku u skladu sa FCL.745.A;

(f) 115 sati instrumentalnog naleta koji sadrži, najmanje:

(1) 20 sati kao SPIC;

(2) 15 sati MCC, koji se mogu ostvariti na FFS-u ili FNTP-u II;

(3) 50 sati letačke obuke instrumentalnog letenja, od čega najviše:

(i) 25 sati može biti instrumentalni nalet na uređaju na zemlji na FNPT I; ili

(ii) 40 sati može biti instrumentalni nalet na uređaju na zemlji na FNPT-u II, FTD-u 2 ili FFS-u, od čega najviše do 10 sati može biti izvedeno na FNPT-u I.

Podnosiocima zahtjeva, koji imaju uvjerenje o završenoj obuci na modulu osnovnog instrumentalnog letenja, priznaje se najviše do 10 sati za zahtijevani nalet instrumentalne obuke. Sati ostvareni na BITD-u se ne priznaju; i

(g) 5 sati u avionu koji:

(1) je certifikovan za prevoz najmanje 4 osobe; i

(2) koji ima elisu promjenjivog koraka i uvlačeći stajni trap.“;

(14) Dodatak 5 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(a) tačka (7) mijenja se i glasi:

„7. Odobreni MPL kurs teorijskog znanja, sadrži najmanje 750 sati obuke do nivoa teorijskog znanja za ATPL(A), kao i broj sati koji su potrebni za:

(a) obuku teorijskog znanja za odgovarajuće ovlašćenje za letenje na tipu, u skladu sa Pod-dijelom H; i

(b) UPRT obuku teorijskog znanja u skladu sa FCL.745.A.“;

(b) tačka (8) mijenja se i glasi:

„8. Letačka obuka mora da sadrži ukupno najmanje 240 sati, koju čine sati u ulozi PF i PNF, u stvarnom i simuliranom letu, i mora da pokriva sljedeće 4 faze obuke:

(a) Faza 1 — Srž letačke obuke

Posebna osnovna obuka za avion sa jednim pilotom

(b) Faza 2 — Osnovna

Uvođenje operacija sa višečlanom posadom i instrumentalnog leta

(c) Faza 3 — Srednja

Primjena operacija sa višečlanom posadom na višemotornim turbinskim avionima koji su certifikovani kao avioni visokih performansi u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012

(d) Faza 4 — Napredna

Obuka za ovlašćenje za tip u kompanijskom okruženju.

MCC zahtjevi moraju da budu sadržani u odgovarajućim gore navedenim fazama.

Obuka u asimetričnom letu mora da se obavi ili na avionu ili na FFS-u.“

(c) dodaje se nova tačka (8a) koja glasi:

„8a. letačko iskustvo u stvarnom letu uključuje:

(a) sve zahtjeve koji se odnose na iskustvo iz Pod-dijela H;

(b) UPRT letačku obuku u skladu sa FCL.745.A;

(c) UPRT vježbe na avionima koje se odnose na specifičnosti odgovarajućeg tipa u skladu sa FCL.725.A(c);

(d) noćno letenje;

(e) let samo uz korišćenje instrumenata; i

(f) iskustvo potrebno da bi se postiglo odgovarajuće *airmanship*.“;

(15) Dodatak 9 mijenja se i glasi:

„Dodatak 9

Obuka, praktični ispit i provjera stručnosti za MPL, ATPL, ovlašćenje za letenje na tipu i klasi i provjera stručnosti za IR

A. Opšte

1. Podnosioci zahtjeva za praktični ispit, moraju da se obučavaju na istoj klasi ili tipu vazduhoplova koji će se koristiti na ispitu.

Obuka za MPA i PL ovlaštenje za tip se obavlja u FFS-u ili na kombinaciji FSTD-a i FFS-a. Praktični ispit i provjera stručnosti za MPA i PL ovlaštenja za tip i izdavanje ATPL-a i MPL-a, se obavljaju u FFS-u, ukoliko je primjenljivo.

Obuka, praktični ispit ili provjera stručnosti za ovlaštenja za klasu ili tip za SPA i helikoptere se obavljaju u:

- (a) raspoloživom i dostupnom FFS-u, ili
- (b) kombinaciji FSTD-a i vazduhoplova ukoliko FFS nije raspoloživ ili dostupan; ili
- (c) vazduhoplovu ukoliko FSTD nije raspoloživ ili dostupan.

Ukoliko se FSTD-i koriste tokom obuke, ispita ili provjere, adekvatnost FSTD-a koji se koriste se verifikuje u odnosu na primjenljivu „Tabelu funkcija i subjektivnih testova“ i primjenljivu „Tabelu testova validacije FSTD-a“ sadržanih u primarnom referentnom dokumentu koji se primjenjuje na korišćeni uređaj. Sve zabrane i ograničenja navedena na certifikatu kvalifikacija uređaja se uzimaju u razmatranje.

2. Ukoliko se ne polože sve sekcije ispita u dva pokušaja, zahtjeva se dodatna obuka.

3. Ne postoji ograničenje broja pokušaja polaganja praktičnog ispita.

SADRŽAJ OBUKE/PRAKTIČNOG ISPITA/PROVJERE STRUČNOSTI

4. Ukoliko nije drugačije određeno u podacima o operativnoj prikladnosti ustanovljenim u skladu sa Aneksom I (Dio-21) Uredbe (EU) br. 748/2012 (OSD), program letačke obuke, praktični ispit i provjera stručnosti moraju da budu u skladu sa ovim Dodatkom. Program obuke, praktični ispit i provjera stručnosti mogu da budu smanjeni kada se priznaje prethodno iskustvo na sličnim tipovima vazduhoplova, kako je određeno u OSD-u.

5. Osim u slučaju praktičnih ispita za izdavanje ATPL-a, kada je tako određeno u OSD-u za određene vazduhoplove, mogu da se priznaju stavke praktičnog ispita specifične za druge tipove ili varijante za koje je pilot kvalifikovan.

SPROVOĐENJE ISPITA/PROVJERE

6. Ispitivač može da izabere za praktični ispit ili provjeru stručnosti između različitih scenarija u kojima su sadržane simulirane relevantne operacije. Simulatori letenja i drugi uređaji za obuku se koriste, kako je definisano u ovom Aneksu (Dio-FCL).

7. Tokom provjere stručnosti, ispitivač mora da provjeri da li imaoci ovlaštenja za letenje na klasi ili tipu posjeduju adekvatan nivo teorijskog znanja.

8. Ukoliko podnosioci zahtjeva izaberu da se praktični ispit prekine zbog razloga koje ispitivač smatra neopravdanim, podnosioci zahtjeva moraju da ponove cijeli praktični ispit. Ukoliko je provjera prekinuta zbog razloga koje ispitivač smatra opravdanim, na daljem letu moraju da se provjere samo one sekcije koje nijesu završene.

9. Prema nahođenju ispitivača, bilo koji manevar ili proceduru ispita podnosioci zahtjeva mogu jednom da ponove. Ispitivač može da prekine ispit u bilo kojoj fazi ukoliko ustanovi da letačka vještina podnosioca zahtjeva zahtijeva ponavljanje cijelog ispita.

10. Od podnosioca zahtjeva se zahtijeva da lete vazduhoplovom sa pozicije sa koje je moguće obaviti dužnosti PIC-a ili kopilota, ukoliko je relevantno. Ukoliko se sprovodi provjera u uslovima rada sa jednim pilotom, ona mora da se obavi kao da drugi član posade nije prisutan.

11. Tokom pretpoletne pripreme za ispit, podnosioci zahtjeva moraju da odrede podešavanje snage i brzine. Podnosioci zahtjeva moraju da ukažu ispitivaču koje su provjere i dužnosti obavili, uključujući identifikaciju radio sredstava. Provjere moraju biti izvršene u skladu sa kontrolnom listom vazduhoplova na kojem se ispit održava i, ukoliko je primjenjivo, sa MCC konceptom. Performanse za polijetanje, prilaz i slijetanje moraju biti izračunate od strane podnosioca zahtjeva u skladu sa operativnim priručnikom ili letačkim priručnikom vazduhoplova koji se koristi. Relativnu i apsolutnu visinu donošenja odluke, minimalnu relativnu i apsolutnu visinu snižavanja i tačku neuspjelog prilaza mora da odredi podnosilac zahtjeva uz saglasnost ispitivača.

12. Ispitivač ne smije učestvovati u upravljanju vazduhoplovom osim kada je potrebna intervencija u svrhu sigurnosti ili da se izbjegne neprihvatljivo zadržavanje ostalog saobraćaja.

SPECIFIČNI ZAHTEVI ZA PRAKTIČNI ISPIT/ PROVJERU STRUČNOSTI ZA OVLAŠĆENJE ZA LETENJE NA TIPU VAZDUHOPLOVA SA VIŠE PILOTA, ZA OVLAŠĆENJE ZA LETENJE NA TIPU VAZDUHOPLOVA SA JEDNIM PILOMOM, KADA SE RADI U OPERACIJAMA SA VIŠE PILOTA, ZA MPL I ATPL

13. Praktični ispit za vazduhoplov sa više pilota ili za avion sa jednim pilotom kada se radi u operacijama sa više pilota mora da se izvodi u okruženju sa više pilota. Drugi podnosilac zahtjeva ili drugi kvalifikovani pilot za taj tip može da ima funkciju drugog pilota. Ako se koristi vazduhoplov, drugi pilot mora da bude ispitivač ili instruktor.

14. Podnosioci zahtjeva, moraju da rade kao PF tokom izvođenja svih sekcija praktičnog ispita, osim tokom neuobičajenih ili procedura u slučaju nužde, koje mogu da izvode kao PF ili kao PM u skladu sa MCC procedurama. Podnosioci zahtjeva za prvo izdavanje ovlašćenja za letenje na tipu vazduhoplova sa više pilota ili za ATPL moraju takođe da prikažu sposobnost da djeluju kao PM. Podnosioci zahtjeva mogu da izaberu da li će praktični ispit sprovoditi na lijevom ili desnom sjedištu ukoliko svi djelovi ispita mogu da se sprovedu sa izabranog sjedišta.

15. Ispitivač mora da provjeri sljedeće djelove za podnosioca zahtjeva za ATPL ili ovlašćenje za letenje na tipu vazduhoplova sa više pilota ili za operacije sa više pilota u avionu sa jednim pilotom proširujući dužnosti podnosioca zahtjeva na PIC, bez obzira da li podnosioci zahtjeva djeluju kao PF ili PM:

(a) upravljanje koordinacijom posade;

(b) održavanje opšteg nadzora operacija vazduhoplova koristeći adekvatan nadzor; i

(c) postavljanje prioriteta i donošenje odluka u skladu sa aspektima sigurnosti i odgovarajućih pravila i propisa koji odgovaraju operativnoj situaciji, uključujući slučajeve nužde.

16. Ispit/provjera bi trebalo da se obavi po IFR-u, ukoliko je uključeno ovlašćenje za IR, i koliko god je moguće treba se simulirati okruženje komercijalnog vazdušnog saobraćaja. Suštinski element koji se mora provjeriti je sposobnost planiranja i izvođenja leta koristeći uobičajeni materijal za briefing.

17. Kada je kurs za ovlašćenje za letenje na tipu obuhvatao manje od dva sata letačke obuke u vazduhoplovu, praktični ispit može da se obavi u FFS-u i može da se završi prije letačke obuke u vazduhoplovu.

Odobrenu letačku obuku obavlja kvalifikovani instruktor pod odgovornošću:

(a) ATO-a; ili

(b) organizacije koja ima AOC izdat u skladu sa Aneksom III (Dio-ORO) Uredbe (EU) br. 965/2012 i koja je posebno odobrena za takvu obuku; ili

(c) instruktora, u slučajevima kada nije odobrena letačka obuka u vazduhoplovu za jednomotorni vazduhoplov u ATO-u ili kod imaoca AOC-a, već je letačka obuka u vazduhoplovu odobrena od strane nadležnih vlasti podnosioca prijave.

Uvjerenje o završenom kursu za ovlašćenje za letenje na tipu, uključujući letačku obuku u vazduhoplovu, se mora proslijediti nadležnim vlastima prije nego što se novo ovlašćenje za letenje na tipu upiše u dozvolu podnosioca zahtjeva.

18. U slučaju obuke za vraćanje iz nepravilnog položaja, „situacija gubitka uzgona“ je ili prevlačenje ili gubitak uzgona. FFS se može koristiti od strane ATO-a ili da se vježba vraćanje iz gubitka uzgona ili da se demonstriraju karakteristike specifične za gubitak uzgona, ili oboje, ukoliko:

(a) je FFS kvalifikovan u skladu sa posebnim zahtjevima evaluacije iz CS-FSTD(A); i

(b) je ATO uspješno demonstrirao nadležnim vlastima da je ublažen bilo koji negativni prenos obuke.

B. Posebni zahtjevi za kategoriju aviona

STANDARDI PROLAZA

1. U slučaju aviona sa jednim pilotom, uz izuzetak složenih aviona visokih performansi, podnosioci zahtjeva moraju uspješno da polože sve sekcije praktičnog ispita ili provjere stručnosti. Ukoliko se ne položi neka stavka sekcije, smatra se da ta cjelokupna sekcija nije položena. Podnosioci zahtjeva koji ne polože samo jednu sekciju moraju da polažu sekciju koju nisu položili. Ukoliko ne polože više od jedne sekcije, podnosioci zahtjeva moraju da polažu ponovno u cjelosti ispit ili provjeru. Ukoliko ne polože bilo koju sekciju prilikom ponovnog polaganja ispita ili provjere, uključujući sekcije koje je podnosioci zahtjeva na prethodnom ispitu/provjeri položili, podnosioci zahtjeva će morati u cjelini da ponove ispit ili provjeru. Za višemotorne avione sa jednim pilotom mora se položiti sekcija 6 odgovarajućeg ispita ili provjere, koja se odnosi na asimetrični let.

2. U slučaju složenih aviona visokih performansi sa više i sa jednim pilotom, podnosioci zahtjeva moraju da polože sve sekcije praktičnog ispita ili provjere stručnosti. Podnosioci zahtjeva koji ne polože više od pet stavki moraju ponovno da polažu cijeli ispit ili provjeru. Svaki podnosilac zahtjeva koji ne položi pet ili manje stavki mora ponovo da polaže stavke koje nije položio. Ukoliko prilikom ponovnog polaganja ispita ili provjere ne polože bilo koju sekciju, uključujući sekcije koje su na prethodnom ispitu/provjeri položili, podnosioci zahtjeva će morati u cjelini da ponove ispit ili provjeru. Sekcija 6 nije dio praktičnog ispita za ATPL ili MPL. Ukoliko podnosioci zahtjeva ne polože ili ne pristupe polaganju Sekcije 6, ovlašćenje za letenje na tipu se izdaje bez prava za CAT II ili CAT III. Kako bi proširili prava za letenje na

tipu za na CAT II ili CAT III, podnosioci zahtjeva moraju da položi Sekciju 6 na odgovarajućem tipu vazduhoplova.

ODSTUPANJA TOKOM ISPITA U LETU

3. Podnosioci zahtjeva moraju da demonstriraju sposobnost:

- (a) upravljanja vazduhoplovom unutar njegovih ograničenja;
- (b) izvođenja svih manevara sa mirnoćom i preciznošću;
- (c) ispravnog donošenja odluka i *airmanship*;
- (d) primjenjivanja vazduhoplovnog znanja;
- (e) održavanja kontrole vazduhoplova u svakom trenutku tako da uspješan ishod procedure ili manevra nikad nije ozbiljno doveden u pitanje;
- (f) da razumije i primjenjuje procedure koordinacije posade i onesposobljenosti člana posade, ukoliko je primjenljivo; i
- (g) da efikasno komunicira sa ostalim članovima posade, ukoliko je primjenljivo.

4. Moraju da se primjenjuju sljedeća ograničenja, korigovana kako bi se dozvolila odstupanja radi turbulentnih uslova, kvaliteta upravljanja i performansi aviona koji se koristi:

Visina	
Opšte	± 100 ft
Početak produžavanja na relativnoj/apsolutnoj visini donošenja odluke	$+ 50$ ft/ $- 0$ ft
Minimalna relativna visina/MAPt/apsolutna visina snižavanja	$+ 50$ ft/ $- 0$ ft
Održavanje zadate linije puta	
Po radio sredstvima	$\pm 5^\circ$
Za „ugaona“ odstupanja	Pola otklona skale po azimutu i uglu poniranja (npr. LPV, ILS, MLS, GLS)
2D (LNAV) i 3D (LNAV/VNAV) „linearna“ lateralna odstupanja	<i>cross-track</i> greška/odstupanje obično treba da bude ograničena na $\pm \frac{1}{2}$ RNP vrijednosti koja se odnosi na proceduru. Manja odstupanja od ovog standarda do najviše 1 RNP su dozvoljena.
3D linearna vertikalna odstupanja (npr. RNP APCH (LNAV/VNAV) korišćenjem BaroVNAV)	Ne više od $- 75$ stopa ispod vertikalnog profila u bilo koje vrijeme, i ne više od $+ 75$ stopa iznad vertikalnog profila na ili ispod 1000 stopa iznad nivoa aerodroma.
Kurs	

Sa svim motorima u radu	$\pm 5^\circ$
Sa simuliranim otkazom motora	$\pm 10^\circ$
Brzina	
Sa svim motorima u radu	± 5 čvorova
Sa simuliranim otkazom motora	+ 10 čvorova/– 5 čvorova

SADRŽAJ OBUKE/PRAKTIČNOG ISPITA/PROVJERE STRUČNOSTI

5. Avioni sa jednim pilotom, osim kod složenih aviona visokih performansi

(a) Značenje sljedećih simbola je:

P = obučen kao PIC ili kopilot i kao PF i PM

OTD = ostali uređaji za obuku mogu se koristiti za ovu vježbu

X = FFS se koristi za ovu vježbu; u suprotnom se mora koristiti avion ako je podesan za manevre i procedure

P# = obuka mora biti dopunjena nadzorom u avionu

(b) praktična obuka se sprovodi najmanje na nivou trenažne opreme označene sa (P), ili na opremi višeg nivoa označenoj strelicom (—>).

Sljedeće skraćenice se koriste da označe trenažnu opremu koja se koristi:

A = avion

FFS = potpuni simulator leta

FSTD = uređaj za simuliranje leta

(c) Na stavkama označenim zvjezdicom (*) Sekcije 3B i, za višemotorne, Sekcije 6, mora se letjeti samo koristeći instrumente ako je produženje/obnavljanje IR-a uključeno u praktični ispit ili provjeru stručnosti. Ako se na stavkama označenim zvjezdicom (*) ne leti samo koristeći instrumente tokom praktičnog ispita ili provjere stručnosti, i kada nema priznavanja prava za IR, ovlašćenje za klasu ili tip će biti ograničeno samo na VFR.

(d) Sekcija 3A mora biti završena za produženje ovlašćenja za letenje na tipu ili višemotornoj klasi, samo VFR, kada zahtijevano iskustvo od 10 rutnih sektora nije odrađeno unutar zadnjih 12 mjeseci. Sekcija 3A nije potrebna ukoliko je završena sekcija 3B.

(e) Kada se slovo „M“ pojavi u koloni praktičnog ispita/provjere stručnosti, to ukazuje na obaveznu vježbu ili izbor gde se pojavljuje više od jedne vježbe.

(f) FSTD se koristi za praktičnu obuku za ovlašćenje za letenje na tipu ili klasi višemotornih vazduhoplova, ukoliko su dio odobrenog kursa za ovlašćenje za letenje na klasi ili tipu. Za odobrenje kursa treba uzeti u obzir sljedeće uslove:

- (i) kvalifikaciju FSTD-a propisanu u zahtjevima Aneksa VI (Dio-ARA) i Aneksa VII (Dio-ORA);
- (ii) kvalifikacije instruktora;
- (iii) obim obuke na FSTD-u tokom kursa; i
- (iv) kvalifikacije i prethodno iskustvo pilota na obuci na sličnim tipovima.

(g) Ako se prava za operacije sa više pilota traže po prvi put, piloti koji imaju prava za operacije sa jednim pilotom moraju da:

- (1) završe prelazni kurs koji sadrži manevre i procedure uključujući MCC kao i vježbe iz Sekcije 7 koristeći upravljanje prijetnjama i greškama (TEM), CRM i ljudske faktore u ATO-u; i
- (2) polože provjeru stručnosti u operacijama sa više pilota.

(h) Ako se prava za operacije sa jednim pilotom traže po prvi put, piloti koji imaju prava za operacije sa više pilota moraju da se obuču u ATO-u i da se izvrši provjera sljedećih dodatnih manevara i procedura u operacijama sa jednim pilotom:

- (1) za SE avione, 1.6, 4.5, 4.6, 5.2 i, ukoliko je primjenljivo, jedan prilaz iz Sekcije 3.B; i
- (2) za ME avione, 1.6, Sekcija 6 i, ukoliko je primjenljivo, jedan prilaz iz Sekcije 3.B.

(i) Piloti koji imaju prava za operacije i jednomotornim i višemotornim vazduhoplovima u skladu sa tačkama (g) i (h) mogu da izvrše produženje prava za oba tipa operacija kroz obavljanje provjere stručnosti u operacijama sa više pilota uz vježbe iz tački (h)(1) ili (h)(2), ukoliko je primjenljivo, u operacijama sa jednim pilotom.

(j) Ukoliko se praktični ispit ili provjera stručnosti obavi samo u operacijama sa više pilota, ovlašćenje za tip se ograničava na operacije sa više pilota. Ograničenje se otklanja kada se pilot usaglasi sa tačkom (h).

(k) Obuka, ispitivanje i provjera se obavljaju u skladu sa tabelom iz daljeg teksta.

- (1) Zahtjevi koji se odnose na obuku u ATO-u, ispitivanje i provjeru za prava za obavljanje operacija sa jednim pilotom
- (2) Zahtjevi koji se odnose na obuku u ATO-u, ispitivanje i provjeru za prava za obavljanje operacija sa više pilota
- (3) Zahtjevi koji se odnose na obuku u ATO-u, ispitivanje i provjeru za pilote koji imaju prava za obavljanje operacija sa jednim pilotom a po prvi put traže prava za obavljanje operacija sa više pilota (prelazni kurs)
- (4) Zahtjevi koji se odnose na obuku u ATO-u, ispitivanje i provjeru za pilote koji imaju prava za obavljanje operacija sa više pilota a po prvi put traže prava za obavljanje operacija sa jednim pilotom (prelazni kurs)

(5) Zahtjevi koji se odnose na obuku u ATO-u i provjeru za kombinovano produženje i obnovu prava za obavljanje operacija sa jednim i više pilota

	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)	
Vrsta operacije	SP		MP		SP → MP (prva)		MP → SP (prva)		SP + MP	
	Obuka	Ispitivanje/ provjera	Obuka	Ispitivanje/ provjera	Obuka	Ispitivanje/ provjera	Obuka, ispitivanje i provjera (SE avioni)	Obuka, ispitivanje i provjera (ME avioni)	SE avioni	ME avioni
Prvo izdavanje SP složeni	Sekcije 1.-6. 1.-7.	Sekcije 1.-6. 1.-7.	Sekcije 1.-7.	Sekcije 1.-7.	MCC CRM Ljudski faktor TEM Sekcija 7.	Sekcije 1.-7.	1.6., 4.5., 4.6., 5.2. i, ukoliko je primjenjivo, jedan prilaz iz sekcije 3.B	1.6., Sekcija 6. i, ukoliko je primjenjivo, jedan prilaz iz sekcije 3.B		
Produženje SP složeni	n/a 1.-7.	Sekcije 1.-6. 1.-7.	n/a	Sekcije 1.-7.	n/a	n/a	n/a	n/a	MPO: Sekcije 1-7 SPO: 1.6, 4.5, 4.6, 5.2 i, ukoliko je primjenljivo, jedan prilaz iz Sekcije 3.B	MPO: Sections 1-7 SPO: 1.6, Sekcija 6 i, ukoliko je primjenljivo, jedan prilaz iz Sekcije 3.B
Obnova SP složeni	FCL.740 1.-7.	Sekcije 1.-6. 1.-7.	FCL.740	Sekcije 1.-6.	n/a	n/a	n/a	n/a	Obuka: FCL.740 Provjera: kao za produženje	Obuka: FCL.740 Provjera: kao za produženje

(I) Kako bi se uspostavila ili održavala PBN prava, jedan prilaz mora da bude RNP APCH. Kada RNP APCH nije izvodljiv, obavlja se u FSTD-u sa odgovarajućom opremom.

TMG-i I AVIONI SA JEDNIM PILOTOM, OSIM SLOŽENIH AVIONA VISOKIH PERFORMANSI	PRAKTIČNA OBUKA			PRAKTIČNI ISPIT ILI PROVJERA STRUČNOSTI ZA OVLAŠĆENJE ZA KLASU ILI TIP	
Manevri/procedure	FSTD	A	Inicijali instruktora nakon završene obuke	Ispitano ili provjereno na FSTD-u ili A-u	Inicijali ispitivača nakon završenog ispita ili provjere
SEKCIJA 1					
1 Polijetanje	OTD				
1.1 Priprema za let uključujući: — dokumentaciju; — masu i centražu; — meteorološki izvještaj, i — NOTAM.					
1.2 Provjere prije startovanja					
1.2.1 Spoljna	OTD P#	P		M	
1.2.2 Unutrašnja	OTD P#	P		M	
1.3 Pokretanje motora: normalne neispravnosti.	P —>	—>		M	
1.4 Taksiranje	P —>	—>		M	
1.5 Pretpoletne provjere: provjera motora (ukoliko je primjenjivo)	P —>	—>		M	
1.6 Procedura polijetanja: — normalno sa podešavanjem zakrilaca prema letačkom priručniku; i — bočni vjetar (ukoliko postoje uslovi).	P —>	—>		M	
1.7 Penjanje: — V_x/V_y ; — zaokreti u zadati kurs i — Prevođenje u horizontalni let.	P —>	—>		M	
1.8 Saradnja sa ATC-om – usaglašenost,	P —>			M	

procedure radio-telefonije					
SEKCIJA 2					
2. Rad iz vazduha (vizuelni meteorološki uslovi (VMC)) 2.1 Ravan i horizontalan let na različitim brzinama uključujući let na kritično malim brzinama sa i bez zakrilaca (uključujući prilaz do V_{MCA} ukoliko je primjenljivo)	P --->	--->			
2.2 Oštri zaokreti (360° lijevo i desno 45° nagiba)	P --->	--->		M	
2.3 Gubici uzgona i vađenje: (i) čist gubitak uzgona; (ii) prevlačenje u spuštajućem zaokretu sa prilaznom konfiguracijom i snagom; (iii) prevlačenje sa prilaznom konfiguracijom i snagom; i (iv) prevlačenje, penjući zaokret sa zakrilcima za polijetanje i snagom za penjanje (samo jednomotorni avioni)	P --->	--->		M	
2.4 Upravljanje uz primjenu autopilota i uređaja za upravljanje letom (može se sprovesti u sekciji 3), ukoliko je primjenljivo	P --->	--->		M	
2.5 Saradnja sa ATC-om – usaglašenost, procedure radio-telefonije	P --->	--->		M	
SEKCIJA 3A					
3A Rutne VFR procedure 3A.1 (vidjeti B.5 (c) i (d)) Plan leta, računska navigacija i očitavanje karte	P --->	--->			
3A.2 Održavanje visine, kursa i brzine	P --->	--->			
3A.3 Orijentacija, vremenska tačnost i ispravljanje ETA	P --->	--->			
3A.4 Upotreba radio navigacionih sredstava (ukoliko je primjenljivo)	P --->	--->			
3A.5 Upravljanje letom (kontrola toka leta, rutinske provjere uključujući gorivo, sisteme i zaleđivanje)	P --->	--->			

3A.6 Saradnja sa ATC-om, procedure radio-telefonije	P --->	--->			
SEKCIJA 3B					
3B Instrumentalno letenje 3B.1.* IFR odlazak	P --->	--->		M	
3B.2* Rutne IFR procedure	P --->	--->		M	
3B.3* Procedure kruga čekanja	P --->	--->		M	
3B.4* 3D operacije do relativne/apsolutne visine odluke (DH/A) od 200 ft (60 m) ili do viših minimuma ukoliko se tako zahtijeva u skladu sa procedurom prilaza (autopilot može da se koristi za izlazak na završni segment prilaza vertikalne putanje)	P --->	--->		M	
3B.5* 2D operacije do minimalne relativne/apsolutne visine spuštanja (MDH/A)	P --->	--->		M	
3B.6* Letačke vježbe uključujući simulirani otkaz kompasa i indikatora položaja: — standardni zaokreti; i —vađenje iz neuobičajenih položaja.	P --->	--->		M	
3B.7* Otkaz lokalajzera ili <i>glide slope</i> -a	P --->	--->			
3B.8* Saradnja sa ATC-om – usaglašenost, procedure radio-telefonije	P --->	--->		M	
Namjerno ostavljeno prazno					
SEKCIJA 4					
4 Dolazak i slijetanja 4.1. Procedura dolaska na aerodrom	P --->	--->		M	
4.2 Normalno slijetanje	P --->	--->		M	
4.3 Slijetanje bez zakrilaca	P --->	--->		M	
4.4 Slijetanje sa bočnim vjetrom (ako su uslovi odgovarajući)	P --->	--->			
4.5 Prilaz i slijetanje sa oduzetom snagom do 2000 stopa iznad poletno-sletne staze (samo jednomotorni avioni)	P --->	--->			
4.6 Produžavanje sa minimalne relativne visine	P --->	--->		M	

4.7 Noćno produžavanje i slijetanje (ukoliko je primjenjivo)	P --->	--->			
4.8 Saradnja sa ATC-om – usaglašenost, procedure radio-telefonije	P --->	--->		M	
SEKCIJA 5					
5 Vanredne procedure i procedure u slučaju nužde (Ova sekcija se može kombinovati sa sekcijama od 1 do 4)					
5.1 Prekinuto polijetanje pri razumnoj brzini	P --->	--->		M	
5.2 Simulirani otkaz motora nakon polijetanja (samo jednomotorni avioni)		P		M	
5.3 Simulirano prisilno slijetanje bez snage (samo jednomotorni avioni)		P		M	
5.4 Simulirani slučajevi nužde: (i) vatra ili dim u letu; i (ii) tehničke neispravnosti sistema, ako je primjenljivo	P --->	--->			
5.5 Samo za obuku za ME avione i TMG-e: gašenje i ponovno pokretanje motora (na sigurnoj visini ako se sprovodi u vazduhoplovu)	P --->	--->			
5.6 Saradnja sa ATC-om – usaglašenost, procedure radio-telefonije	P --->	--->			
SEKCIJA 6					
6 Simulirani asimetrični let 6.1* (Ova sekcija može se kombinovati sa sekcijama od 1. do 5.) Simulirani otkaz motora tokom polijetanja (na sigurnoj visini, osim ukoliko se izvodi na FFS-u ili FNPT II)	P --->	--->X		M	
6.2* Asimetrični prilaz i produžavanje	P --->	--->		M	
6.3* Asimetrični prilaz i slijetanje sa zaustavljanjem	P --->	--->		M	
6.4 Saradnja sa ATC-om – usaglašenost, procedure radio-telefonije	P --->	--->		M	
SEKCIJA 7					
7 UPRT					

7.1 Manevri i procedure u letu					
7.1.1 Ručno upravljanje sa i bez uređaja za upravljanje letom (bez autopilota, automatskog potiska/prigušenja i ukoliko je primjenljivo, uz različite upravljačke algoritme)	P --->	--->			
7.1.1.1 Na različitim brzinama (uključujući spor let) i visinama u okviru obuke na FSTD-u	P---->	--->			
7.1.1.2 Oštri zaokret sa 45° nagiba, za 180° do 360° lijevi i desni	P---->	--->			
7.1.1.3 Zaokreti sa i bez spojlera	P---->	--->			
7.1.1.4 Proceduralno instrumentalno letenje i manevrisanje uključujući instrumentalni dolazak i odlazak, kao i vizualni prilaz	P---->	--->			
7.2 Obuka za vađenje iz nepravilnog položaja 7.2.1 Vađenje iz situacija gubitka uzgona u uslovima: — konfiguracije za polijetanje, — čiste konfiguracije na niskoj visini, — čiste konfiguracije blizu najviše operativne visine; i — konfiguracije za slijetanje	P---->	--->			
7.2.2 Sljedeće vježbe koje se odnose na nepravilan položaj: — vađenje iz položaja nosom prema gore pri različitim uglovima nagiba i — vađenje iz položaja nosom prema dolje pri različitim uglovima nagiba.	P FFS kvalifikovan samo za taj zadatak obuke	X Za ovu vježbu se ne koristi avion		Samo FFS	
7.3 Produžavanje sa svim motorima u radu* iz različitih faza tokom instrumentalnog prilaza	P->	---->			
7.4 Prekinuto slijetanje sa svim motorima u radu: — sa različitih relativnih visina ispod DH/MDH 15 m (50 ft) iznad praga poletno-sletne staze — nakon dodira sa tlom (prekinuto slijetanje) — u avionima koji nisu certificirani kao transportna kategorija aviona (JAR/FAR 25)	P---->	---->			

ili kao regionalna kategorija aviona (SFAR 23), prekinuto slijetanje sa svim ispravnim motorima počinje ispod MDH/A ili nakon dodira sa tlom.					
---	--	--	--	--	--

6. Višepilotni avioni i jednopilotni složeni avioni visokih performansi

(a) Sljedeći simboli znače:

P = obučen kao PIC ili kopilot i kao PF i PM za izdavanje ovlašćenja za tip, prema potrebi.

OTD = Za ovu vježbu mogu da se koriste ostali uređaji za obuku

X = Za ovu vježbu se koristi FFS; u suprotnom se koristi avion ukoliko je podesan za taj manevar ili proceduru

P# = Obuka mora biti dopunjena nadziranom inspekcijom u avionu.

(b) Praktična obuka se sprovodi najmanje na nivou trenažne opreme označene sa (P), ili na opremi višeg nivoa označenoj strelicom (---->).

Sljedeće skraćenice koriste se za označavanje trenažne opreme koja se koristi:

A = avion

FSS = potpuni simulator leta

FTD = uređaj za letačku obuku

(c) Djelovi sekcije označeni zvjezdicom (*) lete se isključivo prema instrumentima.

(d) Slovo „M“ u koloni praktičnog ispita ili provjere stručnosti ukazuje na obaveznu vježbu.

(e) FFS se mora koristiti za praktičnu obuku i ispite ukoliko su dio odobrenog kursa za ovlašćenje za tip. Za odobrenje kursa treba uzeti u obzir sljedeće uslove:

(i) kvalifikacije instruktora;

(ii) kvalifikaciju i količinu obuke tokom kursa u FSTD-u; i

(iii) kvalifikacije i prethodno iskustvo pilota na obuci na sličnim tipovima.

(f) Manevri i procedure uključuju i MCC za avione sa više pilota i za složene avione visokih performansi sa jednim pilotom u operacijama sa više pilota.

(g) Manevri i procedure se izvode sa jednim pilotom za složene avione visokih performansi sa jednim pilotom u operacijama sa jednim pilotom.

(h) U slučaju složenih aviona visokih performansi sa jednim pilotom, kada se praktični ispit ili provjera stručnosti obavlja u operacijama sa više pilota, ovlašćenje za tip ograničeno je na operacije sa više pilota. Ukoliko podnosilac zahtjeva traži prava sa jednim pilotom, manevri/procedure u 2.5, 3.8.3.4, 4.4, 5.5 i barem jedan manevar/procedura iz Sekcije 3.4, mora dodatno da se završi sa jednim pilotom.

(i) U slučaju kada je izdato ovlašćenje za tip sa ograničenjem u skladu sa FCL 720.A(e), podnosioci zahtjeva moraju da ispune iste zahtjeve za ovlašćenje za tip kao i drugi podnosioci zahtjeva osim praktičnih vježbi koje se odnose na faze polijetanja i slijetanja.

(j) Kako bi se uspostavila ili održavala PBN prava, jedan prilaz mora da bude RNP APCH. Kada RNP APCH nije izvodljiv, obavlja se u FSTD-u sa odgovarajućom opremom.

AVIONI SA VIŠE PILOTA I SLOŽENI AVIONI VISOKIH PERFORMANSI SA JEDNIM PILOTOM	PRAKTIČNA OBUKA			ATPL/MPL/OVLAŠĆENJE ZA LETENJE NA TIPU PRAKTIČNI ISPIT ILI PROVJERA STRUČNOSTI	
Manevri/Procedure	FSTD	A	Inicijali instruktora a nakon završene obuke	Ispitano ili provjereno na FSTD-u ili A	Inicijali ispitivača nakon završenog ispita
SEKCIJA 1					
1 Priprema leta	OTD				
1.1 Proračun performansi	P				
1.2 Spoljni vizuelni pregled aviona; lokacija svake stavke i svrha pregleda	OTD P#	P			
1.3 Pregled pilotske kabine	P ---->	---->			
1.4 Upotreba kontrolne liste prije startovanja motora, procedura startovanja, provjera radio i navigacione opreme, odabir i podešavanje navigacione i komunikacione frekvencije	P ---->	---->		M	
1.5 Taksiranje u skladu sa instrukcijama kontrole leta ili instruktora letenja	P ---->	---->			
1.6 Pretpoletna provjera	P ---->	---->		M	
SEKCIJA 2					
2. Polijetanje	P ---->	---->			
2.1 Normalno polijetanje sa različitim podešavanjem zakrilaca, uključujući ubrzano polijetanje					
2.2*Instrumentalno polijetanje; prelazak na instrumentalno letenje prilikom rotacije ili neposredno	P ---->	---->			

nakon uzleta					
2.3 Polijetanje sa bočnim vjetrom	P---->	---->			
2.4 Polijetanje sa maksimalnom dozvoljenom masom na polijetanju (stvarna ili simulirana maksimalna dozvoljena masa na polijetanju)	P---->	---->			
2.5 Polijetanje sa simulacijom otkaza motora: 2.5.1* ubrzo nakon V2	P---->	---->			
(U avionima koji nijesu certificovani kao transportna kategorija ili kao regionalna kategorija aviona, otkaz motora se ne smije simulirati dok se ne dostigne minimalna relativna visina od 500 ft iznad kraja staze. U avionima koji imaju iste performanse kao transportna kategorija bez obzira na masu aviona na polijetanju i visine po gustini, instruktor može da simulira otkaz motora ubrzo nakon V2)					
2.5.2* između V1 i V2	P	X		M samo FFS	
2.6 Prekinuto polijetanje na razumnoj brzini prije dostizanja V1	P---->	----> >X		M	
SEKCIJA 3					
3 Manevri u letu i procedure 3.1 Ručno upravljanje sa ili bez komandnog navigacionog uređaja (<i>flight director</i>) (bez autopilota, automatskog potiska/prigušenja, i prema potrebi uz različite upravljačke algoritme)	P---->	---->			
3.1.1 Na različitim brzinama (uključujući spori let) i visinama u okviru obuke na FSTD-u	P---->	---->			
3.1.2 Oštri zaokreti sa 45° nagiba, za	P---->	---->			

180° do 360° lijevi i desni					
3.1.3 Zaokreti sa i bez spojlera	P---->	---->			
3.1.4 Proceduralno instrumentalno letenje i manevrisanje uključujući instrumentalno polijetanje i prilaz i vizuelni prilaz	P---->	---->			
3.2. <i>Tuck under</i> i <i>Mach buffets</i> (ukoliko je primjenljivo), i ostale specifične letačke karakteristike aviona (npr. <i>Dutch roll</i>)	P---->	---->X Vazduh oplov se ne koristi za ovu vježbu		Samo FFS	
3.3 Normalan rad sistema i kontrola inženjerskog panela (ukoliko je primjenljivo)	OTD P---->	---->			
3.4 Normalne i vanredne operacije sljedećih sistema:				M	Biraju se najmanje obavezne tri vanredne stavke od 3.4.0 do 3.4.14 uključujući i tu stavku
3.4.0 Motor (ukoliko je potrebna elisa)	OTD P---->	---->			
3.4.1 Presurizacija i klimatizacija	OTD P---->	---->			
3.4.2 Pitostatički sistem	OTD P---->	---->			
3.4.3 Sistem goriva	OTD P---->	---->			
3.4.4 Električni sistem	OTD	---->			

	P---->				
3.4.5 Hidraulični sistem	OTD P---->	---->			
3.4.6 Sistem komandi leta i trimovanja	OTD P---->	---->			
3.4.7 Sistem za zaštitu od zaleđivanja i razleđivanje, grijanje vjetrobrana	OTD P---->	---->			
3.4.8 Autopilot/komandni navigacioni uređaj (<i>flight director</i>)	OTD P---->	---->		M (samo sa jednim pilotom)	
3.4.9 Uređaj za indicaciju gubitka uzgona ili uređaj za izbjegavanje gubitka uzgona i uređaj za povećanje stabilnosti	OTD P---->	---->			
3.4.10 Uređaj za upozorenje blizine zemlje, meteorološki radar, radiovisinomjer, transponder	P---->	---->			
3.4.11 Radio, navigacijska oprema, instrumenti, FMS	OTD P---->	P---->			
3.4.12 Stajni trap i kočnica	OTD P---->	---->			
3.4.13 Sistem pretkrilaca i zakrilaca	OTD	---->			
3.4.14 Pomoćni uređaj za napajanje (APU)	OTD P---->	---->			
Namjerno ostavljeno prazno					
3.6 Vanredne i procedure u slučaju nužde:				M	Biraju se najmanje tri stavke od 3.6.1 do 3.6.9 uključujući i tu stavku

3.6.1 Vježbe u slučaju požara npr. motora, APU-a, kabine, dijela za teret, pilotske kabine, krila i električne mreže, uključujući evakuaciju	P---->	---->			
3.6.2 Kontrola i uklanjanje dima	P---->	---->			
3.6.3 Otkazi motora, gašenje i ponovno startovanje na sigurnoj visini	P---->	---->			
3.6.4 Izbacivanje goriva (simulacija)	P---->	---->			
3.6.5. Smicanje vjetra na polijetanju/slijetanju	P	X		Samo FFS	
3.6.6 Simulacija gubitka pritiska u kabini aviona/snižavanje u slučaju nužde	P---->	---->			
3.6.7 Onesposobljenost člana letačke posade	P---->	---->			
3.6.8 Ostale procedure u slučaju nužde kako je istaknuto u odgovarajućem letačkom priručniku (AFM)	P---->	---->			
3.6.9 TCAS događaj	OTD ---->	Avion se ne koristi		Samo FFS	
3.7 Obuka za vađenje iz nepravilnog položaja 3.7.1 Vađenje iz situacija gubitka uzgona u uslovima: — konfiguracije za polijetanje; — čiste konfiguracije na niskoj visini; — čiste konfiguracije blizu najviše operativne visine; i — konfiguracije za slijetanje.	P FFS kvalifikovan samo za taj zadatak obuke	X Za ovu vježbu ne koristi se avion			
3.7.2 Sljedeće vježbe koje se odnose na nepravilan položaj:	P FFS	X Za ovu		Samo FFS	

— vađenje iz položaja nose prema gore pri različitim uglovima nagiba; i — vađenje iz položaja s nose prema dolje pri različitim uglovima nagiba	kvalifikovan samo za taj zadatak obuke	vježbu ne koristi se avion			
3.8 Instrumentalne letačke procedure					
3.8.1* Pridržavanje odlaznih i dolaznih ruta i instrukcija ATC-a	P---->	---->		M	
3.8.2* Procedure kruga čekanja	P---->	---->			
3.8.3* 3D operacije do DH/A od 200 ft (60 m) ili do većeg minimuma ukoliko se tako zahtijeva u skladu sa procedurom prilaza					
<i>Napomena:</i> U skladu sa AFM, RNP APCH procedure mogu da zahtijevaju korišćenje autopilota ili komandnog navigacionog uređaja (<i>flight director</i>). Procedure kojima se leti manuelnim upravljanjem biraju se uzimajući u obzir takva ograničenja (na primjer, birati ILS za 3.8.3.1 u slučaju takvog AFM ograničenja).					
3.8.3.1* Manuelno letenje, bez komandnog navigacionog uređaja (<i>flight director</i>)	P---->	---->		M (samo praktični ispit)	
3.8.3.2* Manuelno letenje, sa komandnim navigacionim uređajem (<i>flight director</i>)	P---->	---->			
3.8.3.3* Sa autopilotom	P---->	---->			
3.8.3.4* Manuelno, simulacijom jednog neispravnog motora; otkaz motora mora da se simulira za vrijeme završnog prilaza prije prelaska 1000 stopa iznad nivoa aerodroma do slijetanja ili tokom cijelog neuspjelog prilaza. U avionima koji nijesu certificovani kao transportna kateg(JAR/FAR 25) ili kao regionalna kategorija aviona (SFAR 23), prilaz sa simuliranim otkazom motora i proisteklo produžavanje se mora započeti u vezi sa nepreciznim prilazom opisanim u 3.8.4.	P---->	---->		M	

Produžavanje se mora započeti prilikom dolaska na objavljenu relativnu/apsolutnu visinu nadvišavanja prepreka (OCH/A), ali ne kasnije od dolaska na minimalnu relativnu/apsolutnu visinu snižavanja (MDH/A) od 500 stopa iznad nadmorske visine praga poletno-sletne staze. U avionima koji imaju iste performanse kao transportna kategorija aviona u odnosu na masu na polijetanju i visinu po gustini, instruktor može da simulira otkaz motora u skladu sa 3.8.3.4.					
3.8.3.5* Manuelno, simulacijom jednog neispravnog motora; otkaz motora mora da se simulira za vrijeme završnog prilaza nakon prelaska spoljnog markera (OM) na udaljenosti od najviše 4 NM sve do dodira tla ili tokom cijele procedure neuspjelog prilaza	P---->	---->		M	
U avionima koji nijesu certificovani kao transportna kategorija aviona (JAR/FAR 25) ili kao regionalna kategorija aviona (SFAR 23), prilaz sa simuliranim otkazom motora i proisteklo produžavanje se započinje u vezi sa nepreciznim prilazom opisanim u 3.8.4. Produžavanje se započinje prilikom dolaska na objavljenu relativnu/apsolutnu visinu nadvišavanja prepreka OCH/A, ali ne kasnije od dolaska na minimalnu relativnu/apsolutnu visinu snižavanja (MDH/A) od 500 stopa iznad nadmorske visine praga poletno-sletne staze. U avionima koji imaju iste performanse kao transportna kategorija aviona u odnosu na masu na polijetanju i visinu po gustini, instruktor može da simulira otkaz motora u skladu sa 3.8.3.4.					
3.8.4* 2D operacije do MDH/A	P*—>	---->		M	

3.8.5 Prilaz kruženjem pod sljedećim uslovima: (a)* prilaz do minimalne dopuštene visine za prilaz kruženjem na predmetnom aerodromu u skladu sa lokalnim instrumentalnim prilaznim sredstvima u simuliranim instrumentalnim uslovima leta; nakon kojeg slijedi: (b) prilaz kruženjem na drugu stazu najmanje 90° od centralne linije završnog prilaza koji se koristi u tački (a), na minimalnoj dopuštenoj visini prilaza kruženjem. <i>Napomena:</i> ako (a) i (b) nije moguće izvesti iz razloga ATC-a, može se izvesti krug u simuliranim uslovima smanjene vidljivosti .	P*—>	---->			
3.8.6 Vizualni prilazi	P—>	---->			
SEKCIJA 4					
4 Procedura neuspjelog prilaza					
4.1 Produžavanje sa svim motorima u radu* tokom 3D operacije uz dostizanje relativne visine odluke	P*—>	---->			
4.2 Produžavanje sa svim motorima u radu* iz različitih faza tokom instrumentalnog prilaza	P*—>	---->			
4.3 Ostale procedure neuspjelog prilaza	P*—>	---->			
4.4* Produžavanje, ručno, sa simuliranim otkazom kritičnog motora poslije instrumentalnog prilaza prilikom dostizanja DH, MDH ili MAPt	P*---->	---->		M	
4.5 Prekinuto slijetanje sa svim motorima u radu: — sa različitih relativnih visina ispod DH/MDH;	P---->	---->			

— nakon dodira sa tlom (prekinuto slijetanje) U avionima koji nisu odobreni kao transportna kategorija aviona (JAR/FAR 25) ili kao regionalna kategorija aviona (SFAR 23) prekinuto slijetanje sa svim motorima u radu počinje ispod MDH/A ili nakon dodira sa tlom.					
SEKCIJA 5					
5 Slijetanja 5.1 Normalna slijetanja* sa vizuelnom referencom uspostavljenom nakon postizanja DA/H nakon operacije sa instrumentalnim prilazom	P				
5.2 Slijetanje sa simulacijom zaglavljenja horizontalnog stabilizatora u bilo kojem položaju koji nije onaj na koji je podešen	P—>	Za ovu vježbu se ne koristi vazduhoplov		Samo FFS	
5.3 Slijetanja sa bočnim vjetrom (vazduhoplov, ukoliko je moguće)	P—>	—>			
5.4 Školski krug i slijetanje bez izvučenih ili djelimično izvučenih zakrilaca i pretkrilaca	P—>	—>			
5.5 Slijetanje sa simulacijom otkaza kritičnog motora	P—>	—>		M	
5.6 Slijetanje sa simulacijom otkaza dva motora: — avioni sa tri motora: centralni i jedan spoljni motor ukoliko je to moguće u skladu sa podacima iz AFM, — avion sa četiri motora: dva motora na jednoj strani	P	X		M Samo FFS (samo praktični ispit)	
Opšta napomena:					

Specijalni zahtjevi za proširenje ovlašćenja za letenje na tipu za instrumentalne prilaze do visine odluke manje od 200 stopa (60 m), npr. CAT II/III operacije.

SEKCIJA 6

Dodatna autorizacija za ovlašćenje za letenje na tipu za instrumentalne prilaze na DH manjoj od 60m (200 stopa) (CAT II/III).

Sljedeći manevri i procedure su minimalni uslovi za obuku za odobrenje instrumentalnih prilaza na DH manji od 60 m (200 stopa). Tokom sljedećih instrumentalnih prilaza i procedura neuspjelog prilaza koristi se sva oprema aviona potrebna za izdavanje certifikacije tipa za instrumentalni prilaz na DH manji od 60 m (200 stopa).

6.1* Prekinuto polijetanje na minimalnoj dopuštenoj vidljivosti duž poletno-sletne staze (RVR)

P*—→

--->X
Vazduh
oplov se
ne
koristi
za ovu
vježbu

M*

6.2* CAT II/III Prilazi:

U simuliranim instrumentalnim uslovima leta do primjenjive DH, koristeći se sistemom za navođenje. Poštuju se standardne procedure za koordinaciju rada posade (podjela rada, procedure prozivanja, međusobni nadzor, razmjena informacija i podrška).

P—→

—→

M

6.3* Produženje:

Poslije prilaza kako je prikazano u 6.2 prilikom dostizanja DH.

Obuka uključuje produženje zbog (simuliranog) nedovoljnog RVR, smicanja vjetra, skretanja

P—→

—→

M*

vazduhoplova izvan granica prilaza za uspješan prilaz, otkaza zemaljske/avionske opreme prilikom dostizanja DH i produženja sa simuliranim otkazom opreme dok je u vazduhu.					
6.4* Slijetanje(a): Sa vizuelnom referencom uspostavljenom na DH koja slijedi nakon instrumentalnog prilaza. Zavisno od specifičnog sistema navođenja, obavlja se automatsko slijetanje.	P---->	---->		M	

NAPOMENA: CAT II/III operacije izvode se u skladu sa primjenljivim zahtjevima vazdušnih operacija.

7. Ovlašćenja za letenje na klasi – voda.

Sekcija 6 izvodi se za produženje ovlašćenja za letenje na višemotornoj klasi za vodu, samo VFR, kada nije ispunjen zahtjev iskustva od 10 rutnih sektora u zadnjih 12 mjeseci.

OVLAŠĆENJE ZA LETENJE NA KLASI - VODA	PRAKTIČNA OBUKA	PRAKTIČNI ISPIT ILI PROVJERA STRUČNOSTI ZA OVLAŠĆENJE ZA LETENJE NA KLASI
Manevri/procedure	Inicijali instruktora nakon završene obuke	Inicijali ispitivača nakon završenog ispita
SEKCIJA 1		
1. Odlazak 1.1 Priprema za let uključuje: — Dokumentaciju; — Masu i centražu; — Meteorološku pripremu; i — NOTAM.		
1.2 Provjera prije pokretanja motora Spoljna/Unutrašnja		
1.3 Pokretanje motora i gašenje Normalne tehničke neispravnosti		
1.4 Taksiranje		

1.5 Step taksiranje		
1.6 Pristajanje: Plaža Mol Plovak		
1.7 Jedrenje sa ugašenim motorima		
1.8 Pretpoletne provjere: Provjera motora (ukoliko je primjenjivo)		
1.9 Procedura polijetanja: — Normalno sa postavljanjem zakrilaca prema letačkom priručniku; i — bočni vjetar (ako uslovi dozvoljavaju).		
1.10 Penjanje: — Zaokreti u zadati kurs — Prevođenje u horizontalni let		
1.8 Saradnja sa ATC-om - usaglašenost, procedure radio-telefonije		
SEKCIJA 2		
2 Rad u vazduhu (VFR) 2.1 Pravolinijski i horizontalni let pri različitim brzinama uključujući let pri kritično malim brzinama sa i bez zakrilaca (uključujući prilaz do VMCA kada je prihvatljivo)		
2.2 Oštri zaokret (360° lijevo i desno 45° nagiba)		
2.3 Gubici uzgona i vađenje: (i) Čist gubitak uzgona; (ii) Prevlačenje u spuštajućem zaokretu sa prilaznom konfiguracijom i snagom;		

(iii) Prevlačenje sa konfiguracijom i snagom za slijetanje; i		
(iv) Prevlačenje, penjući zaokret sa zakrilcima za polijetanje i snagom za penjanje (samo jednomotorni avioni)		
2.4 Saradnja sa ATC-om - usaglašenost, procedure radio-telefonije		
SEKCIJA 3		
3. Procedure na ruti u skladu sa VFR		
3.1 Plan leta, računska navigacija i očitavanje karte		
3.2 Održavanje visine, kursa i brzine		
3.3 Orijentacija, vremenska tačnost i ispravljanje ETA-e		
3.4 Upotreba radio-navigacijskih sredstava (ako je primjenjivo)		
3.5 Upravljanje letom (kontrola toka leta, rutinske provjere uključujući gorivo, sisteme i zaleđivanje)		
3.6 Saradnja sa ATC-om - usaglašenost, procedure radio-telefonije		
SEKCIJA 4		
4. Dolasci i slijetanja		
4.1 Aerodromska dolazna procedura (samo amfibije)		
4.2 Normalno slijetanje		
4.3 Slijetanje bez zakrilaca		
4.4 Slijetanje sa bočnim vjetrom (ako su odgovarajući uslovi)		
4.5 Prilaz i slijetanje sa oduzetom snagom do 2.000' iznad vode (samo jednomotorni avioni)		

4.6 Produžavanje sa minimalne visine		
4.7 Slijetanje na mirnu vodu Slijetanje na nemirnu vodu		
4.8 Saradnja sa ATC-om - procedure radio-telefonije		
SEKCIJA 5		
5 Vanredne procedure i procedure u slučaju nužde (Ova sekcija se može kombinovati sa sekcijama od 1 do 4) 5.1 Prekinuto polijetanje pri razumnoj brzini		
5.2 Simulirani otkaz motora nakon polijetanja (samo jednomotorni avioni)		
5.3 Simulirano prisilno slijetanje bez snage (samo jednomotorni avioni)		
5.4 Simulirane procedure u slučaju opasnosti: (i) Vatra ili dim u letu; i (ii) Primjerene tehničke neispravnosti sistema (ukoliko je primjenljivo)		
5.5 Saradnja sa ATC-om - procedure radio-telefonije		
SEKCIJA 6		
6 Simulirani asimetrični let (Ova sekcija se može kombinovati sa sekcijama od 1 do 5) 6.1 Simulirani otkaz motora tokom polijetanja (na sigurnoj visini, osim ako se izvodi na FFS ili FNPT II)		
6.2 Gašenje i ponovno paljenje motora (samo ME praktični ispit)		

6.3 Asimetrični prilaz i produžavanje		
6.4 Asimetrični prilaz i slijetanje sa potpunim zaustavljanjem		
6.5 Saradnja sa ATC-om - procedure radio-telefonije		

C. Posebni zahtjevi za kategoriju helikoptera

1. U slučaju praktičnog ispita ili provjere stručnosti za ovlašćenje za letenje na tipu ili ATPL, podnosioci zahtjeva moraju da polože sekcije od 1 do 4 i 6 (ukoliko je primjenjivo) praktičnog ispita ili provjere stručnosti. Ukoliko podnosioci zahtjeva ne polože više od pet djelova, moraju ponovo da polažu cijeli ispit ili provjeru. Podnosioci zahtjeva koji ne polože pet ili manje stavki, moraju ponovo da polažu stavke koje nisu položili. Ukoliko podnosioci zahtjeva u ponovljenom ispitu ili provjeri ne polože neki dio ili djelove koje su već položili, moraju ponovo da polažu cio ispit ili provjeru. Sve sekcije praktičnog ispita ili provjere stručnosti moraju da se polože u roku od 6 mjeseci.

2. U slučaju provjere stručnosti za IR, podnosioci zahtjeva moraju da polože sekciju 5 provjere stručnosti. Podnosioci zahtjeva koji ne polože više od tri stavke sekcije moraju ponovo da polažu cijelu sekciju 5. Podnosioci zahtjeva koji ne polože manje od tri stavke sekcije, moraju ponovo da polažu stavke nisu položili. Ukoliko podnosioci zahtjeva u ponovljenom ispitu ili provjeri ne polože bilo koje stavke sekcije 5 koje su već položili, moraju ponovo da polažu cijeli provjeru.

ODSTUPANJA TOKOM ISPITA U LETU

3. Podnosilac zahtjeva mora da demonstrira sposobnost:

- (a) upravljanja helikopterom unutar njegovih ograničenja;
- (b) izvođenja svih manevara sa mirnoćom i preciznošću;
- (c) ispravnog donošenja odluka i *airmanship*;
- (d) primjenjivanja vazduhoplovnog znanja;
- (e) održavanja kontrole helikoptera u svakom trenutku tako da uspješan ishod procedure ili manevra nikad nije ozbiljno doveden u pitanje;
- (f) da razumije i primjenjuje procedure koordinacije posade i onesposobljenosti člana posade, ukoliko je primjenjivo; i
- (g) da efikasno komunicira sa ostalim članovima posade, ukoliko je primjenjivo.

4. Moraju da se primjenjuju sljedeća ograničenja, korigovana kako bi se dozvolila odstupanja radi turbulentnih uslova, kvaliteta upravljanja i performansi helikoptera koji se koristi:

(a) IFR ograničenja u letu

Visina	
Opšte	± 100 stopa
Početak produžavanja na relativnoj/apsolutnoj visini donošenja odluke	+ 50 stopa/- 0 stopa
Minimalna relativna visina/MAPt/apsolutna visina snižavanja	+ 50 stopa/- 0 stopa
Održavanje zadate linije puta	
Po radio sredstvima	$\pm 5^\circ$
Za „ugaona“ odstupanja	pola otklona skale po azimutu i uglu poniranja (npr. LPV, ILS, MLS, GLS).

2D (LNAV) i 3D (LNAV/VNAV) „linearna“ lateralna odstupanja:	<i>cross-track</i> greška/odstupanje obično je ograničena na $\pm \frac{1}{2}$ RNP vrijednosti koja se odnosi na proceduru. Manja odstupanja od ovog standarda do najviše 1 RNP su dozvoljena.
3D linearna vertikalna odstupanja (npr. RNP APCH (LNAV/VNAV) korišćenjem BaroVNAV):	ne više od - 75 stopa ispod vertikalnog profila u bilo koje vrijeme, i ne više od + 75 stopa iznad vertikalnog profila na ili ispod 1000 stopa iznad nivoa aerodroma.
Kurs	
Sa svim motorima u radu	$\pm 5^\circ$
Sa simuliranim otkazom motora	+ 10°
Brzina	
Sa svim motorima u radu	± 5 čvorova
Sa simuliranim otkazom motora	± 10 čvorova/ - 5 čvorova”,
(b) VFR ograničenja u letu	
Visina	
Opšte	± 100 stopa
Kurs	
Normalne operacije	$\pm 5^\circ$
Vanredne operacije/procedure u slučaju nužde	$\pm 10^\circ$
Brzina	
Opšte	± 10 čvorova
Sa simuliranim otkazom motora	+10 čvorova/-5 čvorova
Uticaj blizine tla:	
Lebdenje pod uticajem vazdušnog jastuka pri polijetanju	± 3 stope
Slijetanje	± 2 stope (bez zanošenja bočno ili unazad)

SADRŽAJ OBUKE/PRAKTIČNOG ISPITA/PROVJERE STRUČNOSTI OPŠTE

5. Značenje sljedećeg simbola je:

P = Obučen kao PIC za izdavanje ovlašćenja za tip za jednopilotne helikoptere (SPH) ili obučen kao PIC ili kopilot i kao PF i PM za izdavanje ovlašćenja za tip za višepilotne helikoptere (MPH).

6. Praktična obuka se izvodi najmanje na nivou trenažne opreme, označene sa (P) ili se može izvoditi na većem nivou opreme prikazanom strelicom (—>).

Sljedeće skraćenice se koriste za označavanje trenažne opreme:

FFS = potpuni simulator leta

FTD = uređaj za letačku obuku

H = helikopter

7. Na stavkama označenim zvjezdicom (*), mora se letjeti u stvarnim ili simuliranim IMC uslovima, samo za podnosiocima zahtjeva koji žele da obnove ili produže IR (H), ili da prošire prava tog ovlašćenja na drugi tip.

8. Instrumentalne letačke procedure (Sekcija 5) izvode samo podnosioci zahtjeva koji žele da obnove ili produže IR (H), ili da prošire prava ovlašćenja na drugi tip. FFS ili FTD 2/3 mogu da se koriste za tu svrhu.

9. Slovo „M“ u koloni praktičnog ispita/provjere stručnosti ukazuje na obaveznu vježbu.

10. FSTD se koristi za praktičnu obuku i ispitivanje ukoliko je FSTD dio kursa za ovlašćenje za tip. Za kurs treba uzeti u obzir sljedeće uslove:

- (a) kvalifikaciju FSTD propisanu u zahtjevima Aneksa VI (Dijela ARA) i Aneksa VII (Dijela ORA);
- (b) Kvalifikacije instruktora i ispitivača;
- (c) Obim obuke na FSTD-u tokom kursa;
- (d) Kvalifikacije i prethodno iskustvo pilota na obuci na sličnim tipovima; i
- (e) Obim letačkog iskustva pod nadzorom nakon izdavanja novog ovlašćenja za tip.

HELIKOPTERI SA VIŠE PILOTA

11. Podnosioci zahtjeva za praktični ispit za izdavanje ovlašćenja za letenje na tipu helikoptera sa više pilota i ATPL(H), moraju da polože samo sekcije od 1 do 4, i ukoliko je primjenjivo, Sekciju 6.

12. Podnosioci zahtjeva za provjeru stručnosti za produženje ili obnovu ovlašćenja za letenje na tipu helikoptera sa više pilota, moraju da polože samo sekcije od 1 do 4 i, ukoliko je primjenjivo, Sekciju 6.

HELIKOPTERI SA JEDNIM/SA VIŠE PILOTA	PRAKTIČNA OBUKA			PRAKTIČNI ISPIT ILI PROVJERA STRUČNOSTI	
Manevri/Procedure	FSTD	H	Inicijali instruktora nakon završene obuke	Provjeren na FFS-u ili H-u	Inicijali ispitivača nakon završenog ispita
SEKCIJA 1 – Pretpoletne pripreme i provjere					
1.1 Vizuelni spoljni pregled helikoptera; lokacija svake stavke i svrha pregleda		P		M (ukoliko se sprovodi na	

				helikopteru)	
1.2 Provjera pilotske kabine	P	—>		M	
1.3 Procedure startovanja, provjera radionavigacione opreme, selekcija i podešavanje navigacionih i komunikacionih frekvencija	P	—>		M	
1.4 Taksiranje/vazdušno taksiranje u skladu sa instrukcijama ATC-a ili instruktora letenja	P	—>		M	
1.5 Pretpoletne procedure i provjere	P	—>		M	
SEKCIJA 2 – Manevri i procedure u letu					
2.1 Polijetanja (različiti profili)	P	—>		M	
2.2 Polijetanja i slijetanja na teren sa nagibom ili sa bočnim vjetrom	P	—>			
2.3. Polijetanje s maksimalnom masom polijetanja (stvarna ili simulirana maksimalna masa polijetanja)	P	—>			
2.4 Polijetanje sa simulacijom otkaza motora neposredno prije TDP-a ili DRATO-a	P	—>		M	
2.4.1 Polijetanje sa simulacijom otkaza motora neposredno nakon TDP-a ili DPATO-a	P	—>		M	
2.5 Zaokreti ka zadatom kursu pri penjanju i snižavanju	P	—>		M	
2.5.1 Zaokreti sa 30° nagiba, 180° do 360° lijevi i desni isključivo prema instrumentima	P	—>		M	
2.6 Snižavanje u autorotaciji	P	—>		M	
2.6.1. Za jednomotorne helikoptere (SEH) slijetanje iz autorotacije ili za višemotorne helikoptere (MEH)	P	—>		M	

vraćanje snage motora					
2.7. Slijetanja, različiti profili	P	—>		M	
2.7.1 Produžavanje ili slijetanje nakon simuliranog otkaza motora prije LDP-a ili DPBL-a	P	—>		M	
2.7.2 Slijetanje nakon simuliranog otkaza motora posle LDP-a ili DPBL-a	P	—>		M	
SEKCIJA 3 – Normalne i vanredne operacije sljedećih sistema i procedura					
3. Normalne i vanredne operacije sljedećih sistema i procedura:				M	Biraju se najmanje 3 stavke iz ove sekcije
3.1. Motor	P	—>			
3.2 Klimatizacija (grijanje, ventilacija)	P	—>			
3.3 Pitostatički sistem	P	—>			
3.4 Sistem goriva	P	—>			
3.5 Električni sistem	P	—>			
3.6 Hidraulični sistem	P	—>			
3.7 Sistem komandi leta i trimovanja	P	—>			
3.8 Sistem za odleđivanje i zaštitu od zaleđivanja	P	—>			
3.9 Autopilot/komandni navigacioni uređaj (<i>flight director</i>)	P	—>			
3.10 Uređaji za stabilnost leta	P	—>			
3.11 Meteorološki radar, radiovisinomjer, transponder	P	—>			
3.12 Sistem prostorne navigacije	P	—>			

3.13 Sistemi stajnog trapa	P	---->			
3.14 APU	P	--->			
3.15 Radio, navigacijska oprema, instrumenti i FMS	P	--->			
SEKCIJA 4 – Vanredne procedure i procedure u slučaju nužde					
4. Vanredne procedure i procedure u slučaju nužde				M	Najmanje 3 stavke moraju biti odabrane iz ove sekcije
4.1 Vježbe u slučaju požara (uključujući evakuaciju, ukoliko je primjenjivo)	P	--->			
4.2 Kontrola i uklanjanje dima	P	--->			
4.3 Otkaz motora, gašenje i ponovno startovanje na sigurnoj visini	P	--->			
4.4 Izbacivanje goriva (simulacija)	P	--->			
4.5 Kontrola greške repnog rotora (ukoliko je primjenjivo)	P	--->			
4.5.1 Otkaz repnog rotora (ukoliko je primjenjivo)	P	Za ovu vježbu se ne upotrebljava helikopter			
4.6 Onesposobljenost jednog od članova posade – samo MPH	P	--->			
4.7 Neispravnost reduktora	P	--->			
4.8 Ostale procedure u slučaju nužde kao što je navedeno u odgovarajućem letačkom priručniku	P	--->			

SEKCIJA 5 – Procedure instrumentalnog letenja (vrše se u IMC ili simuliranim IMC uslovima)					
5.1 Instrumentalno polijetanje: prelaz na instrumentalni let što je prije moguće nakon polijetanja	P*	—>*			
5.1.1 Simulirani otkaz motora tokom odlaska	P*	—>*		M*	
5.2 Pridržavanje odlaznih i dolaznih ruta i uputstava ATC-a	P*	—>*		M*	
5.3 Procedure kruga čekanja	P*	—>*			
5.4 3D operacije do DH/A od 200 ft (60 m) ili do većeg minimuma ukoliko se tako zahtijeva u skladu sa procedurom prilaza	P*	—>*			
5.4.1 Ručno, bez komandnog navigacionog uređaja (<i>flight director</i>) Napomena: U skladu sa AFM-om, RNP APCH procedure mogu da zahijevaju korišćenje autopilota ili komandnog navigacionog uređaja (<i>flight director</i>). Procedura ručnog upravljanja bira se uzimajući u obzir takva ograničenja (na primjer, birati ILS za 5.4.1 u slučaju takvih AFM ograničenja)	P*	—>*		M*	
5.4.2 Ručno sa komandnim navigacionim uređajem (<i>flight director</i>)	P*	—>*		M*	
5.4.3 Koristeći autopilot	P*	—>*		M*	
5.4.4 Ručno, simulacijom otkaza jednog motora; otkaz motora mora da se simulira za vrijeme završnog prilaza prije prelaska 1000 stopa iznad nivoa aerodroma do dodira tla ili završetka procedure neuspjelog prilaza	P*	—>*		M*	
5.5 2D operacije do minimalne	P*	—>*		M*	

relativne/apsolutne visine snižavanja MDH/A					
5.6. Produžavanje sa svim motorima u radu prilikom dostizanja DA/H ili MDA/MDH	P*	—>*			
5.6.1. Ostale procedure neuspjelog prilaza	P*	—>*			
5.6.2 Produžavanje sa simuliranim otkazom jednog motora prilikom dostizanja DA/H ili MDA/MDH	P*	—>*		M*	
5.7 Autorotacija u IMC uslovima sa ponovnim postizanjem pune snage	P*	—>*		M*	
5.8 Vađenje iz nepravilnih položaja	P*	—>*		M*	
SEKCIJA 6 – Upotreba dodatne opreme					
6. Upotreba dodatne opreme	P	—>			

D. Posebni zahtjevi za kategoriju vazduhoplova sa uzgonom dobijenim snagom

1. U slučaju praktičnog ispita ili provjere stručnosti za ovlaštenje za letenje vazduhoplovom sa uzgonom dobijenim snagom, podnosioci zahtjeva moraju da polože sekcije od 1 do 5 i 6 (ukoliko je primjenjivo) praktičnog ispita ili provjere stručnosti. Podnosioci zahtjeva koji ne polože više od pet stavki moraju ponovo da polažu cijeli ispit ili provjeru. Podnosioci zahtjeva koji ne polože pet ili manje stavki, moraju ponovo da polažu stavke koje nisu položili. Neuspješno polaganje bilo koje stavke tokom ponovnog polaganja ispita ili provjere, uključujući stavke koje je podnosilac zahtjeva na prethodnom ispitu/provjeri položio, zahtjeva ponovno polaganje cijelog ispita ili provjere. Sve sekcije praktičnog ispita ili provjere stručnosti moraju se položiti u roku od 6 mjeseci.

ODSTUPANJA TOKOM LETAČKOG ISPITA

2. Podnosioci zahtjeva moraju da dokažu sposobnost:

- (a) upravljanja vazduhoplovom sa uzgonom dobijenim snagom unutar njegovih ograničenja;
- (b) izvođenja svih manevara sa mirnoćom i preciznošću;
- (c) ispravnog donošenja odluka i *airmanship*;
- (d) primjenjivanja vazduhoplovnog znanja;
- (e) održavanja kontrole vazduhoplova sa uzgonom dobijenim snagom u svakom trenutku tako da uspješan ishod procedure ili manevra nikad nije ozbiljno doveden u pitanje;
- (f) razumijevanja i primjenjivanja procedure koordinacije posade i onesposobljenosti člana posade; i
- (g) efikasnog komuniciranja sa ostalim članovima posade.

3. Moraju da se primjenjuju sljedeća ograničenja, korigovana kako bi se dozvolila odstupanja radi turbulentnih uslova, kvaliteta upravljanja i performansi vazduhoplova sa uzgonom dobijenim snagom koji se koristi.

(a) IFR ograničenja u letu

Visina	
Opšte	± 100 ft
Početak produžavanja na relativnoj/apsolutnoj visini odluke	$+ 50$ ft/ $- 0$ ft
Minimalna relativna/apsolutna visina snižavanja	$+ 50$ ft/ $- 0$ ft
Održavanje zadate linije puta	
Po radio sredstvima	$\pm 5^\circ$
Precizan prilaz	pola otklona, azimut i ravnina poniranja
Kurs	
Normalne operacije	$\pm 5^\circ$
Vanredne operacije/procedure u slučaju nužde	$\pm 10^\circ$
Brzina	
Opšte	± 10 čvorova
Pri simuliranom otkazu motora	$+10$ čvorova/ -5 čvorova

(d) VFR ograničenja u letu:

Visina	
Opšte	± 100 ft
Kurs	
Normalne operacije	$\pm 5^\circ$
Vanredne operacije/procedure u slučaju nužde	$\pm 10^\circ$
Brzina	
Opšte	$+10$ čvorova
Pri simuliranom otkazu motora	$+10$ čvorova/ -5 čvorova
Uticaj blizine tla	
Lebdenje pod uticajem vazdušnog jastuka pri polijetanju	± 3 stope
Slijetanje	± 2 stope (0 stopa let unazad ili lateralno)

SADRŽAJ OBUKE/PRAKTIČNOG ISPITA/PROVJERE STRUČNOSTI

4. Sljedeći simbol znači:

P = Obučen kao PIC ili kao kopilot i kao PF i PM za izdavanje primjenjivog ovlašćenja za letenje na tipu.

5. Praktična obuka izvodi se na nivou trenažne opreme prikazane kao (P), ili se može izvoditi na većem nivou opreme, prikazano strelicom (—>).

6. Sljedeće skraćenice se koriste za označavanje trenažne opreme:

FSS = potpuni simulator leta

FTD = uređaj za letačku obuku

OTD = drugi uređaji za obuku

PL = Vazduhoplov sa uzgonom dobijenim snagom

(a) Podnosioci zahtjeva za praktični ispit za izdavanje ovlašćenja za letenje na tipu vazduhoplova sa uzgonom dobijenim snagom polažu sekcije od 1 do 5, i ako je primjenjivo, sekciju 6.

(b) Podnosioci zahtjeva za provjeru stručnosti za produženje i obnovu ovlašćenja za letenje na tipu vazduhoplova sa uzgonom dobijenim snagom polažu sekcije od 1 do 5 i, ukoliko je primjenjivo, Sekciju 6 i/ili 7.

(c) Na stavkama označenim zvjezdicom (*), se mora letjeti isključivo prema instrumentima. Ukoliko ovaj uslov nije ispunjen tokom praktičnog ispita ili provjere stručnosti, ovlašćenje za letenje na tipu biće ograničeno samo na VFR.

7. Slovo „M“ u koloni praktičnog ispita ili provjere stručnosti ukazuje na obaveznu vježbu.

8. FSTD-i se koriste za praktičnu obuku i ispitivanje ukoliko je to dio kursa za ovlašćenje za letenje na tipu. Za odobrenje kursa treba uzeti u obzir sljedeće uslove:

(a) kvalifikacija FSTD-a propisana u zahtjevima Aneksa VI (Dijela ARA) i Aneksa VII (Dijela ORA); i

(b) kvalifikacije instruktora.

KATEGORIJA VAZDUHOPLOVA SA UZGONOM DOBIJENIM SNAGOM		PRAKTIČNA OBUKA					PRAKTIČNI ISPIT ILI PROVJERA STRUČNOSTI	
Manevri/procedure						Inicijali instruktora nakon završene obuke	Provjeren na FFS PL	Inicijali ispitivača nakon završenog ispita
		OTD	FTD	FFS	PL			
SEKCIJA 1 – Pretpoletne pripreme i provjere								
1.1	Vizuelni spoljni pregled vazduhoplova sa uzgonom dobijenim snagom; lokacija svake stavke i svrha				P			

	pregleda							
1.2	Provjera pilotske kabine	P	---	---	---			
1.3	Procedura startovanja, provjera radio-navigacione opreme, selekcija i podešavanje navigacionih i komunikacionih frekvencija	P	---	---	---		M	
1.4	Taksiranje u skladu sa instrukcijama kontrole leta ili instruktora letenja		P	---	---			
1.5	Pretpoletne procedure i provjere uključujući provjeru snage	P	---	---	---		M	
SEKCIJA 2 — Manevri i procedure u letu								
2.1	Normalni VFR profili polijetanja: Operacije na poletno-sletnoj stazi (kratko polijetanje i slijetanje (STOL) i vertikalno polijetanje i slijetanje (VTOL)) uključujući bočni vjetar Izdignuti heliodromi Heliodromi na nivou zemlje		P	---	---		M	
2.2	Polijetanje sa maksimalnom masom polijetanja (prava ili simulirana maksimalna masa polijetanja)		P	---				
2.3.1	Prekinuto polijetanje: — Tokom operacija na poletno-sletnoj stazi; — Tokom operacija na uzdignutom heliodromu; i — Tokom operacija na nivou zemlje.		P	---			M	
2.3.2	Polijetanje sa simulacijom otkaza motora nakon prelaženja tačke odluke: tokom operacija na poletno-sletnoj stazi tokom operacija na		P	---			M	

	uzdignutom heliodromu tokom operacija na nivou zemlje.							
2.4	Snižavanje sa autorotacijom u helikopterskom modu do nivoa zemlje (vazduhoplov se ne smije koristiti za ovu vježbu)	P	---	---			M Samo FFS	
2.4.1	Snižavanje u režimu vjetrenjače u avionskom modu (vazduhoplov se ne smije koristiti za ovu vježbu)		P	---			M Samo FFS	
2.5	Normalni VFR profili slijetanja: Operacije na poletno-sletnoj stazi (STOL ili VTOL) Uzdignuti heliodrom Heliodrom na nivou zemlje		P	---	---		M	
2.5.1	Slijetanje sa simuliranim otkazom motora nakon dostizanja tačke odluke: — Tokom operacija na poletno-sletnoj stazi; — Tokom operacija na uzdignutom heliodromu; i — Tokom operacija na nivou zemlje.							
2.6	Produžavanje ili slijetanje nakon simuliranog otkaza motora prije tačke odluke		P	---			M	
SEKCIJA 3 – Normalne i vanredne operacije sljedećih sistema i procedura								
3	Normalne i vanredne operacije sljedećih sistema i procedura (mogu se obaviti i u FSTD ukoliko je kvalifikovan za vježbu):						M	Obavezno 3 stavke moraju biti odabrane iz ove sekcije
3.1	Motor	P	---	---				
3.2	Presurizacija i klimatizacija (grijanje, ventilacija)	P	---	---				
3.3	Pitostatički sistem	P	---	---				

3.4	Sistem goriva	P	---	---				
3.5	Električni sistem	P	---	---				
3.6	Hidraulični sistem	P	---	---				
3.7	Sistem komandi leta i trimovanja	P	---	---				
3.8	Sistem za zaštitu od zaleđivanja i razleđivanje, grijanje vjetrobrana (ukoliko postoji)	P	---	---				
3.9	Autopilot/komandni navigacioni uređaj (<i>flight director</i>)	P	->	->				
3.10	Uređaj za indikaciju gubitka uzgona ili uređaj za izbjegavanje gubitka uzgona i uređaj za povećanje stabilnosti	P	---	---				
3.11	Meteorološki radar, radiovisinomjer, transponder, uređaj za upozorenje blizine zemlje (ako postoji)	P	---	---				
3.12	Sistem stajnog trapa	P	----	----				
3.13	APU	P	---	---				
3.14	Radio, navigacijska oprema, instrumenti i FMS	P	---	---				
3.15	Sistem zakrilaca	P	---	---				
SEKCIJA 4 - Vanredne procedure i procedure u slučaju nužde								
4	Vanredne i procedure u slučaju nužde (mogu se obaviti u FSTD-u ako je kvalifikovan za vježbu)						M	Najmanje 3 stavke se biraju iz ove sekcije
4.1	Vježbe u slučaju požara, motor, APU, dio za teret, pilotska kabina i električni požar uključujući evakuaciju ukoliko je primjenjivo	P	---	---				
4.2	Kontrola i uklanjanje dima	P	---	---				
4.3	Otkaz motora, gašenje i	P	---	---			Samo FFS	

	ponovno startovanje (vazduhoplov se ne može koristiti u ovoj vježbi) uključujući OEI prelazak sa helikopterskog u avionski režim i obratno							
4.4	Izbacivanje goriva (simulacija, ukoliko postoji)	P	---	---				
4.5	Smicanje vjetra prilikom polijetanja i slijetanja (vazduhoplov se ne koristi u ovoj vježbi)			P			Samo FFS	
4.6	Simulacija gubitka pritiska u kabini/prinudno slijetanje (vazduhoplov se ne može koristiti u ovoj vježbi)	P	---	---			Samo FFS	
4.7	ACAS događaj (vazduhoplov se ne koristi u ovoj vježbi)	P	---	---			Samo FFS	
4.8	Onesposobljenost jednog od članova posade	P	---	---				
4.9	Kvar reduktora	P	---	---			Samo FFS	
4.10	Vađenje iz potpunog gubitka uzgona (snaga uključena i isključena) ili nakon aktiviranja uređaja za upozoravanje od gubitka uzgona prilikom penjanja, krstarenja i prilazne konfiguracije (vazduhoplov se ne može koristiti u ovoj vježbi)	P	---	---			Samo FFS	
4.11	Ostale procedure u slučaju nužde kao što je navedeno u odgovarajućem letačkom priručniku	P	---	---				
SEKCIJA 5 – Procedure instrumentalnog letenja (vrše se u IMC ili simuliranim IMC uslovima)								
5.1	Instrumentalno polijetanje: prelaz na instrumentalni let što je prije moguće nakon polijetanja	P*	---	---				
5.1.1	Simulirani otkaz motora tokom odlaska nakon tačke odluke	P*	---	---			M*	

5.2	Pridržavanje odlaznih i dolaznih ruta i instrukcije ATC	P*	—>*	—>*			M*	
5.3	Procedure kruga čekanja	P*	—>*	—>*				
5.4	Precizni prilaz do relativne visine odluke, ne manje od 60 m (200 stopa)	P*	—>*	—>*				
5.4.1	Ručno upravljanje, bez komandnog navigacionog uređaja (<i>flight director</i>)	P*	—>*	—>*			M* (Samo praktični ispit)	
5.4.2	Ručno upravljanje, sa komandnim navigacionim uređajem (<i>flight director</i>)	P*	—>*	—>*				
5.4.3	Koristeći autopilot	P*	—>*	—>*				
5.4.4	Ručno, simulacijom otkaza jednog motora; simulacija otkaza jednog motora mora započeti za vrijeme završnog prilaza prije prelaska Spoljnog markera (OM) pa sve do dodira tla (<i>touch down-a</i>) ili do završetka procedure neuspjelog prilaza	P*	—>*	—>*			M*	
5.5	Neprecizni prilaz do MDA/H	P*	—>*	—>*			M*	
5.6	Produžavanje sa svim motorima u radu prilikom dostizanja DA/H ili MDA/MDH	P*	—>*	—>*				
5.6.1	Ostale procedure neuspjelog prilaza	P*	—>*	—>*				
5.6.2	Produžavanje sa simuliranim otkazom jednog motora prilikom dostizanja DA/H ili MDA/MDH	P*					M*	
5.7	IMC autorotacija sa ponovnim postizanjem pune snage za slijetanje na poletno-sletnu stazu samo u helikopterskom režimu (vazduhoplov se ne smije koristiti za ovu vježbu)	P*	—>*	—>*			M* Samo FFS	

5.8	Vađenje iz nepravilnih položaja (ova vježba zavisi od kvaliteta FFS)	P*	—>*	—>*			M*	
SEKCIJA 6 – Dodatna autorizacija za ovlašćenje za letenje na tipu za instrumentalne prilaze do tačke odluke ne manje od 60m (200 stopa) (CAT II/III)								
6	Dodatna autorizacija za ovlašćenje za letenje na tipu za instrumentalne prilaze na relativnoj visini odluke manjoj od 60 m (CAT II/III). Sljedeći manevri i procedure su minimalni uslovi za obuku za odobrenje instrumentalnog prilaza na DH manji od 60 m (200 stopa). Tokom sljedećih instrumentalnih prilaza i procedura neuspjelog prilaza koristi se sva oprema vazduhoplova sa uzgonom dobijenim snagom potrebna za izdavanje uvjerenja za tip za instrumentalni prilaz na DH manji od 60 m (200 stopa).							
6.1	Prekinuto polijetanje na minimalno dopuštenom RVR		P	—>			M*	
6.2	ILS prilazi: U simuliranim instrumentalnim uslovima leta do primjenjive DH, koristeći se sistemom za navođenje. Standardne operativne procedure (SOP) za koordinaciju posade moraju da se poštuju.		P	—>	—>		M*	
6.3	Produžavanje Nakon prilaza kako je navedeno u 6.2 prilikom dostizanja DH. Obuka uključuje i produžavanje zbog (simuliranog) nedovoljnog RVR, smicanja vjetra, skretanja vazduhoplova izvan granica prilaza za uspješan prilaz, otkaz zemaljske/vazduhoplovne opreme prije dostizanja DH i produžavanje sa simuliranim		P	—>	—>		M*	

	otkazom opreme u vazduhoplovu.							
6.4	Slijetanje(a): Sa vizuelnom referencom uspostavljenom na DH koja slijedi nakon instrumentalnog prilaza. U zavisnosti od specifičnog sistema navođenja, obavljaće se automatsko slijetanje.		P	—>			M*	
SEKCIJA 7 - Upotreba dodatne opreme								
7	Upotreba dodatne opreme		P	—>	—>			

E. Posebni zahtjevi za kategoriju vazdušnog broda

1. U slučaju praktičnog ispita ili provjere stručnosti za ovlaštenje za letenje na tipu vazdušnog broda, podnosioci zahtjeva moraju da polože sekcije od 1 do 5 i 6 (ukoliko je primjenjivo) praktičnog ispita ili provjere stručnosti. Neuspjeh u više od pet stavki znači da podnosioci zahtjeva moraju ponovno da polažu cio ispit ili provjeru. Podnosioci zahtjeva koji ne polože pet ili manje stavki, moraju ponovo polagati stavke koje nisu položili. Neuspjeh u bilo kojoj stavci tokom ponovnog polaganja ispita ili provjere, uključujući stavke koje su podnosioci zahtjeva na prethodnom ispitu/provjeri položili, podrazumijeva ponovno polaganje cijelog ispita ili provjere. Sve sekcije praktičnog ispita ili provjere stručnosti moraju se položiti u roku od 6 mjeseci.

ODSTUPANJA TOKOM LETAČKOG ISPITA

2. Podnosioci zahtjeva moraju da demonstrira sposobnost:

- (a) upravljanja vazdušnim brodom unutar njegovih ograničenja;
- (b) izvođenja svih manevara sa mirnoćom i preciznošću;
- (c) ispravnog donošenja odluka i *airmanship*;
- (d) primjenjivanja vazduhoplovnog znanja;
- (e) održavanja kontrole vazdušnog broda u svakom trenutku tako da uspješan ishod procedure ili manevra nikad nije ozbiljno doveden u pitanje.
- (f) da razumije i primjenjuje procedure koordinacije posade i onesposobljenosti člana posade; i
- (g) da efikasno komunicira sa ostalim članovima posade, ukoliko je primjenjivo.

3. Moraju da se primjenjuju sljedeća ograničenja, korigovana kako bi se dozvolila odstupanja radi turbulentnih uslova, kvaliteta upravljanja i performansi vazdušnog broda koji se koristi za ispit.

(a) **IFR ograničenja u letu:**

Visina	
Opšte	±100 stopa
Početak produžavanja na relativnoj/apsolutnoj visini odluke	+50 stopa/-0 stopa
Minimalna relativna/apsolutna visina snižavanja	+50 stopa/-0 stopa
Održavanje zadate linije puta	
Po radio sredstvima	± 5°
Precizan prilaz	pola otklona, azimut i ravnina poniranja
Kurs	
Normalne operacije	± 5°
Vanredne operacije/procedure u slučaju nužde	± 10°
(b) VFR ograničenja u letu	
Visina	
Opšte	±100 stopa
Kurs	
Normalne operacije	±5°
Vanredne operacije/procedure u slučaju nužde	±10°

SADRŽAJ OBUKE/PRAKTIČNOG ISPITA/ PROVJERE STRUČNOSTI

4. Značenje sljedećih simbola je:

P = Obučen kao PIC ili kao kopilot i kao PF i PM za izdavanje ovlašćenja za tip, prema potrebi.

5. Praktična obuka se mora izvoditi na nivou trenažne opreme, prikazane kao (P), ili se može izvoditi na većem nivou opreme prikazanoj strelicom (—>).

6. Sljedeće skraćenice se koriste za označavanje trenažne opreme koja se koristi:

FSS = Potpuni simulator leta

FTD = Uređaj za letačku obuku

OTD = Drugi uređaji za obuku

As = Vazdušni brod

(a) Podnosioci zahtjeva za praktični ispit za vazdušni brod moraju da polože Sekcije od 1 do 5, i ako je primjenjivo, sekciju 6.

(b) Podnosioci zahtjeva za provjeru stručnosti za produženje ili obnovu ovlašćenja za letenje na tipu vazdušnog broda moraju da polože sekcije od 1 do 5, i ako je primjenjivo, sekciju 6.

(c) Na stavkama označenim zvjezdicom (*), se mora letjeti samo prema instrumentima. Ukoliko ovaj uslov nije ispunjen tokom praktičnog ispita ili provjere stručnosti, ovlašćenje za tip će biti ograničeno na samo VFR.

7. Slovo „M“ u koloni praktičnog ispita ili provjere stručnosti ukazuje na obaveznu vježbu.

8. FSTD-i se koriste za praktičnu obuku i provjeru ako su dio kursa za ovlašćenje za tip. Za kurs treba uzeti u obzir sljedeće uslove:

(a) kvalifikacija uređaja za simuliranje leta propisana u zahtjevima Aneksa VI (Dijela ARA) i Aneksa VII (Dijela ORA); i

(b) Kvalifikacije instruktora.

KATEGORIJA VAZDUŠNOG BRODA		PRAKTIČNA OBUKA					PRAKTIČNI ISPIT ILI PROVJERA STRUČNOSTI	
Manevri/procedure						Inicijali instruktora nakon završene obuke	Provjeren na	Inicijali ispitivača nakon završenog ispita
		OTD	FTD	FFS	As		FFS As	
SEKCIJA 1 – Pretpoletne pripreme i provjere								
1.1	Pretpoletni pregled				P			
1.2	Provjera pilotske kabine	P	—>	—>	—>			
1.3	Procedura startovanja, provjera radio-navigacijske opreme, selekcija i podešavanje navigacijskih i komunikacijskih frekvencija		P	—>	—>		M	
1.4	Procedura odvajanja i manevri na zemlji			P	—>		M	
1.5	Pretpoletne procedure i provjere	P	—>	—>	—>		M	
SEKCIJA 2 – Manevri i procedure u letu								
2.1	Normalni VFR profili polijetanja			P	—>		M	
2.2	Polijetanje sa simulacijom otkaza motora			P	—>		M	
2.3	Polijetanje sa težinom >0 (Teško polijetanje)			P	—>			
2.4	Polijetanje sa težinom <0 (Lagano polijetanje)			P	—>			
2.5	Normalne procedure penjanja			P	—>			
2.6	Penjanje do visine pritiska			P	—>			
2.7	Prepoznavanje visine pritiska			P	—>			
2.8	Let na ili blizu visine pritiska			P	—>		M	

2.9	Normalno snižavanje i prilaz			P	---			
2.10	Normalni VFR profil slijetanja			P	---		M	
2.11	Slijetanje sa težinom >0 (Teško slijetanje)			P	---		M	
2.12	Slijetanje sa težinom <0 (Lagano slijetanje)			P	---		M	
	Namjerno ostavljeno prazno							
SEKCIJA 3 – Normalne i vanredne operacije sljedećih sistema i procedura								
3	Normalne i vanredne operacije sljedećih sistema i procedura (mogu se obaviti i u FSD-u ukoliko je kvalifikovan za vježbu):						M	Obavezno se biraju najmanje 3 stavke iz ove sekcije
3.1	Motor	P	---	---	---			
3.2	Presurizacija kupole	P	---	---	---			
3.3	Pitostatički sistem	P	---	---	---			
3.4	Sistem goriva	P	---	---	---			
3.5	Električni sistem	P	---	---	---			
3.6	Hidraulični sistem	P	---	---	---			
3.7	Sistem komandi leta i trimovanja	P	---	---	---			
3.8	Sistem vazdušnog jastuka	P	---	---	---			
3.9	Autopilot/ komandni navigacioni uređaj (<i>flight director</i>)	P	—>	—>	---			
3.10	Uređaji za stabilnost leta	P	---	---	---			
3.11	Meteorološki radar, radiovisinomjer, transponder, uređaj za upozoravanje blizine tla (ukoliko je opremljen)	P	---	---	---			
3.12	Sistem stajnog trapa	P	----	----	---			
3.13	APU	P	---	---	---			

3.14	Radio, navigacijska oprema, instrumenti i FMS	P	---	---	---			
	Namjerno ostavljeno prazno							
SEKCIJA 4 – Vanredne i procedure u slučaju nužde								
4	Vanredne i procedure u slučaju nužde (mogu biti obavljene u FSTD-u ukoliko je kvalifikovan za vježbe)						M	Obavezno se biraju najmanje 3 stavke iz ove sekcije
4.1	Vježbe u slučaju požara, motor, APU, dio za teret, pilotska kabina i električni požar uključujući evakuaciju ako je primjenjivo	P	---	---	---			
4.2	Kontrola i uklanjanje dima	P	---	---	---			
4.3	Otkaz motora, gašenje i ponovno startovanje: u određenim fazama leta, uključujući otkaz više motora	P	---	---	---			
4.4	Onesposobljenost jednog od članova posade	P	---	---	---			
4.5	Kvar reduktora/menjačke kutije	P	---	---	---		Samo FFS	
4.6	Ostale vanredne procedure kao što je navedeno u odgovarajućem letačkom priručniku	P	---	---	---			
SEKCIJA 5 – Procedure instrumentalnog letenja (vrše se u IMC ili simuliranim IMC uslovima)								
5.1	Instrumentalno polijetanje: prelaz na instrumentalni let što je prije moguće nakon polijetanja	P*	---	---	---			
5.1.1	Simulirani otkaz motora tokom odlaska	P*	---	---	---		M*	
5.2	Pridržavanje odlaznih i dolaznih ruta i instrukcije ATC-a	P*	---	---	---		M*	
5.3	Procedure kruga čekanja	P*	---	---	---			

5.4	Precizni prilaz do relativne visine odluke, ne manje od 60 m (200 stopa)	P*	—>*	—>*	—>*			
5.4.1	Ručno upravljanje, bez komandnog navigacionog uređaja (<i>flight director</i>)	P*	—>*	—>*	—>*		M* (Samo praktični ispit)	
5.4.2	Ručno upravljanje, sa komandnim navigacionim uređajem (<i>flight director</i>)	P*	—>*	—>*	—>*			
5.4.3	Koristeći autopilot	P*	—>*	—>*	—>*			
5.4.4	Ručno, simulacijom otkaza jednog motora; simulacija otkaza jednog motora mora započeti za vrijeme završnog prilaza prije prelaska Spoljnog markera (OM) pa sve dodira tla (<i>touch down-a</i>) ili do završetka procedure prekinutog prilaza	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
5.5	Neprecizni prilaz do MDA/H	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
5.6	Produžavanje sa svim motorima u radu prilikom dostizanja DA/H ili MDA/MDH	P*	—>*	—>*	—>*			
5.6.1	Ostale procedure neuspjelog prilaza	P*	—>*	—>*	—>*			
5.6.2	Produžavanje sa simuliranim otkazom jednog motora prilikom dostizanja DA/H ili MDA/MDH	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
5.7	Vađenje iz nepravilnih položaja (ova vježba zavisi od kvaliteta FFS-a)	P*	—>*	—>*	—>*		M*	
SEKCIJA 6 – Dodatna autorizacija za ovlaštenje za letenje na tipu za instrumentalno prilaženje do tačke odluke ne manje od 60m (CAT II/III)								
6	Dodatna autorizacija za ovlaštenje za letenje na tipu za instrumentalne prilaze na relativnoj visini odluke manjoj od 60 m							

	(200stopa) (CATII/III). Sljedeći manevri i procedure su minimalni uslovi za obuku za odobrenje instrumentalnog prilaza na DH manju od 60 m (200 stopa). Tokom sljedećih instrumentalnih prilaza i procedura neuspjelog slijetanja koristi se sva oprema vazdušnog broda potrebna za izdavanje uvjerenja za tip za instrumentalni prilaz na DH manju od 60 m (200 stopa).							
6.1	Prekinuto polijetanje na minimalno dopuštenom RVR		P	--->			M*	
6.2	ILS prilazi: U simuliranim instrumentalnim uslovima leta do primjenjive DH, koristeći se sistemom za navođenje. Standardne operative procedure (SOP) za koordinaciju posade moraju da se poštuju.		P	--->			M*	
6.3	Produžavanje Poslije prilaza kako je dato u 6.2 prilikom dostizanja DH. Obuka uključuje i produžavanje zbog (simuliranog) nedovoljnog RVR-a, smicanja vjetra, skretanja vazduhoplova izvan granica prilaza za uspješan prilaz, otkaz zemaljske/vazduhoplovne opreme prije dostizanja DH i produžavanja sa simuliranim otkazom opreme u vazduhoplovu.		P	--->			M*	
6.4	Slijetanje(a): Sa vizuelnom referencom uspostavljenom na DH nakon instrumentalnog prilaza. Zavisno od		P	--->			M*	

	specifičnog sistema navođenja, obavlja se automatsko slijetanje.							
SEKCIJA 7 – Upotreba dodatne opreme								
7	Upotreba dodatne opreme		P	—>'				

IMPLEMENTACIONA UREDBA KOMISIJE (EU) 2019/27

od 19. decembra 2018. godine

o izmjeni i dopuni Uredbe (EU) br. 1178/2011 o uspostavljanju tehničkih zahtjeva i administrativnih procedura u vezi sa letačkim posadama u civilnom vazduhoplovstvu u skladu sa Uredbom (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta

Član 1

Uredba (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

(1) u članu 2 dodaju se sljedeće tačke (22a), (22b) i (22c):

„(22a) „ARO.RAMP” znači Poddio RAMP Aneksa II Uredbe o letačkim operacijama;

(22b) „Automatski važeće” znači prihvatanje, bez formalnosti, dozvole člana letačke posade u državi ugovornici ICAO-a navedenoj u dodatku ICAO-a koja je izdata u državi u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije;

(22c) „Dodatak ICAO-a” znači dodatak automatski važećoj dozvoli člana letačke posade izdatoj u skladu sa Aneksom 1 Čikaške konvencije, koji je pomenut u tački XIII dozvole člana letačke posade.”;

(2) Aneks IV mijenja se u skladu sa Aneksom I ove Uredbe;

(3) Aneks VI mijenja se u skladu sa Aneksom II ove Uredbe.

Član 2

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Evropske unije.

Ova Uredba je u cjelosti obavezujuća i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 19. decembra 2018. godine.

Za Komisiju

Predsjednik

Žan-Klod JUNKER

ANEKS I

Aneks IV Uredbe (EU) br. 1178/2011 mijenja se kako slijedi:

(1) poddjelovi A i B zamjenjuju se sljedećim:

PODDIO A

OPŠTI ZAHTJEVI

ODJELJAK 1

Opšte

MED.A.001 Nadležni organ

Za potrebe ovog Aneksa (Dio-MED) nadležni organ je:

(a) za vazduhoplovno-medicinske centre (AeMC-ove):

(1) organ kojeg imenuje država članica u kojoj AeMC ima glavno mjesto poslovanja;

(2) Agencija ako se AeMC nalazi u trećoj zemlji;

(b) za vazduhoplovno-medicinske ispitivače (AME-ove):

(1) organ kojeg imenuje država članica u kojoj AME ima glavno mjesto obavljanja djelatnosti;

(2) ako je glavno mjesto obavljanja djelatnosti AME-a u trećoj zemlji, organ kojeg imenuje država članica kojoj AME podnosi zahtjev za izdavanje AME uvjerenja;

(c) za ljekare specijaliste opšte medicine (GMP-ove), organ kojeg imenuje država članica koju GMP obavještava o svojoj aktivnosti;

(d) za ljekare specijaliste medicine rada (OHMP-ove) koji obavljaju procjenu zdravstvene sposobnosti kabinske posade, organ kojeg imenuje država članica koju OHMP obavještava o svojoj aktivnosti.

MED.A.005 Područje primjene

U ovom Aneksu (Dio-MED) utvrđuju se zahtjevi za:

(a) izdavanje, važnost, produžavanje i obnavljanje ljekarskog uvjerenja za korišćenje prava dozvole pilota ili učenika pilota;

(b) zdravstvenu sposobnost kabinske posade;

(c) certifikaciju AME-a;

(d) kvalifikaciju GMP-a i OHMP-a.

MED.A.010 Značenje izraza

Za potrebe ovog Aneksa (Dio-MED) primjenjuju se sljedeće definicije:

- „ograničenje” znači uslov koji je unijet u ljekarsko uvjerenje ili medicinski izvještaj o kabinskoj posadi koji se mora poštovati prilikom korišćenja prava dozvole ili potvrde članova kabinske posade;
- „vazduhoplovno-medicinski pregled” znači inspekcija, palpacija, perkusija, auskultacija ili drugi načini pretraga za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za korišćenje prava dozvole ili izvođenje sigurnosnih dužnosti kabinske posade;
- „vazduhoplovno-medicinska procjena” znači zaključak o zdravstvenoj sposobnosti kandidata na osnovu procjene kandidata kako se zahtijeva u ovom Aneksu (Dio-MED) i dodatnih pregleda i medicinskih pretraga u zavisnosti od kliničkih indikacija;
- „značajan” znači stepen medicinskog stanja čiji efekat može spriječiti sigurno korišćenje prava dozvole ili izvođenje sigurnosnih dužnosti kabinske posade;
- „kandidat” znači osoba koja podnosi zahtjev za uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti ili je već njegov imalac i podvrgava se vazduhoplovno-medicinskoj procjeni sposobnosti za korišćenje prava dozvole ili obavljanje sigurnosnih dužnosti kabinske posade;
- „istorija bolesti” znači evidencija ili dokumentacija prošlih bolesti, povreda, terapija ili drugih medicinskih činjenica, uključujući i ocjene „nesposoban” ili ograničenja u ljekarskom uvjerenju, koja jesu ili mogu da budu relevantna za trenutno zdravstveno stanje i vazduhoplovno-medicinsku sposobnost kandidata;
- „organ nadležan za izdavanje dozvola” znači nadležni organ države članice koji je izdao dozvolu ili kojem osoba podnosi zahtjev za izdavanje dozvole ili, ako osoba još nije podnijela zahtjev za dozvolu, nadležni organ određen u skladu sa FCL.001 Aneksa I (Dio-FCL);
- „siguran za boje” znači sposobnost kandidata da lako raspozna boje u vazdušnoj plovidbi i tačno identifikuje vazduhoplovna svjetla u boji;
- „ispitivanje” znači procjena sumnjivog patološkog stanja kandidata pomoću pregleda i pretraga u svrhu potvrđivanja prisutnosti ili odsutnosti medicinskog stanja;
- „akreditovani medicinski zaključak” znači zaključak jednog ili više medicinskih stručnjaka prihvatljiv organu koji je nadležan za izdavanje dozvola, donesen na osnovu objektivnih i nediskriminišućih kriterijuma za potrebe relevantnog slučaja, u konsultaciji sa stručnjacima za letačke operacije ili drugim stručnjacima prema potrebi i za koji može biti potrebna odgovarajuća procjena operativnog rizika;
- „zloupotreba supstanci” znači da posada vazduhoplova konzumira jednu ili više psihoaktivnih supstanci tako da to:
 - (a) predstavlja neposrednu opasnost za korisnika ili ugrožava život, zdravlje ili blagostanje drugih;
 - (b) uzrokuje ili pogoršava profesionalni, socijalni, mentalni ili fizički problem ili poremećaj;

— „psihoaktivne supstance” su alkohol, opijati, kanabinoidi, sedativi i hipnotici, kokain, ostali psihostimulansi, halucinogeni i isparljivi rastvarači, osim kofeina i duvana;

— „greška refrakcije” znači odstupanje od emetropije koje se mjeri u dioptrijama u meridijanu sa najvećom ametropijom, izmjereno standardnim metodama.

MED.A.015 Povjerljivost medicinskih podataka

Sva lica uključena u vazduhoplovno-medicinske preglede, procjene i certifikaciju moraju da obezbijede da se povjerljivost medicinskih podataka čuva u svakom trenutku.

MED.A.020 Smanjenje zdravstvene sposobnosti

(a) Imaoci dozvola ne smiju da koriste prava svoje dozvole i pripadajućih ovlašćenja ili uvjerenja, a učenici piloti ne smiju da lete sami ni u jednom trenutku:

(1) ako su svjesni bilo kakvog smanjenja svoje zdravstvene sposobnosti zbog kojeg bi mogli biti nesposobni za sigurno korišćenje tih prava;

(2) ako uzimaju ili upotrebljavaju lijek koji se izdaje na recept ili lijek koji se izdaje bez recepta, a koji bi mogao da utiče na sigurno korišćenje prava primjenljive dozvole;

(3) ako su podvrgnuti medicinskom, hirurškom ili drugom postupku koji bi mogao da utiče na sigurno korišćenje prava primjenljive dozvole.

(b) Pored toga, imaoci ljekarskog uvjerenja moraju da bez nepotrebnog odlaganja i prije korišćenja prava svoje dozvole zatraže vazduhoplovno-medicinski savjet AeMC-a, AME-a ili GMP-a, u zavisnosti od potrebe:

(1) ako su bili podvrgnuti hirurškoj operaciji ili invazivnom postupku;

(2) ako im je propisano redovno uzimanje bilo kojih lijekova;

(3) ako su pretrpjeli bilo koju značajnu bolest koja podrazumijeva nesposobnost da funkcionišu kao članovi letачke posade;

(4) ako su bolovali od neke značajnije bolesti koja podrazumijeva nesposobnost da funkcionišu kao članovi letачke posade;

(5) ako su u drugom stanju;

(6) ako su bili primljeni u bolnicu ili kliniku;

(7) ako prvi put treba da nose korektivna oftalmološka sočiva.

(c) U slučajevima iz stava (b):

(1) Imaoci ljekarskih uvjerenja klase 1 i klase 2 moraju da potraže vazduhoplovno-medicinski savjet AeMC-a ili AME-a. AeMC ili AME u tom slučaju mora da procijeni njihovu zdravstvenu sposobnost i da odluči jesu li sposobni da nastave da koriste svoja prava;

(2) Imaoci LAPL ljekarskih uvjerenja moraju da potraže vazduhoplovno-medicinski savjet AeMC-a, AME-a ili GMP-a koji je potpisao ljekarsko uvjerenje. AeMC, AME ili GMP u tom slučaju mora

da procijeni njihovu zdravstvenu sposobnost i da odluči jesu li sposobni da nastave da koriste svoja prava.

(d) Članovi kabinske posade ne smiju da obavljaju dužnosti u vazduhoplovu i ako je to primjenljivo, ne smiju da koriste prava potvrde člana kabinske posade ako su svjesni bilo kojeg smanjenja svoje zdravstvene sposobnosti u mjeri u kojoj zbog tog medicinskog stanja ne bi mogli da obavljaju sigurnosne dužnosti i odgovornosti.

(e) Pored toga, ako članovi kabinske posade imaju bilo koje medicinsko stanje iz tačaka (1) do (5) stava (b), oni moraju da, bez nepotrebnog odlaganja, potraže savjet AME-a, AeMC-a ili OHMP-a, kako je primjenljivo. AeMC, AME ili OHMP u tom slučaju mora da procijeni zdravstvenu sposobnost članova kabinske posade i da odluči jesu li sposobni da nastave svoje sigurnosne dužnosti.

MED.A.025 Obaveze AeMC-a, AME-a, GMP-a i OHMP-a

(a) Prilikom obavljanja vazduhoplovno-medicinskih pregleda i procjena prema zahtjevima iz ovog Aneksa (Dio-MED) AeMC, AME, GMP i OHMP moraju da:

- (1) obezbijede da se sa kandidatom može uspostaviti komunikacija bez jezičkih barijera;
- (2) upoznaju kandidata sa posljedicama davanja nepotpune, netačne ili lažne izjave o svojoj istoriji bolesti;
- (3) obavijeste organ nadležan za izdavanje dozvola ili, ako je riječ o imaocima potvrde članova kabinske posade, nadležni organ u slučaju da kandidat dâ nepotpune, netačne ili lažne izjave o svojoj istoriji bolesti;
- (4) obavijesti organ nadležan za izdavanje dozvola, ako kandidat povuče zahtjev za ljekarsko uvjerenje u bilo kojoj fazi postupka.

(b) Nakon obavljanja vazduhoplovno-medicinskih pregleda i procjena AeMC, AME, GMP i OHMP moraju da:

- (1) obavijeste kandidata je li sposoban, nesposoban ili upućen medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola, u AeMC ili AME-u, kako je primjenljivo;
- (2) obavijeste kandidata o svim ograničenjima koja bi mogla da ograniče letačku obuku ili prava njegove dozvole ili potvrde članova kabinske posade, kako je primjenljivo;
- (3) ako je kandidatu data ocjena nesposoban, obavijeste ga da ima pravo na preispitivanje te odluke u skladu sa procedurama nadležnog organa;
- (4) ako je riječ o kandidatima za ljekarsko uvjerenje, bez odlaganja dostave medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola potpisan ili elektronski potvrđen izvještaj sa detaljnim rezultatima vazduhoplovno-medicinskih pregleda i procjena potrebnih za relevantnu klasu ljekarskih uvjerenja i kopiju obrasca zahtjeva, obrasca izvještaja ljekarskog pregleda i ljekarskog uvjerenja;
- (5) obavijeste kandidata o njegovim obavezama u slučaju smanjene zdravstvene sposobnosti, kako je utvrđeno u članu MED.A.020.

(c) Ako se savjetovanje sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola zahtijeva u skladu sa ovim Aneksom (Dio-MED), AeMC i AME moraju da poštuju proceduru koju je utvrdio nadležni organ.

(d) AeMC-ovi, AME-ovi, GMP-ovi i OHMP-ovi moraju da čuvaju evidenciju sa detaljnim informacijama vazduhoplovno-medicinskih pregleda i procjena obavljenih u skladu sa ovim Aneksom (Dio-MED) i njihove rezultate najmanje 10 godina ili duže, ako je tako propisano nacionalnim zakonodavstvom.

(e) AeMC-ovi, AME-ovi, GMP-ovi i OHMP-ovi na zahtjev moraju medicinskom procjenjivaču nadležnog organa da dostave čitavu vazduhoplovno-medicinsku evidenciju i izvještaje, kao i sve ostale relevantne informacije, kada je to potrebno za:

1. medicinsku certifikaciju;

2. nadzorne funkcije.

(f) AeMC-ovi i AME-ovi moraju da unose podatke u Evropski repozitorijum vazduhoplovno-medicinskih podataka i da ažuriraju podatke u toj bazi u skladu sa članom ARA.MED.160, stav (d).

ODJELJAK 2

Zahtjevi za izdavanje ljekarskih uvjerenja

MED.A.030 Ljekarska uvjerenja

(a) Učenik pilot ne smije samostalno da leti, osim ako posjeduje ljekarsko uvjerenje, kako se zahtijeva za relevantnu dozvolu.

(b) Kandidat za dozvolu, u skladu sa Aneksom I (Dio-FCL), mora da ima ljekarsko uvjerenje koje je izdato u skladu sa ovim Aneksom (Dio-MED) i koje je u skladu sa pravima dozvole za koju je podnio zahtjev.

(c) Da bi koristio prava:

(1) dozvole pilota lakog vazduhoplova (LAPL), pilot mora najmanje da ima važeće LAPL ljekarsko uvjerenje;

(2) dozvole privatnog pilota (PPL), dozvole pilota jedrilice (SPL) ili dozvole pilota balona (BPL), pilot mora najmanje da ima važeće ljekarsko uvjerenje klase 2;

(3) SPL-a ili BPL-a u komercijalnim letovima jedrilicom ili balonom, pilot mora da ima najmanje važeće ljekarsko uvjerenje klase 2;

(4) dozvole komercijalnog pilota (CPL), dozvole pilota višečlane posade (MPL) ili dozvole transportnog pilota (ATPL), pilot mora da ima važeće ljekarsko uvjerenje klase 1.

(d) Ako se u PPL ili LAPL dodaje ovlaštenje za noćno letenje, imalac dozvole mora da bude siguran za boje.

(e) Ako se u PPL dodaje ovlašćenje za instrumentalno letenje *na ruti* ili ovlašćenje za instrumentalno letenje, imalac dozvole mora da obavlja tonalnu audiometriju u skladu sa periodičnošću i standardima koji se zahtijevaju za imaoce ljeakarskih uvjerenja klase 1.

(f) Imalac dozvole ne smije ni u jednom trenutku da ima više od jednog ljeakarskog uvjerenja koje je izdato u skladu sa ovim Aneksom (Dio-MED).

MED.A.035 Podnošenje zahtjeva za ljeakarsko uvjerenje

(a) Zahtjevi za ljeakarsko uvjerenje moraju da se podnose u obliku i na način koji odredi nadležni organ.

(b) Kandidati za ljeakarsko uvjerenje moraju, kako je primjenljivo, da AeMC-u, AME-u ili GMP-u dostave:

(1) dokaz o identitetu;

(2) potpisanu izjavu:

(i) o medicinskim činjenicama u vezi sa istorijom bolesti;

(ii) o tome jesu li prethodno podnosili zahtjev za ljeakarsko uvjerenje ili bili na vazduhoplovno-medicinskom pregledu za ljeakarsko uvjerenje i, ako jesu, kod koga i sa kojim rezultatom;

(iii) da li im je ikad data ocjena nesposoban ili da li im je ljeakarsko uvjerenje ikad suspendovano ili ukinuto.

(c) Prilikom podnošenja zahtjeva za produženje ili obnavljanje ljeakarskog uvjerenja kandidati moraju AeMC-u ili AME-u da dostave najnovije ljeakarsko uvjerenje, prije relevantnih vazduhoplovno-medicinskih pregleda.

MED.A.040 Izdavanje, produženje i obnavljanje ljeakarskih uvjerenja

(a) Ljeakarsko uvjerenje izdaje se, produžava ili obnavlja tek nakon što se obave potrebni ljeakarski pregledi i procjene, kako je primjenljivo, i nakon što se kandidatu da ocjena „sposoban“.

(b) Prvo izdavanje

(1) Ljeakarsko uvjerenje klase 1 izdaje AeMC.

(2) Ljeakarska uvjerenja klase 2 izdaje AeMC ili AME.

(3) LAPL ljeakarska uvjerenja izdaje AeMC ili AME. Može ih izdavati i GMP ako je to dozvoljeno nacionalnim pravom države članice u kojoj se nalazi organ nadležan za izdavanje dozvola kojem je podnesen zahtjev za ljeakarsko uvjerenje.

(c) Produženje i obnavljanje

(1) Ljeakarska uvjerenja klase 1 i 2 produžava i obnavlja AeMC ili AME.

(2) LAPL ljeakarska uvjerenja produžava ili obnavlja AeMC ili AME. Može ih produžiti ili obnavljati i GMP ako je to dozvoljeno nacionalnim pravom države članice u kojoj se nalazi organ nadležan za izdavanje dozvola kojem je podnesen zahtjev za ljeakarsko uvjerenje.

(d) AeMC, AME ili GMP smije da izda, obnovi ili produži ljekarsko uvjerenje, samo ako su ispunjena oba sljedeća uslova:

(1) kandidat je dao potpunu istoriju bolesti i ako je AeMC, AME ili GMP to tražio, nalaze medicinskih pregleda i pretraga koje je obavio ljekar kandidata ili bilo koji drugi ljekar specijalista;

(2) AeMC, AME ili GMP je obavio vazduhoplovno-medicinsku procjenu na osnovu medicinskih pregleda i testova kako se zahtijeva za relevantno ljekarsko uvjerenje radi provjere ispunjava li kandidat sve relevantne zahtjeve iz ovog Aneksa (Dio-MED).

(e) Prije izdavanja, produženja ili obnavljanja ljekarskog uvjerenja, AME, AeMC ili ako je riječ o upućivanju, medicinski procjenjivač organa nadležnog za izdavanje dozvola može da zatraži od kandidata da obavi dodatne ljekarske preglede i pretrage kada je to klinički ili epidemiološki indikovano.

(f) Medicinski procjenjivač organa nadležnog za izdavanje dozvola može da izda ili reizda ljekarsko uvjerenje.

MED.A.045 Period važenja, produženje i obnavljanje ljekarskog uvjerenja

(a) Period važenja

(1) Period važenja ljekarskog uvjerenja klase 1 je 12 mjeseci.

(2) Odstupajući od tačke (1), period važenja ljekarskog uvjerenja klase 1 je 6 mjeseci za imaoce dozvola koji su:

(i) uključeni u jednopilotne operacije komercijalnog vazdušnog prevoza putnika i napunili su 40 godina;

(ii) napunili 60 godina.

(3) Period važenja ljekarskog uvjerenja klase 2 je:

(i) 60 mjeseci do navršenih 40 godina imaoce dozvole. Period važenja ljekarskog uvjerenja izdatog prije nego što imalac dozvole navrši 40 godina prestaje kada imalac dozvole navrši 42 godine;

(ii) 24 mjeseca za imaoce dozvole u periodu između 40 i 50 godina. Period važenja ljekarskog uvjerenja izdatog prije nego što imalac dozvole navrši 50 godina prestaje kada imalac dozvole navrši 51 godinu;

(iii) 12 mjeseci za imaoce dozvole starije od 50 godina.

(4) Period važenja LAPL ljekarskog uvjerenja je:

(i) 60 mjeseci do navršenih 40 godina imaoce dozvole. Period važenja ljekarskog uvjerenja izdatog prije nego što imalac dozvole navrši 40 godina prestaje kada imalac dozvole navrši 42 godine;

(ii) 24 mjeseca za imaoce dozvole starije od 40 godina.

(5) Period važenja ljekarskog uvjerenja, uključujući sve povezane preglede ili posebne pretrage, računa se od datuma ljekarskog pregleda u slučaju prvog izdavanja i obnavljanja i od datuma isteka prethodnog ljekarskog uvjerenja u slučaju produženja.

(b) Produženje

Vazduhoplovno-medicinski pregledi i procjene, kako je primjenljivo, za produženje ljekarskog uvjerenja mogu da se obave najviše do 45 dana prije datuma isteka ljekarskog uvjerenja.

(c) Obnavljanje

(1) Ako imalac ljekarskog uvjerenja nije u skladu sa stavom (b), mora, ako je primjenjivo, da obavi pregled i procjenu za obnavljanje.

(2) U slučaju ljekarskog uvjerenja klase 1 i 2:

(i) ako je ljekarsko uvjerenje isteklo prije manje od 2 godine, sprovodi se samo rutinski vazduhoplovno-medicinski pregled za produženje;

(ii) ako je ljekarsko uvjerenje isteklo prije više od 2 godine, ali manje od 5 godina, AeMC ili AME mora jedino da obavi vazduhoplovno-medicinski pregled za obnavljanje nakon procjene vazduhoplovno-medicinske evidencije kandidata;

(iii) ako je ljekarsko uvjerenje isteklo prije više od 5 godina, primjenjuju se zahtjevi koji se odnose na vazduhoplovno-medicinski pregled za prvo izdavanje, a procjena se mora zasnivati na zahtjevima koji se odnose na produženje.

(3) U slučaju LAPL ljekarskog uvjerenja AeMC, AME ili GMP mora da procijeni istoriju bolesti kandidata i obavi vazduhoplovno-medicinske preglede i procjene, kako je primjenljivo, u skladu sa članom MED.B.005 i MED.B.095.

MED.A.046 Suspenzija ili ukidanje ljekarskog uvjerenja

(a) Organ nadležan za izdavanje dozvola može da suspenduje ili ukine ljekarsko uvjerenje.

(b) Nakon suspenzije ljekarskog uvjerenja imalac mora da vrati ljekarsko uvjerenje organu nadležnom za izdavanje dozvola na zahtjev tog organa.

(c) Nakon ukidanja ljekarskog uvjerenja imalac mora odmah da vrati ljekarsko uvjerenje organu nadležnom za izdavanje dozvola.

MED.A.050 Upućivanje

(a) Ako se kandidat za ljekarsko uvjerenje klase 1 ili 2 uputi medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola u skladu sa članom MED.B.001, AeMC ili AME mora da proslijedi relevantnu medicinsku dokumentaciju organu nadležnom za izdavanje dozvola.

(b) Ako se kandidat za LAPL ljekarsko uvjerenje uputi AME-u ili AeMC-u u skladu sa članom MED.B.001, GMP mora da proslijedi relevantnu medicinsku dokumentaciju AeMC-u ili AME-u.

PODDIO B

ZAHTJEVI ZA LJEKARSKA UVJERENJA PILOTA

ODJELJAK 1

Opšte

MED.B.001 Ograničenja lješkarskog uvjerenja

(a) Ograničenja lješkarskog uvjerenja klase 1 i 2

(1) Ako kandidat u potpunosti ne ispunjava zahtjeve koji se odnose na lješkarsko uvjerenje relevantne klase, ali se smatra da vjerovatno neće ugroziti sigurno korišćenje prava dozvole, AeMC ili AME mora da:

(i) kada je riječ o kandidatima za lješkarsko uvjerenje klase 1, odluku o sposobnosti kandidata prepusti medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola kako je naznačeno u ovom poddjelju;

(ii) kada upućivanje medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola nije naznačeno u ovom poddjelju, procijeni da li je kandidat sposoban/sposobna da sigurno obavlja svoje dužnosti ako poštuje jedno ili više ograničenja dodatih u lješkarsko uvjerenje i da izda lješkarsko uvjerenje sa ograničenjima prema potrebi;

(iii) kada je riječ o kandidatima za lješkarsko uvjerenje klase 2, ocjeni, u konsultaciji sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola kako je naznačeno u ovom poddjelju, da li je kandidat sposoban/sposobna da sigurno obavlja svoje dužnosti ako poštuje jedno ili više ograničenja dodatih u lješkarsko uvjerenje i da izda lješkarsko uvjerenje sa ograničenjem/ograničenjima, po potrebi.

(2) AeMC ili AME može da produži ili obnovi lješkarsko uvjerenje sa istim ograničenjem/ograničenjima bez upućivanja kandidata medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola ili bez konsultacija sa njim.

(b) Ograničenja LAPL lješkarskog uvjerenja

(1) Ako GMP, nakon razmatranja istorije bolesti kandidata, zaključi da kandidat za LAPL lješkarsko uvjerenje ne ispunjava u potpunosti zahtjeve u vezi sa zdravstvenom sposobnošću, GMP mora da uputi kandidata u AeMC ili AME-u, osim ako je kandidatu potrebno samo ograničenje/ograničenja koja se odnose na upotrebu korektivnih sočiva ili na period važenja lješkarskog uvjerenja.

(2) Ako je kandidat za LAPL ljegarsko uvjerenje upućen u skladu sa tačkom (1), AeMC ili AME mora da razmotri član MED.B.005 i MED.B.095, da ocijeni da li je kandidat sposoban da sigurno obavlja svoje dužnosti ako poštuje jedno ili više ograničenja dodatih u ljegarsko uvjerenje i da izda ljegarsko uvjerenje sa ograničenjem/ograničenjima, prema potrebi. AeMC ili AME uvijek mora da razmotri potrebu da se pilotu dâ ograničenje za prevoz putnika (operational passenger limitation, OPL).

(3) GMP može da produži ili obnovi LAPL ljegarsko uvjerenje sa istim ograničenjem bez upućivanja kandidata u AeMC ili AME-u.

(c) Prilikom procjene da li je ograničenje neophodno mora se posebno uzeti u obzir sljedeće:

(1) ukazuje li akreditovani medicinski zaključak na to da je u posebnim okolnostima nemogućnost kandidata da ispuni neki zahtjev, numerički ili druge vrste, takav da korišćenje prava dozvole za koju je podnesen zahtjev vjerovatno neće da ugrozi sigurnost letenja;

(2) sposobnost, vještina i iskustvo kandidata koji su relevantni za operaciju koja će se izvoditi.

(d) Oznake operativnih ograničenja

(1) Operativno ograničenje na letenje samo u višečlanoj posadi (Operational multi-pilot limitation) (OML — samo klasa 1)

(i) Kada imalac CPL-a, ATPL-a ili MPL-a ne ispunjava u potpunosti zahtjeve koji se odnose na ljegarsko uvjerenje klase 1 i uputi se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola, medicinski procjenjivač mora da procijeni može li se ljegarsko uvjerenje izdati sa OML-om „koje važi samo kao kopilot ili sa kvalifikovanim kopilotom”.

(ii) Imalac ljegarskog uvjerenja sa OML-om smije da upravlja vazduhoplovom samo u višepilotnim operacijama, ako je drugi pilot potpuno kvalifikovan na relevantnom tipu i relevantnoj klasi vazduhoplova i ako taj drugi pilot nema OML ograničenje, niti je napunio 60 godina.

(iii) Medicinski procjenjivač nadležnog organa za izdavanje dozvola prvobitno uvodi OML za ljegarska uvjerenja klase 1 i samo medicinski procjenjivač nadležnog organa za dozvole može da ukine taj OML.

(2) Operativno ograničenje na letenje uz sigurnosnog pilota (Operational Safety Pilot Limitation) (OSL — klasa 2 i LAPL prava)

(i) Imalac ljegarskog uvjerenja sa OSL-om smije da upravlja vazduhoplovom samo ako je drugi pilot potpuno kvalifikovan za ulogu pilota za komandama na relevantnoj klasi i relevantnom tipu vazduhoplova i ako je vazduhoplov opremljen duplim komandama i drugi pilot sjedi za sjedištem sa komandama.

(ii) OSL za ljegarska uvjerenja klase 2 može da uvede i ukine medicinski procjenjivač organa nadležnog za izdavanje dozvola ili AeMC ili AME uz konsultaciju sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(iii) OSL za LAPL ljebarska uvjerenja može da uvede i ukine medicinski procjenjivač organa nadležnog za izdavanje dozvola, AeMC ili AME.

(3) Operativno ograničenje na prevoz putnika (Operational Passenger Limitation) (OPL — klasa 2 i LAPL prava)

(i) Imalac ljebarskog uvjerenja sa OPL-om smije da upravlja samo vazduhoplovom bez putnika.

(ii) OPL za ljebarska uvjerenja klase 2 može da uvede i ukine medicinski procjenjivač organa nadležnog za izdavanje dozvola ili AeMC ili AME uz konsultaciju sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(iii) OPL za LAPL ljebarska uvjerenja može da uvede i ukine medicinski procjenjivač organa nadležnog za izdavanje dozvola, AeMC ili AME.

(4) Operativno ograničenje pilota (Operational pilot restriction limitation) (ORL – klasa 2 i LAPL prava)

(i) Imalac ljebarskog uvjerenja sa ORL-om smije da upravlja vazduhoplovom samo ako je ispunjen jedan od sljedeća dva uslova:

(A) u vazduhoplovu se nalazi drugi pilot koji je potpuno kvalifikovan za ulogu vođe vazduhoplova na relevantnoj klasi i relevantnom tipu vazduhoplova, vazduhoplov je opremljen duplim komandama i drugi pilot sjedi za sjedištem sa komandama;

(B) u vazduhoplovu nema putnika.

(ii) ORL za ljebarska uvjerenja klase 2 može da uvede i ukine medicinski procjenjivač organa nadležnog za izdavanje dozvola ili AeMC ili AME uz konsultaciju sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(iii) ORL za LAPL ljebarska uvjerenja može da uvede i ukine medicinski procjenjivač organa nadležnog za izdavanje dozvola, AeMC ili AME.

(5) Posebna pojedinačno navedena ograničenja (Special restriction as specified) (SSL)

Uz SSL u ljebarskom uvjerenju mora da bude naveden opis ograničenja.

(e) Medicinski procjenjivač organa nadležnog za izdavanje dozvola, AeMC, AME ili GMP, kako je primjenljivo, može imati ljebarskog uvjerenja da uvede bilo koje drugo ograničenje, ako je to potrebno da bi se obezbijedila sigurnost letenja.

(f) Svako ograničenje koje je nametnuto imati ljebarskog uvjerenja mora da bude navedeno u uvjerenju.

MED.B.005 Opšti medicinski zahtjevi

Kandidati za ljebarsko uvjerenje procjenjuju se u skladu sa detaljnim medicinskim zahtjevima utvrđenim u odjeljcima 2 i 3.

Pored toga, daje im se ocjena „nesposoban” ako imaju bilo koje od sljedećih medicinskih stanja čija je posljedica funkcionalna nesposobnost koja bi mogla da utiče na sigurno korišćenje prava dozvole za koju je podnesen zahtjev ili zbog koje bi kandidat mogao iznenada da postane nesposoban za korišćenje tih parav:

- (a) abnormalnost, urođenu ili stečenu;
- (b) aktivnu, latentnu, akutnu ili hroničnu bolest ili nesposobnost;
- (c) ranu, povredu ili posljedicu operacije;
- (d) posljedicu ili nuspojavu bilo kojeg uzetog propisanog ili nepropisanog lijeka u terapijske, dijagnostičke ili preventivne svrhe.

ODJELJAK 2

Medicinski zahtjevi za ljekarska uvjerenja klase 1 i klase 2

MED.B.010 Kardiovaskularni sistem

(a) Pregledi

(1) Standardni 12—kanalni elektrokardiogram u mirovanju (EKG) i izvještaj moraju da se sačine ako za to postoji klinička indikacija i u sljedećim slučajevima:

- (i) za ljekarsko uvjerenje klase 1, na inicijalnom pregledu, zatim svakih 5 godina do 30 godina starosti, zatim svake 2 godine do 40 godina starosti, svake godine do 50 godina starosti i nakon toga na svakom pregledu za produžavanje važenja ili obnavljanje;
- (ii) za ljekarsko uvjerenje klase 2, na inicijalnom pregledu, na prvom pregledu nakon navršenih 40 godina i zatim na prvom pregledu nakon navršenih 50 godina, a poslije toga svake 2 godine.

(2) Proširena kardiovaskularna procjena je obavezna kada je klinički indikovana.

(3) Za ljekarsko uvjerenje klase 1, proširena kardiovaskularna procjena obavlja se na prvom pregledu za produžavanje važenja ili obnavljanje poslije 65 godina i nakon toga svake 4 godine.

(4) Za ljekarsko uvjerenje klase 1, procjena lipida seruma, uključujući i holesterol, potrebna je na inicijalnom pregledu, kao i na prvom pregledu poslije navršenih 40 godina.

(b) Kardiovaskularni sistem - Opšte

(1) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 koji imaju bilo koje od sljedećih medicinskih stanja procjenjuju se kao nesposobni:

- (i) aneurizma grudne ili nadbubrežnom segmentu trbušne aorte, prije operacije;
- (ii) značajna funkcionalna ili simptomatska abnormalnost bilo kojeg srčanog zaliska;
- (iii) transplantacija srca ili srca/pluća;

(iv) simptomatska hipertrofična kardiomiopatija.

(2) Prije daljih razmatranja njihovih zahtjeva, kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 sa dokumentovanom istorijom bolesti ili dijagnozom bilo kojeg od sljedećih medicinskih stanja upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola:

(i) periferna arterijska bolest prije ili poslije operacije;

(ii) aneurizma grudne ili trbušne aorte u nadbubrežnom segmentu poslije operacije;

(iii) aneurizma trbušne aorte u segmentu ispod bubrega prije ili poslije operacije;

(iv) funkcionalno beznačajne abnormalnosti srčanih zalizaka;

(v) poslije operacije srčanih zalizaka;

(vi) abnormalnost perikarda, miokarda ili endokarda;

(vii) urođena abnormalnost srca, prije ili poslije korektivne operacije;

(viii) vazovagalna sinkopa neodređenog uzroka;

(ix) arterijska ili venska tromboza;

(x) plućna embolija;

(xi) kardiovaskularno stanje koje zahtijeva sistemsku antikoagulantnu terapiju.

(3) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 2 sa uspostavljenom dijagnozom jednog od stanja navedenih u tačkama (1) i (2) se procjenjuju od strane kardiologa prije nego što mogu biti ocjenjeni kao sposobni, uz savjetovanje sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(4) kandidati sa srčanim poremećajima koji nisu navedeni u tačkama (1) i (2) mogu da se ocjene kao sposobni ukoliko prođu kardiološku procjenu sa zadovoljavajućim rezultatom.

(c) Krvni pritisak

(1) Kandidatima se krvni pritisak mjeri na svakom pregledu.

(2) Kandidati čiji krvni pritisak nije u granicama normale dodatno se procjenjuju s obzirom na njihovo kardiovaskularno stanje i lijekove kako bi se odredilo da li ih treba ocjeniti kao nesposobne u skladu sa tačkama (3) i (4).

(3) kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 sa bilo kojim od sljedećih medicinskih stanja ocjenjuju se kao nesposobni:

(i) simptomatska hipotenzija;

(ii) krvni pritisak na pregledu konstantno prelazi 160 mmHg sistolni ili 95 mmHg diastolni, sa ili bez terapije.

(4) Kandidati koji su počeli uzimati lijekove za kontrolu krvnog pritiska ocjenjuju se kao nesposobni dok se utvrdi da nema značajnih nuspojava.

(d) Koronarna arterijska bolest

(1) Prije daljeg razmatranja njihovog zahtjeva kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 sa bilo kojim od sljedećih medicinskih stanja upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola i moraju da prođu kardiološku procjenu kako bi se isključila ishemija miokarda:

(i) sumnja na ishemiju miokarda;

(ii) asimptomatska manja bolest koronarnih arterija koja ne zahtijeva anti-anginalni tretman.

(2) Prije daljeg razmatranja njihovog zahtjeva kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 2 sa bilo kojim medicinskim stanjem iz tačke (1) moraju da prođu kardiološku procjenu sa zadovoljavajućim rezultatom.

(3) Kandidati sa bilo kojim od sljedećih medicinskih stanja ocjenjuju se kao nesposobni:

(i) ishemija miokarda;

(ii) simptomatska bolest koronarnih arterija;

(iii) simptomi bolesti koronarnih arterija kontrolisani lijekovima.

(4) Kandidati za inicijalno izdavanje ljekarskog uvjerenja klase 1 sa istorijom bolesti ili dijagnozom bilo kojeg od sljedećih medicinskih stanja ocjenjuju se kao nesposobni:

(i) ishemija miokarda;

(ii) infarkt miokarda;

(iii) revaskularizacija ili ugradnja stentova za bolest koronarnih arterija.

(5) Prije daljeg razmatranja njihovog zahtjeva kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 2 koji su asimptomatski nakon infarkta miokarda ili hirurške obrade bolesti koronarne arterije moraju da prođu kardiološku procjenu sa zadovoljavajućim rezultatom uz savjetovanje sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola. Kandidati za produženje važenja ljekarskog uvjerenja klase 1 upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(e) Poremećaji ritma/provođenja

(1) Kandidati sa bilo kojim od sljedećih medicinskih stanja ocjenjuju se kao nesposobni:

(i) simptomatske bolesti sinoatrijalnog čvora;

(ii) kompletni atrioventrikularni blok;

(iii) simptomatska prolongacija QT-a;

(iv) ugrađen automatski defibrilatorski sistem;

(v) pejsmejker za ventrikularnu anti-tahikardiju.

(2) Prije daljeg razmatranja njihovog zahtjeva, kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 sa bilo kakvim ozbiljnim poremećajem srčanog ritma ili provođenja, uključujući sva sljedeća stanja, upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola:

- (i) poremećaj supraventrikularnog ritma, uključujući povremenu ili utvrđenu sinoatrijalnu disfunkciju, atrijalnu fibrilaciju i/ili flater i asimptomatske sinus pauze;
- (ii) kompletni blok lijeve grane;
- (iii) atrioventrikularni blok tipa Mobitz 2;
- (iv) široki i/ili uski kompleks tahikardija;
- (v) ventrikularna preekscitacija;
- (vi) asimptomatska QT prolongacija;
- (vii) obrazac sindroma Brugada na elektrokardiografiji.

(3) Prije daljeg razmatranja njihovog zahtjeva, kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 2 sa bilo kojim medicinskim stanjem iz tačke (2) moraju da prođu kardiološku procjenu sa zadovoljavajućim rezultatom, uz savjetovanje s medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(4) Kandidati sa bilo kojim od sljedećih medicinskih stanja ocjenjuju se kao sposobni ako prođu kardiološku procjenu sa zadovoljavajućim rezultatom i u odsustvu svih drugih abnormalnosti:

- (i) nekompletni blok grane;
- (ii) kompletni blok desne grane;
- (iii) stabilna devijacija osovine ulijevo;
- (iv) asimptomatska sinusna bradikardija;
- (v) asimptomatska sinusna tahikardija;
- (vi) asimptomatski izolovani uniformni supra-ventrikularni ili ventrikularni ektopični kompleksi;
- (vii) atrioventrikularni blok prvog stepena;
- (viii) atrioventrikularni blok tipa Mobitz 1.

(5) Kandidati sa istorijom bolesti bilo kojeg od sljedećih medicinskih stanja moraju da prođu kardiološku procjenu sa zadovoljavajućim rezultatom prije nego što se ocijene kao sposobni:

- (i) ablaciona terapija ;
- (ii) ugradnja pejsmejкера.

Takvi kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola. Takvi kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 2

ocjenjuju se uz savjetovanje sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

MED.B.015 Respiratorni sistem

(a) Kandidati sa značajnim oštećenjem plućne funkcije se ocjenjuju kao nesposobni. Ipak, mogu se ocijeniti kao sposobni poslije zadovoljavajućeg oporavka plućne funkcije.

(b) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 moraju da obave morfološke i funkcionalne testove na inicijalnom pregledu i u slučaju kliničke indikacije.

(c) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 2 moraju da obave morfološke i funkcionalne testove u slučaju kliničke indikacije.

(d) Kandidati sa istorijom bolesti ili dijagnozom bilo kojeg od sljedećih medicinskih stanja moraju da prođu procjenu respiratornog sistema sa zadovoljavajućim rezultatom prije nego što se mogu ocijeniti kao sposobni:

- (1) astma koja zahtijeva lijekove;
- (2) aktivna upalna bolest respiratornog sistema;
- (3) aktivna sarkoidoza;
- (4) pneumotoraks;
- (5) sindrom apneje u snu;
- (6) veća operacija grudnog koša;
- (7) pneumonektomija;
- (8) hronična opstruktivna bolest pluća.

Prije daljnjeg razmatranja njihovog zahtjeva, kandidati sa uspostavljenom dijagnozom bilo kojeg medicinskog stanja iz tački (3) i (5) moraju da prođu kardiološku procjenu sa zadovoljavajućim rezultatom.

(e) Vazduhoplovno-medicinska procjena

(1) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 sa bilo kojim medicinskim stanjem navedenim u stavu (d) upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(2) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 2 sa bilo kojim medicinskim stanjem navedenim u stavu (d) ocjenjuju se uz konsultaciju sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(f) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 kod kojih je urađena pneumonektomiju ocjenjuju se kao nesposobni.

MED.B.020 Sistem za varenje

(a) Kandidati sa bilo kakvom komplikacijom bolesti ili hirurškom intervencijom u bilo kojem dijelu sistema za varenje ili pripadajućih adneksa koja bi mogla uzrokovati nesposobnost u letu, a posebno sa bilo kakvom opstrukcijom zbog suženja ili kompresije, ocjenjuju se kao nesposobni.

(b) Kandidati sa hernijom koja bi mogla izazvati onesposobljavajuće simptome ocjenjuju se kao nesposobni.

(c) Kandidati sa bilo kojim od sljedećih poremećaja sistema za varenje mogu se ocijeniti kao sposobni nakon procjene sistema za varenje sa zadovoljavajućim rezultatom poslije uspješne terapije ili potpunog oporavka nakon hirurškog zahvata:

(1) ponovljeni dispeptički poremećaj koji zahtijeva lijekove;

(2) pankreatitis;

(3) simptomatski žučni kamenci;

(4) klinička dijagnoza ili dokumentovana istorija bolesti hronične upalne bolesti crijeva;

(5) nakon hirurške operacije na sistemu za varenje ili pripadajućim adneksima, uključujući hirurški zahvat sa potpunim ili djelimičnim uklanjanjem ili diverzijom bilo kojeg od tih organa.

(d) Vazduhoplovno-medicinska procjena

(1) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 sa dijagnozom bilo kojeg od medicinskih stanja navedenih u tačkama (2), (4) i (5) stava (c) upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(2) Sposobnost kandidata za ljekarsko uvjerenje klase 2 sa dijagnozom bilo kojeg od medicinskih stanja navedenih u tački (2) stava (c) procjenjuje se uz konsultacije sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

MED.B.025 Metabolički i endokrini sistemi

(a) Kandidati sa metaboličkom, nutritivnom ili endokrinom disfunkcijom mogu da se ocijene kao sposobni u slučaju ako se dokaže stabilnost medicinskog stanja i ako na vazduhoplovno-medicinskom pregledu imaju zadovoljavajući rezultat.

(b) *Diabetes mellitus*

(1) Kandidati koji imaju *diabetes mellitus* kojima je potreban insulin ocjejuju se kao nesposobni.

(2) Kandidati koji imaju *diabetes mellitus* kojima nije potreban insulin ocjenjuju se kao nesposobni osim ako se može dokazati da je regulacija šećera u krvi postignuta i da je kandidat stabilan.

(c) Vazduhoplovno-medicinska procjena

(1) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 kojima za regulaciju nivoa šećera u krvi trebaju lijekovi koji nisu insulin upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(2) Sposobnost kandidata za ljekarsko uvjerenje klase 2 kojima za regulaciju nivoa šećera u krvi trebaju lijekovi koji nisu insulin procjenjuje se uz savjetovanje sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

MED.B.030 Hematologija

(a) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 moraju da testiraju hemoglobin na svakom vazduhoplovno-medicinskom pregledu.

(b) Kandidati sa hematološkim stanjem mogu da budu ocijenjeni kao sposobni u odnosu na zadovoljavajući rezultat vazduhoplovno-medicinskog pregleda.

(c) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 sa bilo kojim od sljedećih hematoloških stanja upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola:

(1) abnormalni hemoglobin, uključujući i ne ograničavajući se samo na anemiju, eritrocitozu ili hemoglobinopatiju;

(2) značajno uvećanje limfnih čvorova;

(3) uvećana slezina;

(4) koagulacioni, hemoragični ili trombotični poremećaj;

(5) leukemija.

(d) Sposobnost kandidata za ljekarsko uvjerenje klase 2 sa bilo kojim hematološkim stanjem navedenim u tačkama (4) i (5) stava (c) procjenjuje se uz konsultacije sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

MED.B.035 Genitourinarni sistem

(a) Analiza urina sastavni je dio svakog vazduhoplovno-medicinskog pregleda. Kandidati se ocjenjuju kao nesposobni ako im urin sadrži abnormalne elemente za koje se smatra da imaju patološki značaj koji može prouzrokovati funkcionalnu nesposobnost koja bi mogla da ugrozi sigurno korištenje prava dozvole ili zbog koje bi kandidat mogao da postane iznenada nesposoban za korišćenje tih prava.

(b) Kandidati sa bilo kakvom posledicom bolesti ili hirurškom intervencijom na genitourinarnom traktu ili njegovim adneksima koja bi mogla uzrokovati nesposobnost, a posebno sa bilo kakvom opstrukcijom zbog suženja ili kompresije, ocjenjuju se kao nesposoban.

(c) Kandidati sa dijagnozom ili istorijom bolesti sljedećih stanja mogu da se ocijene kao sposobni u odnosu na zadovoljavajući rezultat genitourinarnu procjenu, ukoliko je primjenjivo:

(1) bolesti bubrega;

(2) jednim ili više urinarnih kamena ili istorijom bolesti bubrežnih kolika.

(d) Kandidati koji su bili podvrgnuti većoj hirurškoj operaciji genitourinarnog trakta ili njegovih adneksa, uključujući i potpuno ili djelimično odstranjivanje ili diverziju bilo kojeg od njegovih organa ocjenjuju se kao nesposobni. Ipak, nakon potpunog oporavka mogu da se ocijene kao sposobni.

(e) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 iz stava (c) i (d) upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola.

MED.B.040 Zarazne bolesti

(a) Kandidati se ocjenjuju kao nesposobni ako imaju kliničku dijagnozu ili istoriju bolesti bilo koje zarazne bolesti koja bi mogla da ugrozi sigurno korišćenje prava dozvole.

(b) kandidati koji su HIV pozitivni mogu da se ocijene kao sposobni u zavisnosti od zadovoljavajućeg vazduhoplovno-medicinskog pregleda. Takvi kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola.

MED.B.045 Opstetricija i ginekologija

(a) Kandidatkinje koji su bile podvrgnute većoj ginekološkoj operaciji ocjenjuju se kao nesposobne. Ipak, mogu se ocijeniti kao sposobne poslije punog oporavka.

(b) Trudnoća

(1) U slučaju trudnoće, kandidatkinja može da nastavi da koristi privilegije do kraja 26. sedmice gestacije samo ako AeMC ili AME smatraju da je za to sposobna.

(2) Na imaoce ljekarskog uvjerenja klase 1 koje su trudne, primjenjuje se OML. Bez obzira na tačku MED.B.001, u tom slučaju, AeMC ili AME može da nametne i ukloni OML ograničenje.

(3) Kandidatkinja može da nastavi da koristi svoja prava nakon oporavka poslije trudnoće.

MED.B.050 Mišićno-skeletni sistem

(a) Kandidati koji nemaju dovoljnu visini pri sjedenju, dužinu ruku i nogu i mišićnu snagu za sigurno korišćenje prava dozvole ocjenjuju se kao nesposobni. Međutim, kandidat se može ocijeniti kao sposoban uz primjereno ograničavanje prava ako su mu visina pri sjedenju, dužina ruku i nogu i mišićna snaga dovoljni za sigurno korišćenje prava dozvole na određenom tipu vazduhoplova, što se prema potrebi može dokazati medicinskim testnim letom ili testnim letom na simulatoru.

(b) Kandidati koji nemaju zadovoljavajuću funkcionalnost mišićno-skeletnog sistema koja im omogućava sigurno korišćenje prava dozvole ocjenjuju se kao nesposobni. Ipak, kandidat se može ocijeniti kao sposoban uz primjereno ograničavanje prava ako mu je funkcionalnost mišićno-skeletnog sistema dovoljna za sigurno korišćenje prava dozvole na određenom tipu vazduhoplova, što se prema potrebi može dokazati medicinskim testnim letom ili testnim letom na simulatoru.

(c) Ukoliko postoji sumnja pri procjenjivanju iz stava (a) i (b), kandidati za ljekarko uvjerenje klase 1 upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola, a kandidati za ljekarko uvjerenje klase 2 ocjenjuju se uz savjetovanje sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

MED.B.055 Mentalno zdravlje

(a) Sveobuhvatna procjena mentalnog zdravlja mora da bude dio inicijalnog vazduhoplovno-medicinskog pregleda za klasu 1.

(b) Pregled za otkrivanje opojnih droga i alkohola mora da bude dio inicijalnog vazduhoplovno-medicinskog pregleda za klasu 1.

(c) Kandidati sa mentalnim poremećajem ili poremećajem ponašanja zbog upotrebe ili zloupotrebe alkohola ili drugih psihoaktivnih supstanci ocjenjuju se kao nesposobni do oporavka i prestanka upotrebe ili zloupotrebe psihoaktivnih supstanci i dobijanja zadovoljavajućeg rezultata na psihijatrijskoj procjeni nakon uspješno sprovedene terapije.

(d) Kandidati sa kliničkom dijagnozom ili dokumentovanom istorijom bolesti bilo kojeg od sljedećih psihijatrijskih stanja moraju da imaju zadovoljavajući rezultat na psihijatrijskoj procjeni prije nego što se mogu ocijeniti kao sposobni:

- (1) poremećaj raspoloženja;
- (2) neurotični poremećaj;
- (3) poremećaj ličnosti;
- (4) mentalni poremećaj ili poremećaj ponašanja;
- (5) zloupotreba psihoaktivnih supstanci.

(e) Kandidati sa dokumentovanom istorijom jednog ili ponovljenog čina samopovređivanja ili pokušaja samoubistva ocjenjuju se kao nesposobni. Ipak, mogu da se ocijene kao sposobni nakon psihijatrijske procjene sa zadovoljavajućim rezultatom.

(f) Vazduhoplovno-medicinska procjena

- (1) Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 sa bilo kojim stanjem navedenim u stavovima (c), (d) ili (e) upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola.
- (2) Sposobnost kandidata za ljekarsko uvjerenje klase 2 sa bilo kojim stanjem navedenim u stavovima (c), (d) ili (e) ocjenjuje se uz savjetovanje sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(g) Kandidati sa dokumentovanom istorijom bolesti ili kliničkom dijagnozom šizofrenije, šizoidnog ili sumanutog poremećaja ocjenjuju se kao nesposobni.

MED.B.065 Neurologija

(a) Kandidati sa kliničkom dijagnozom ili dokumentovanom istorijom bolesti bilo kojeg od sljedećih medicinskih stanja ocjenjuju se kao nesposobni:

- (1) epilepsija, osim u slučajevima iz tački (1) i (2) stava (b);
- (2) ponavljajuće epizode poremećaja svijesti nepoznatog uzroka.

(b) Kandidati sa kliničkom dijagnozom ili dokumentovanom istorijom bolesti bilo kojeg od sljedećih medicinskih stanja moraju da prođu dodatnu procjenu sa zadovoljavajućim rezultatom prije nego što se mogu ocijeniti kao sposobni:

- (1) epilepsija bez recidiva nakon 5 godina;

- (2) epilepsija bez recidiva i bez ikakve terapije više od 10 godina;
- (3) epileptiformne abnormalnosti EEG-a i žarište sporih talasa;
- (4) progresivne ili neprogresivne bolesti nervnog sistema;
- (5) upalna bolest centralnog ili perifernog nervnog sistema;
- (6) migrena;
- (7) jednokratni poremećaj svijesti nepoznatog uzroka;
- (8) gubitak svijesti nakon povrede glave;
- (9) penetrirajuća povreda mozga;
- (10) povreda spinalnih ili perifernih živaca;
- (11) poremećaji nervnog sistema usljed vaskularnih nedostataka, uključujući hemoragične i ishemične događaje.

Kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola. Sposobnost kandidata za ljekarsko uvjerenje klase 2 procjenjuje se uz savjetovanje sa medicinskim ispitivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

MED.B.070 Sistem vida

(a) Pregled

(1) Za ljekarko uvjerenje klase 1:

- (i) sveobuhvatan pregled oka mora da bude dio inicijalnog pregleda i treba da se obavi kada postoji klinička indikacija i periodično, zavisno od refrakcije i funkcionalne performanse oka.
- (ii) rutinski pregled oka mora da bude dio svih pregleda za produžavanje važenja i obnavljanje.

(2) Za ljekarsko uvjerenje klase 2:

- (i) rutinski pregled oka mora da bude dio inicijalnog pregleda i svih pregleda za produžavanje važenja i obnavljanje.
- (ii) sveobuhvatan pregled oka mora da se obavi kada postoji klinička indikacija.

(b) Oštrina vida

(1) Za ljekarsko uvjerenje klase 1:

- (i) Oštrina vida na daljinu, s korekcijom ili bez nje, mora da bude 6/9 (0,7) ili bolja na svakom oku odvojeno, a oštrina vida na oba oka mora da bude 6/6 (1,0) ili bolja.
- (ii) Kandidati kojima je na inicijalnom pregledu vid ispod standarda na jednom oku ocjenjuju se kao nesposobni.

(iii) Na pregledima za produženje važenja i obnavljanje, bez obzira na stav (b) tačka (1) podtačka (i), kandidati sa stečenim vidom ispod standarda na jednom oku ili stečenom monokularnošću upućuju se medicinskom procjenivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola i mogu da se ocijene kao sposobni u zavisnosti od zadovoljavajućeg rezultata oftalmološke procjene.

(2) Za ljekarsko uvjerenje klase 2:

(i) oština vida na daljinu, s korekcijom ili bez nje, mora da bude 6/12 (0,5) ili bolja na svakom oku odvojeno, a oština vida na oba oka mora da bude 6/9 (0,7) ili bolja.

(ii) Bez obzira na stav (b) tačka (2) podtačka (i), kandidati s vidom ispod standarda na jednom oku ili monokularnošću mogu da se ocijene kao sposobni uz savjetovanje sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola u zavisnosti od zadovoljavajućeg rezultata oftalmološke procjene.

(3) kandidati moraju da budu u stanju da pročitaju tablicu N5 ili ekvivalentnu tablicu na udaljenosti od 30 do 50 cm i tablicu N14 ili ekvivalentnu tablicu na udaljenosti od 100 cm, ukoliko je potrebno sa korekcijom.

(c) Greška refrakcije i anizotropija

(1) Kandidati sa greškama refrakcije ili anizotropijom mogu da se ocijene kao sposobni u zavisnosti od zadovoljavajućeg rezultata oftalmološke procjene.

(2) Bez obzira na stav (c) tačka (1), kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 sa bilo kojim od sljedećih medicinskih stanja upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola i mogu da se ocijene kao sposobni u zavisnosti od zadovoljavajućeg rezultata oftalmološke procjene.

(i) miopija koja prelazi – 6.0 dioptrije;

(ii) astigmatizam koji prelazi 2.0 dioptrije;

(iii) anizotropija koja prelazi 2.0 dioptrije.

(3) Bez obzira na stav (c) tačka (1), kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 sa hipermetropijom koja prelazi + 5,0 dioptrija upućuju se medicinskom procjenivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola i mogu da se ocijene kao sposobni u zavisnost od zadovoljavajućeg rezultata oftalmološke procjene, pod uslovom da postoje odgovarajuće fuzione rezerve, normalni intraokularni pritisci i uglovi prednje očne komore i da nije dokazana nikakva značajna patologija. Bez obzira na stav (b) tačka (1) podtačka (i), korigovana oština vida na svakom oku mora da bude 6/6 ili bolja.

(4) Kandidati sa kliničkom dijagnozom keratokonusa mogu da se ocijene kao sposobni u zavisnosti od zadovoljavajućeg rezultata oftalmološkog pregleda. Takvi kandidati za ljekarsko uvjerenje klase 1 upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(d) Binocularna funkcija

(1) Kandidati za ljebarsko uvjerenje klase 1 ocjenjuju se kao nesposobni ako nemaju normalnu binokularnu funkciju i ako bi to medicinsko stanje moglo da ugrozi sigurno korišćenje prava dozvole, a pritom se, ukoliko je to relevantno, u obzir uzimaju sve odgovarajuće korektivne mjere.

(2) Kandidati sa diplopijom ocjenjuju se kao nesposobni.

(e) Vidna polja

Kandidati za ljebarsko uvjerenje klase 1 ocjenjuju se kao nesposobni ako nemaju normalna vidna polja i ako bi to medicinsko stanje moglo da ugrozi sigurno korišćenje prava dozvole, a pritom se, ukoliko je to relevantno, u obzir uzimaju sve odgovarajuće korektivne mjere.

(f) Operacija oka

Kandidati koji su se podvrgli operaciji oka ocjenjuju se kao nesposobni. Ipak, mogu se ocijeniti kao sposobni nakon što im se potpuno oporavi funkcija vida i u zavisnosti od zadovoljavajućeg rezultata oftalmološke procjene.

(g) Naočare i kontaktna sočiva

(1) Ukoliko se zadovoljavajuća funkcija vida postiže samo primjenom korekcije, naočare ili kontaktna sočiva moraju da obezbijede optimalnu vidnu funkciju, moraju dobro da se podnose i moraju da budu prikladne za vazduhoplovne svrhe.

(2) Najviše jedan par naočara se koristi da bi se ispunili vizuelni zahtjevi prilikom korišćenja prava primjenljivih dozvola.

(3) Za vid na daljinu, naočare ili kontaktna sočiva moraju da se nose dok se koriste prava primjenljivih dozvola.

(4) Za vid na blizinu, par naočara mora da bude na raspolaganju dok se koriste prava primjenljivih dozvola.

(5) Slične rezervne korektivne naočare, ukoliko je primjenljivo, za vid na blizinu ili daljinu, moraju da budu dostupne tako da se mogu odmah upotrijebiti prilikom korišćenja prava primjenljivih dozvola.

(6) Ukoliko se prilikom korišćenja prava primjenljivih dozvola nose kontaktna sočiva, ta sočiva moraju da budu za vid na daljinu, monofokalne, nebojene i moraju dobro da se podnose.

(7) Kandidati sa velikom greškom refrakcije moraju da koriste kontaktna sočiva ili naočare sa sočivima visokog indeksa.

(8) Ortokeratološka sočiva ne smiju da se koriste.

MED.B.075 Raspoznavanje boja

(a) Kandidati se ocjenjuju kao nesposobni, ukoliko ne mogu da dokažu sposobnost lakog opažanja boja koje su potrebne za sigurno korišćenje prava dozvole.

(b) Pregled i procjena

(1) Kandidati moraju da obave *Ishihara* test za inicijalno izdavanje ljekarskog uvjerenja. Kandidati koji zadovolje na tom testu mogu da se ocijene kao sposobni.

(2) Za ljekarsko uvjerenje klase 1:

(i) Kandidati koji ne zadovolje na *Ishihara* testu upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola i moraju da obave dodatna testiranja percepcije boja kako bi se utvrdilo da li su sigurni za boje.

(ii) Kandidati moraju da budu normalni trihromati ili da su sigurni za boje.

(iii) Kandidati koji ne zadovolje na dodatnim testiranjima percepcije boja ocjenjuju se kao nesposobni.

(3) Za ljekarsko uvjerenje klase 2:

(i) Kandidati koji ne zadovolje na *Ishihara* testu moraju da obave dodatna testiranja percepcije boja kako bi se utvrdilo da li su sigurni za boje.

(ii) Kandidatima sa nezadovoljavajućom percepcijom boja korišćenje prava primjenjive dozvole mora se ograničiti samo na dnevno letenje.

MED.B.080 Otorinolaringologija (ENT)

(a) Pregled

(1) Sluh kandidata provjerava se na svakom pregledu.

(i) Za ljekarsko uvjerenje klase 1 i za ljekarsko uvjerenje klase 2, kada se ovlašćenje za instrumentalno letenje ili ovlašćenje za instrumentalno letenje na ruti dodaje u dozvolu, sluh se provjerava tonalnom audiometrijom na inicijalnom pregledu, a zatim svakih 5 godina dok imalac dozvole ne navrši 40 godina i nakon toga svake 2 godine.

(ii) Kada se testiraju tonalnom audiometrom, kandidati za inicijalno izdavanje ne smiju da imaju gubitak sluha veći od 35 dB na bilo kojoj od frekvencija 500, 1 000 i 2 000 Hz ili veći od 50 dB na 3 000 Hz, na svakom uhu posebno. Kandidati za produžavanje važenja ili obnavljanje sa većim gubitkom sluha moraju da dokažu zadovoljavajuću funkcionalnost sluha.

(2) Sveobuhvatni pregled uha, nosa i grla obavlja se za inicijalno izdavanje ljekarskog uvjerenja klase 1 i nakon toga periodično kada postoji klinička indikacija.

(b) Kandidati sa bilo kojim od sljedećih medicinskih stanja moraju da obave dodatni pregled kako bi se utvrdilo da to medicinsko stanje ne utiče na sigurno korišćenje prava primjenljivih dozvola:

(1) hipoakuzija;

(2) aktivni patološki proces unutrašnjeg ili srednjeg uha;

(3) nezaliječena perforacija ili disfunkcija bubne(ih) opne(i);

(4) disfunkcija eustahijeve(ih) tube(a);

- (5) smetnje vestibularne funkcije;
- (6) značajno ograničenje nazalnih prolaza;
- (7) disfunkcija sinusa;
- (8) značajna malformacija ili uznapredovala infekcija usne duplje ili gornjeg respiratornog trakta;
- (9) značajne smetnje u govoru ili glasu;
- (10) bilo kakva posljedica operacije unutrašnjeg ili srednjeg uha.

(c) Vazduhoplovno-medicinska procjena

- (1) Kandidati za ljebarsko uvjerenje klase 1 sa bilo kojim od medicinskih stanja navedenih u tačkama (1), (4) i (5) stava (b) upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola.
- (2) Sposobnost kandidata za ljebarsko uvjerenje klase 2 sa bilo kojim medicinskim stanjem navedenim u tačkama (4) i (5) stava (b) procjenjuje se uz savjetovanje sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.
- (3) Sposobnost kandidata za ljebarsko uvjerenje klase 2 ako se u dozvolu dodaje ovlaštenje za instrumentalno letenje ili ovlaštenje za instrumentalno letenje na ruti sa medicinskim stanjem navedenim u tački (1) stava (b) procjenjuje se uz savjetovanje sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

MED.B.085 Dermatologija

Kandidati se ocjenjuju kao nesposobni, ukoliko im je utvrđeno dermatološko stanje koje bi moglo da ugrozi sigurno korišćenje privilegija dozvole.

MED.B.090 Onkologija

(a) Prije daljeg razmatranja njihovog zahtjeva, kandidati sa primarnom ili sekundarnom malignom bolesti moraju da prođu onkološku procjenu sa zadovoljavajućim rezultatom. Takvi kandidati za ljebarsko uvjerenje klase 1 upućuju se medicinskom procjenjivaču organa nadležnog za izdavanje dozvola. Takvi kandidati za ljebarsko uvjerenje klase 2 ocjenjuju se uz savjetovanje sa medicinskim procjenjivačem organa nadležnog za izdavanje dozvola.

(b) Kandidati sa dokumentovanom istorijom bolesti ili kliničkom dijagnozom intracerebralnog malignog tumora ocjenjuju se kao nesposobni.

ODJELJAK 3

Posebni zahtjevi za LAPL ljebarska uvjerenja

MED.B.095 Medicinski pregled i procjena kandidata za LAPL ljebarska uvjerenja

(a) Kandidat za LAPL ljebarsko uvjerenje procjenjuje se na osnovu najbolje prakse u vazduhoplovnoj medicini.

(b) Posebna pažnja posvećuje se potpunoj istoriji bolesti podnosioca zahtjeva.

(c) Inicijalna procjena, sve sljedeće ponovne procjene nakon što imalac dozvole navrši 50 godina i sve procjene u slučajevima kada zdravstvena istorija podnosioca zahtjeva nije dostupna procjenjivaču obuhvataju najmanje sljedeće:

(1) klinički pregled;

(2) krvni pritisak;

(3) test urina;

(4) vid;

(5) sposobnost sluha.

(d) nakon inicijalne procjene, sve sljedeće ponovne procjene nakon 50 godine života moraju uključiti:

(1) procjenu zdravstvene istorije imaoca LAPL-a;

(2) stavke navedene u stavu (c) ako to AeMC, AME ili GMP smatra neophodnim u skladu sa najboljom vazduhoplovno-medicinskom praksom.

(2) Poddio D mijenja se i glasi:

PODDIO D

***VAZDUHOPLOVNO-MEDICINSKI ISPITIVAČI, LIJEKARI SPECIJALISTI OPŠTE MEDICINE, SPECIJALISTI
MEDICINE RADA***

ODJELJAK 1

Vazduhoplovno-medicinski ispitivači

MED.D.001 Prava

(a) Prava imalaca uvjerenja vazduhoplovno-medicinskog ispitivača (AME) su da izdaje, produžava važenje i obnavlja ljekarska uvjerenja klase 2 i LAPL ljekarska uvjerenja kao i da obavlja relevantne medicinske preglede i procjene.

(b) Imaoci AME uvjerenja mogu da podnesu zahtjev za proširenje njihovih prava kako bi uključili medicinske preglede za produženje važenja i obnavljanje ljekarskih uvjerenja klase 1, ako su u skladu sa zahtjevima navedenim u tački MED.D.015.

(c) Prava imaoca AME uvjerenja iz stava (a) i (b) obuhvataju prava za sprovođenje vazduhoplovno-medicinskih pregleda i procjena članova kabinske posade i izdavanje odgovarajućih medicinskih izvještaja članovima kabinske posade, ukoliko je primjenljivo, u skladu sa ovim Aneksom (Dio-MED).

(d) Obim prava imaoca AME uvjerenja kao i bilo koji uslov u vezi sa njima mora biti naveden u njihovom uvjerenju.

(e) Imalac AME uvjerenja ne smije ni u jednom trenutku da ima više od jednog AME uvjerenja koje je izdato u skladu sa ovom Uredbom.

(f) Imaoci AME uvjerenja ne smiju da obavljaju vazduhoplovno-medicinske preglede i procjene u državi članici koja nije država članica koja je izdala njihovo AME uvjerenje, osim ako su ispunili sve sljedeće korake:

(1) odobren im je pristup od strane druge države članice da obavljaju svoje profesionalne aktivnosti ljekara specijaliste;

(2) obavijestili su nadležni organ te druge države članice o svojoj namjeri da sprovedu vazduhoplovno-medicinske preglede i provjere i da izdaju ljekarska uvjerenja u okviru njihovih prava kao AME;

(3) imali su brifing od strane nadležnog organa te druge države članice.

MED.D.005 Zahtjev

(a) Zahtjev za AME uvjerenje ili za produženje važenja prava AME uvjerenja podnosi se u obliku i na način koji odredi nadležni organ.

(b) Podnosioci zahtjeva za AME uvjerenje nadležnoj vlasti dostavljaju:

(1) svoje lične podatke i adresu radnog mjesta;

(2) dokumentaciju kojom dokazuju da ispunjavaju zahtjeve tačke MED.D.010, uključujući dokaze o uspješno završenoj obuci iz oblasti vazduhoplovne medicine koja odgovara pravima za koja podnose zahtjev;

(3) pisanu izjavu da će, nakon izdavanja AME uvjerenja, AME izdavati ljekarska uvjerenja na osnovu zahtjeva iz ove Uredbe.

(c) Kad AME-ovi obavljaju vazduhoplovno-medicinske preglede na više lokacija, nadležnom organu dostavljaju relevantne informacije koje se odnose na sve lokacije i objekte u kojima obavljaju svoje aktivnosti.

MED.D.010 Zahtjevi za izdavanje AME uvjerenja

Kandidatima se izdaje AME uvjerenje, ako ispunjavaju sve sljedeće uslove:

(a) u potpunosti su kvalifikovani i licencirani za bavljenje medicinom i imaju dokaz o završenom specijalističkom usavršavanju;

(b) uspješno su završili osnovnu obuku iz oblasti vazduhoplovne medicine, uključujući praktičnu obuku o načinima pregleda i vazduhoplovno-medicinskim procjenama;

(c) dokazali su nadležnom organu:

(1) da posjeduju adekvatne objekte, procedure, dokumentaciju i funkcionalnu opremu koja je odgovarajuća za vazduhoplovno-medicinske preglede;

(2) da su uspostavili neophodne procedure i uslove za obezbjeđivanje medicinske povjerljivosti.

MED.D.011 Prava AME imaoca uvjerenja

Izdavanjem AME uvjerenja imaocu se odobravaju prava inicijalnog izdavanja, produženja važenja i obnavljanja sljedećeg:

- (a) Ljekarskog uvjerenja klase 2;
- (b) LAPL Ljekarskog uvjerenja;
- (c) Ljekarskih potvrda/izvještaja članovima kabinske posade.

MED.D.015 Zahtjevi za proširenje prava

Kandidatima se izdaje AME uvjerenje kojim se proširuju njihova prava na produžavanje važenja i obnovu ljekarskih uvjerenja klase 1 ako ispunjavaju sve sljedeće uslove:

- (a) imaju važeće AME uvjerenje;
- (b) obavili su najmanje 30 pregleda za izdavanje, produžavanje važenja ili obnavljanje ljekarskih uvjerenja klase 2 ili ekvivalentnih dokumenata u periodu od najviše 3 godine prije podnošenja zahtjeva;
- (c) uspješno su završili naprednu obuku iz oblasti vazduhoplovne medicine, uključujući praktičnu obuku o načinima pregleda i vazduhoplovno-medicinskim procjenama;
- (d) uspješno su završili praktičnu obuku u trajanju od najmanje 2 dana u AeMC-u ili pod nadzorom nadležnog organa.

MED.D.020 Obuka iz oblasti vazduhoplovne medicine

(a) Obuka iz oblasti vazduhoplovne medicine iz tačke MED.D.010 stav (b) i MED.D.015 stav (c) pruža se samo nakon što obuku prethodno odobri nadležni organ države članice u kojoj organizacija koja sprovodi obuku ima glavno mjesto poslovanja. Kako bi dobila to odobrenje, organizacija koja sprovodi obuku mora da dokaže da nastavni plan sadrži nastavne ciljeve za sticanje potrebne stručnosti i da lica koje pružaju obuku posjeduju odgovarajuće znanje i iskustvo.

(b) Osim u slučaju obuke za obnovu znanja, kursevi se završavaju pismenim ispitom iz predmeta koji su obuhvaćeni sadržajem kursa.

(c) Organizacija koja sprovodi obuku učesnicima izdaje uvjerenje o uspješno završenom kursu ako uspješno polože ispit.

MED.D.025 Izmjene AME uvjerenja

(a) Imaoci AME uvjerenja, bez nepotrebnog odlaganja, obavještavaju nadležni organ o sljedećim okolnostima koje bi mogle da utiču na njihovo AME uvjerenje:

- (1) AME je podvrgnut disciplinskom postupku ili istrazi od strane medicinskog regulatornog organa;
- (2) postoje izmjene u uslovima na osnovu kojih je odobreno uvjerenje, uključujući i sadržaj izjava koje se pružaju uz zahtjev;

(3) zahtjevi za izdavanje AME uvjerenja više se ne ispunjavaju;

(4) došlo je do promjene lokacije/lokacija obavljanja prakse vazduhoplovno-medicinskog ispitivača ili adrese za korespondenciju.

(b) Ako nadležni organ nije obaviješten u skladu sa stavom (a), to će dovesti do suspenzije ili ukidanja AME uvjerenja u skladu sa tačkom ARA.MED.250 Aneksa II (Dio-ARA).

MED.D.030 Period važenja AME uvjerenja

AME uvjerenje važi 3 godine, osim ako nadležni organ ne odluči da skрати taj period iz opravdanih razloga koji se odnose na pojedinačni slučaj.

Nakon podnošenja zahtjeva od strane imalaca, uvjerenju se:

(a) produžava važenje, ako imalac:

(1) nastavi da ispunjava opšte uslove potrebne za medicinsku praksu i održava svoju licencu za bavljenje medicinom;

(2) obavlja obuku za obnovu znanja iz vazduhoplovne medicine tokom posljednje 3 godine;

(3) obavio je najmanje 10 vazduhoplovno-medicinskih ili ekvivalentnih pregleda svake godine;

(4) i dalje ispunjava uslove uvjerenja;

(5) koristi prava u skladu sa zahtjevima ovog Aneksa (Dio-MED);

(6) dokazao je da održava vazduhoplovno-medicinsku stručnost u skladu sa procedurom koju je uspostavio nadležni organ.

(b) obnavlja važenje, pod uslovom da imalac ispunjava zahtjeve za produženje utvrđene u stavu (a) ili sve sljedeće zahtjeve:

(1) nastavlja da ispunjava opšte uslove potrebne za medicinsku praksu i održava svoju licencu za bavljenje medicinom;

(2) imalac je obavio obuku za obnovu znanja iz vazduhoplovne medicine tokom prethodne godine;

(3) imalac je uspješno obavio praktičnu obuku tokom prethodne godine u AeMC-u ili pod nadzorom nadležnog organa;

(4) imalac i dalje ispunjava zahtjeve iz tačke MED.D.010;

(5) imalac je dokazao da održava vazduhoplovno-medicinsku stručnost u skladu sa procedurom koju je uspostavio nadležni organ.

ODJELJAK 2

Ljekari specijalisti opšte medicine

MED.D.035 Zahtjevi za ljekare specijaliste opšte medicine

Ljekari specijalisti opšte medicine (GMP) mogu da djeluju kao AME-ovi za izdavanje LAPL ljeakarskih uvjerenja ako ispunjavaju sve sljedeće uslove:

- (a) vrše svoju aktivnost u državi članici u kojoj GMP-ovi imaju pristup cijeloj medicinskoj evidenciji podnosioca zahtjeva;
- (b) vrše svoju aktivnost u skladu sa svim dodatnim zahtjevima utvrđenim u nacionalnom pravu države članice njihovog nadležnog organa;
- (c) u potpunosti su kvalifikovani i licencirani za bavljenje medicinom u skladu sa nacionalnim pravom države članice njihovog nadležnog organa;
- (d) obavijestili su nadležni organ prije početka takve aktivnosti.

ODJELJAK 3

Specijalisti medicine rada

MED.D.040 Zahtjevi za specijaliste medicine rada

U državama članicama u kojima nadležni organ smatra da su zahtjevi nacionalnog zdravstvenog sistema koji se primjenjuju na specijaliste medicine rada (OHMP-ove) takvi da se njima obezbjeđuje usklađenost sa zahtjevima iz ovog Aneksa (Dio-MED) koji su primjenljivi na OHMP-ove, OHMP-ovi mogu da sprovedu vazduhoplovno-medicinske procjene kabinske posade, pod uslovom da su:

- (a) u potpunosti kvalifikovani i licencirani za bavljenje medicinom i kvalifikovani za medicinu rada;
- (b) ako su radna okruženja tokom leta i sigurnosne dužnosti kabinske posade bile dio nastavnog plana za sticanje kvalifikacije za medicinu rada ili druge obuke ili operativnog iskustva;
- (c) obavijestili nadležni organ prije početka takve aktivnosti.

ANEKS II

Dodaje se tačka u Odjeljku I Poddijela MED Aneksa VI Uredbe (EU) br. 1178/2011 koja glasi:

ARA.MED.160 Razmjena informacija o ljeakarskim uvjerenjima putem centralnog repozitorijuma.

- (a) Agencija uspostavlja i vodi centralni repozitorijum, Evropski repozitorijum vazduhoplovno-medicinskih podataka (EAMR).
- (b) Za svrhe ljeakarske certifikacije i nadzora nad kandidatima i imaocima ljeakarskog uvjerenja klase 1 i za nadzor nad AME-ovima i AeMC-ovima, lica iz stava (c) razmjenjuju sljedeće informacije putem EAMR-a:

(1) osnovne podatke o kandidatu za ljekarsko uvjerenje klase 1 ili imaocu tog uvjerenja: organ nadležan za izdavanje dozvola; prezime i ime; datum rođenja; državljanstvo; adresa e-pošte i broj jedne ili više identifikacionih isprava (lična karta ili pasoš) koje je dostavio kandidat;

(2) podatke ljekarskog uvjerenja klase 1: datum ljekarskog pregleda ili ako ljekarski pregled nije završen, datum početka ljekarskog pregleda; datum izdavanja i isteka važnosti ljekarskog uvjerenja klase 1; mjesto pregleda; status ograničenja; status tog uvjerenja (nov, izdat, suspendovan ili ukinut); jedinstveni matični broj medicinskog procjenjivača organa nadležnog za izdavanje dozvola, AME-a ili AeMC-a koji je izdao to uvjerenje i njegovog nadležnog organa.

(c) Za potrebe stava (b) pristup EAMR-u i informacijama koje su sadržane u njemu moraju imati sljedeća lica:

(1) medicinski procjenjivači organa nadležnog za izdavanje dozvola kandidata ili imaoca ljekarskog uvjerenja klase 1, kao i bilo koje drugo ovlašćeno osoblje tog organa zaduženo za izradu ili vođenje evidencije tog kandidata ili imaoca kako se zahtijeva ovom Uredbom;

(2) AME-ovi i drugo ovlašćeno osoblje AeMC-ova kojima je kandidat ili imalac dao izjavu u skladu sa tačkom MED.A.035 stav (b) tačka (2);

(3) svo ovlašćeno osoblje nadležnog organa zaduženog za nadzor nad AME-ovima ili AeMC-ovima koji sprovode vazduhoplovno-medicinske procjene tih kandidata ili imalaca.

Pored toga, Agencija i nacionalni nadležni organi mogu da odobre pristup drugim licima EAMR-u i informacijama koje se u njemu nalaze, kada je to potrebno radi obezbjeđivanja pravilnog funkcionisanja EAMR-a, posebno njegovog tehničkog održavanja. U tom slučaju, Agencija ili nacionalni nadležni organ će se pobrinuti da su ta lica ovlašćena i kvalifikovana, da im pristup ostaje ograničen na aktivnosti zbog kojih im je pristup odobren i da su prethodno prošla obuku o primjenljivim zakonodavnim propisima o zaštiti ličnih podataka i povezanim mjerama zaštite. Nadležni organ prethodno obavještava Agenciju svaki put kada licu odobri takav pristup.

(d) Organi nadležni za izdavanje dozvola, AME-ovi i AeMC-ovi iz stava (c), svaki put neposredno nakon pregleda kandidata ili imaoca ljekarskog uvjerenja klase 1, unose podatke iz stava (b) u EAMR ili ih ažuriraju, kada je to potrebno.

(e) Ako podaci predstavljaju lične podatke kako je definisano u stavu a člana 2 Uredbe (EZ) br. 45/2001 (¹), prilikom svakog unošenja ili ažuriranja tih podataka, prethodno se obavještava kandidat ili imalac uvjerenja klase 1.

(f) Agencija obezbjeđuje integritet i bezbjednost EAMR-a i informacije koje sadrži uz pomoć odgovarajuće infrastrukture informacionih tehnologija. Agencija uspostavlja i primjenjuje, u konsultaciji sa nacionalnim nadležnim organima, protokole i tehnološke mjere neophodne kako bi se obezbijedilo da je svaki pristup EAMR-u i informacijama sadržanim u njemu zakonit i bezbjedan.

¹ Uredba (EZ) br. 45/2001 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. decembra 2000. godine o zaštiti pojedinaca u odnosu na obradu ličnih podataka od strane institucija i organa Zajednice i o slobodnom kretanju tih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1).

(g) Agencija će se pobrinuti da se svaka informacija u EAMR-u briše nakon perioda od 10 godina. Taj period se računa od datuma isteka važnosti posljednjeg izdatog ljekarskog uvjerenja klase 1 relevantnog kandidata ili imaoca, ili od datuma posljednjeg unosa ili ažuriranja podataka tog kandidata ili imaoca, u zavisnosti od toga koji je datum kasniji.

(h) Agencija obezbjeđuje da kandidati ili imaoci ljekarskih uvjerenja klase 1 mogu da pristupe svim informacijama koje se odnose na njih i koje su sadržane u EAMR-u, kao i to da su informisani o tome da mogu da zatraže da se ta informacija ispravi ili izbriše. Organi nadležni za izdavanje dozvola procjenjuju takve zahtjeve i ako smatraju da su relevantne informacije netačne ili nepotrebne za svrhe navedene u stavu (b), pobrinuće se da se te informacije isprave ili izbrišu.

IMPLEMENTACIONA UREDBA KOMISIJE (EU) 2019/430

od 18. marta 2019. godine

kojom se mijenja i dopunjava Uredba (EU) br. 1178/2011 u odnosu na korišćenje ograničenih prava bez nadzora prije izdavanja dozvola za pilote lakih vazduhoplova

Član 1

Član 4 Uredbe (EU) br. 1178/2011 mijenja se i dopunjava na sljedeći način:

(1) stav 7 mijenja se i glasi:

„(7) Država članica može da ovlasti pilote učenike koji prate kurs obuke za LAPL da koriste ograničena prava bez nadzora prije nego što ispune sve zahtjeve potrebne za izdavanje LAPL-a, pod sljedećim uslovima:

- (a) oblast prava zasniva se na procjeni sigurnosnog rizika obavljenog od strane države članice, uzimajući u obzir obim obuke koji je neophodan da bi se postigao namjeravani nivo kompetencije pilota;
- (b) prava su ograničena na:
 - (i) cijelu ili dio nacionalne teritorije države članice koja izdaje autorizaciju;
 - (ii) vazduhoplove registrovane u državi članici koja izdaje autorizaciju;
 - (iii) avione i helikoptere, oboje kao jednomotorne klipne vazduhoplove sa maksimalnom dozvoljenom masom na polijetanju ne većom od 2000 kg, jedrilice i balone;
- (c) za obuku obavljen u skladu sa autorizacijom, imalac te autorizacije koji podnosi zahtjev za izdavanje LAPL-a dobija kredite koje određuje država članica na osnovu preporuke od ATO-a ili DTO-a;
- (d) država članica dostavlja periodične izvještaje i procjene sigurnosnih rizika Komisiji i Agenciji svake 3 godine;
- (e) države članice prate korišćenje autorizacija izdatih u skladu sa ovim stavom kako bi se obezbijedio prihvatljiv nivo sigurnosti vazdušnog saobraćaja i preduzele odgovarajuće akcije u slučaju identifikovanja povećanog sigurnosnog rizika ili bilo kojeg drugog sigurnosnog problema.“;

(2) u stavu 8, u uvodnoj rečenici, riječi „8. aprila 2019. godine“ zamjenjuju se riječima „8. aprila 2021. godine“.

Član 2

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Evropske unije.

Ova Uredba obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu, 18. marta 2019. godine.

Za Komisiju
Predsjednik
Žan-Klod JUNKER